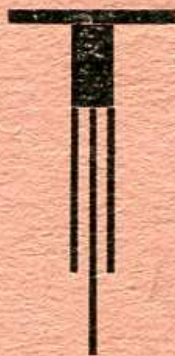

**A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI
REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET**

**NAGYVÁRADON, 1935 NOVEMBER 19.
NAPJÁN TARTOTT ÉVI RENDES KÖZ-
GYÜLÉSÉNEK ÉS BIRÓSÁGI ÜLÉSÉNEK**

JEGYZŐKÖNYVE.

AZ EGYHÁZKERÜLET HIVATALOS KIADVÁNYA

1935. november 19.

**A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI
REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET**

**NAGYVÁRADON, 1935 NOVEMBER 19.
NAPJÁN TARTOTT ÉVI RENDES KÖZ-
GYÜLÉSÉNEK ÉS BIRÓSÁGI ÜLÉSÉNEK**

JEGYZŐKÖNYVE.

AZ EGYHÁZKERÜLET HIVATALOS KIADVÁNYA

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REF. EGYHÁZKERÜLET

Nagyváradon, 1935 nov. 19-ik napján tartott
rendes közgyűlésének és bírósági üléseinek

JEGYZŐKÖNYVE.

JELLEN VOLTAK:

Sulyok István püspök és **dr Thúry Kálmán** főgondnok elnöklete alatt:

A jegyzői karból: Csernák Béla lelkészi, dr Soós István világi főjegyző, Peleskey Sándor lelkészi és dr Olosz Lajos világi aljegyző.

A tanácsbírói karból: Papp József, Boros Jenő, Debreczeni István, Balajthy Jenő lelkészi; dr Ajtai Nagy Gábor, Bónis Elemér, dr Kölcsey Ferenc, dr Kotzó Jenő, dr Ujfalusy Sándor világi tanácsbírák.

Egyházkerületi ügyész: dr Harcsár Géza.

Egyházkerületi tanügyi tanácsos: Kursinszky Kálmán.

Egyházkerületi pénztárnok: Kovács József.

Egyházkerületi számvevő: Vargha László.

Egyházmegyék részéről:

A bánási egyházmegyéből: Nemes Elemér esperes, Keresztes József lelkészi, dr Szathmáry Lajos világi képviselő.

A bihari egyházmegyéből: Vadai Béla esperes, Telegdi József e. m. gondnok, Könyves János lelkészi, Udvarhelyi Béla világi képviselő.

Az érmelléki egyházmegyéből: Szabó Zoltán esperes, Pappszász Lajos e. m. gondnok, Kalmár István, Hegedüs Albert lelkészi, dr Gulácsi Sándor, Kozma Lajos világi képviselő.

A nagybányai egyházmegyéből: Széll György esperes, dr Bőszörményi Emil e. m. gondnok, Tóth Gábor, Gy. Kovács József, Sárközi Lajos lelkészi, Tabajdy György világi képviselő.

A nagykárolyi egyházmegyéből: Gönczy Sándor esperes, dr Nagy Sándor e. m. gondnok, Kovács Lajos lelkészi képviselő.

A nagyszalontai egyházmegyéből: Arday Aladár esperes, Jakab Viktor, Nagy Zoltán lelkészi, dr Kapéry Béla, dr Balogh Ernő világi képviselő.

Középiskolák képviseletében :

Ligeti Imre a szatmári fiuliceum igazgatója, Bakcsiné Korbuly Irén a szatmári leánygimnázium igazgatónője, Karacsonyiné Gálbory Erzsébet a nagyváradi leánygimnázium igazgatónője.

Elemi iskolák képviseletében :

Bartha István tanító (Börvely), Ottmayer Gyula tanító (Kismajtény), Kilin Sándor tanító (Kisjenő).

---

127. szám. A Királyhágómelléki Református Egyházkerület közgyűlésének Nagyváradon, 1935 november 19-én, a Református Leánygimnázium disztermében egybegyűlt tagjai a XC. zsoltár első versének eléneklésével kezdik munkájukat. Ének után Püspök úr a közgyűlésre Isten áldását kéri a következő imádságban :

Úr Isten, mennyei Atyánk, a hervadás és haldoklásnak sötét árnyai vesznek körül minket. Égen és földön minden változik, mint a haldokló betegnek az arca, mikor hozzá az elmulásnak hideg lehellete közeledik. Az ősznek hulló kődén keresztül azonban Idvezítőnk a kairól hangzik felénk a szó: »ég és föld elmúlnak, de az én beszédeim semmiképen el nem múlnak. (Máté 24. 35.)«

Áldott légy Urunk és Istenünk, hogy ezzel a minden idő nagy ígéreteit és boldog reménységét szívünkben megerősítet és megmentesz minket a kínos kétségektől, melyektől a halál és sir csak egyetlen lépésnyi távol. Áldott légy, hogy a jelen sötét napjaiban ezzel világosságot gyújtasz elménkben és be-

ragyogtatod a ködös jövődöt, emlékeztetvén, hogy »igazak és ámenek, melyek szádból kijönnek«.

Messze tőlünk délnek titokzatos földjén újra véres háboru viharzik fel, lelkükben is szörnyü ellenségek küzdenek élet-halál harcra. Vágynánk ismételni a próféta szavát: békesség, békesség a messze és közellevőknek, de a hitetlenek olyanok, mint a háborgó tenger, amely nem nyughatik és amelynek vize iszapot és sárt hány ki (Ézs. 57. 13—21).

Úr Isten, kibeszélhetetlen nagy szereteted egyszer már Megtartót adott Egyetlenegyedben a pusztulás és halál tajtékos habjain hánykódó emberiségnek. Esedezve kérünk, ne fordítsd el orcádat ma sem ettől a nagy lelki és testi nyomorúságban vesztébe siető világtól. Szentlelkednek ellenállhatatlan erejével rázd föl végzetes kábultságából, mikor ma-holnap megdöbentöbben felzug közöttünk és fülünkhöz ér a pusztai prédikátor hangja: *Készítsétek az Úrnak utát és egyengessétek meg ösvényét*; felismerjük és megragadjuk azt, aki egyedül *ut, élet és igazság és aki tegnap és ma és mindörökké ugyanaz*, hogy egy összeomolni látszó világ szakadécai között a te örök dicsőségedre és az emberiség boldogságára bennünk és mostani munkánk által is elközeledjék és felépülhessen a te országod, melynek eljöveteleért naponként imádkozunk. Ámen.

128. szám. Főgondnok úr a közgyűlést rövid beszéddel megnyitja; rámutat arra, hogy tavaszi közgyűlésünk óta egyházi közéletünkben számbavehető változás nem történt; majd így folytatja szavait: »A változatlan helyzettel szemben sajnos nem maradt tétlen a halál kaszája, mely sorainkat állandóan ritkítja. Kegyeletünk jeléül méltóztassanak pár percre felállani. Kerületünk veszteségeként könyvelhetjük el Rácz Lajos nyug. lelkész, Szabó Károly lelkész, dr Hancz Jenő szatmári nyug. igazgató, özv. Horváth Gézané szatmári leánygimnáziumi tanárnő, Mikó Árpád tanító és dr Sarkady Dániel nagyszalontai egyházmegyei világi tanácsbírónak, volt egyházkerületi képviselőnek elhalálozását. E buzgó munkástestvéreink emléke legyen áldott, ők pedig nyerjék el hűséges életük mennyei jutalmát.

A testvér erdélyi egyházkerületnek Kovács Dezső kolozsvári nyugalmazott igazgató halála okozott súlyos veszteséget. Az ország határain túl is ismert és nagyrabecsült, kiváló tanfériu és egyházi vezető férfi halálát mély szomorúsággal vesszük tudomásul mi is s a testvérkerületnek részvétünket tolmácsoljuk.

Az erdélyi egyházkerületnek egy más veszteségéről is meg kell emlékezni. Ugron István ur, a kerületnek hivatalára legidősebb főgondnoka, a zsinatnak és a legfelsőbb egyházi bíróságnak egyik elnöke magas korára és meggyengült egészségére hivatkozással visszavonult magas egyházi pozíciójából. Az egész romániai református egyháznak disze és erőssége volt a lemondott főgondnok, aki egyházunk utolsó másfél évtizede alatt példaadó, nemes munkásságot fejtett ki szeretett egyháza érdekében. Illő dolog, hogy hálával emlékezzünk meg mi is e kiváló vezető emberünkről, aki egyházunk nagyjai között biztosított helyet magának. Őszintén kívánunk neki a nyugalom éveiben jó egészséget és derüs, megelégedett életet.

Közgyűlésünk Főgondnok úr beszédéből mély megilletődéssel értesül azokról a veszteségekről, amelyek egyházunkat a tavaszi közgyűlés óta érték.

A megnyitó beszéd intézkedést igénylő pontjaira külön számok alatt határoz.

129. szám. Az elnökség bemutatja a 17-ik divízió parancsnokságának 27117—1935. sz. iratát, amellyel közgyűlésünk megtartását engedélyezte.

Tudomásul szolgál.

130. szám. Közgyűlésünk tanácskozása kezdetén táviratilag fejezte ki hódolatát Őfelsége a király előtt és ugyancsak távirati uton üdvözölte a miniszterelnököt és a vallásügyi minisztert.

I.

Őfelsége Kabinetirodájának   București.

A királyhágómelléki református egyházkerület nov. 19-iki közgyűlése alattvalói hódolatát mutatja be Őfelségének, kérve legmagasabb segítségét az erkölcsi rend és az ország érdekében kifejtett munkásságához.

Sulyok püspök, Thúry főgondnok.

II.

A miniszterelnöknek *Bucureşti.*

A királyhágómelléki református egyházkerület nov. 19-iki közgyűlése üdvözli az ország első hivatalnokát, kérve támogatását az ország érdekében kifejtett munkásságához.

Sulyok püspök, *Thúry* főgondnok.

III.

Vallásügyi miniszternek *Bucureşti.*

A királyhágómelléki református egyházkerület nov. 19-iki közgyűlésén üdvözli az egyházi ügyek legfőbb vezetőjét s kéri segítségét a vallás és az ország érdekében kifejtett munkásságához.

Sulyok püspök. *Thúry* főgondnok.

131. szám. A főjegyző az egyházkerületi közgyűlés alkotó tagjainak névsorát felolvassa. (Lásd a jegyzőkönyv elején.)

Jelenti továbbá, hogy távolmaradásukat kimentették: Bálint Miklós bánsági, Fráter Emil nagyszalontai e. m. gondnok, dr. Sarkady Sándor, Nagy Béla és Uray Jenő egyházmegyei képviselők.

Közgyűlésünk megállapítja, hogy 48 szavazati és 3 tanácskozási joggal bíró tagja van jelen;

a távolmaradottak igazolása tudomásul szolgál.

132. szám. Az érmelléki egyházmegye jelenti, hogy Szabó Zoltán székelyhidi lelkészt 1935 augusztus 27-én tartott közgyűlésében az esperesi tisztségbe beiktatta.

Közgyűlésünk örömmel veszi tudomásul, hogy az érmelléki egyházmegye közgyűlése Szabó Zoltánt esperesi állásába beiktatta, az új esperes munkájára Isten áldását kéri.

Szabó Zoltán esperessé választásával az egyik egyházkerületi lelkészi tanácsbírói tisztség megüresedvén, közgyűlésünk e tisztségre a szavazatok beadásának határidejéül 1936 március

első napját kitüzi s a szavazatok felbontásával a közgyűlésnek Nagyváradon lakó tagjait megbizza.

Erről Püspök urat jegyzőkönyvi kivonaton értesíti.

133-a. szám. A szavazatbontó-bizottság jelenti, hogy az egyházkerületi lelkészi tanácsbiróságra beérkezett szavazatokat 1935 október 15-én bontotta fel. Beadatott 206 érvényes szavazat, amelyből Balajthy Jenő biharpüspöki-i lelkészre 146, Jakab Viktorra 53, Magos Ferencre 2, Keresztes József, Donáth László, Hegedüs Albert, Juhász Péter, Kürthy Károlyra 1—1 szavazat esett, ennek következtében Balajthy Jenő abszolút többséget nyert.

Egyházkerületi közgyűlésünk a szavazatbontó-bizottság jelentéséből megállapítja, hogy Balajthy Jenő biharpüspöki-i lelkész abszolút szótöbbséggel egyházkerületi lelkészi tanácsbirónak megválasztott s felhívja a megválasztottat, hogy az esküt tegye le;

Balajthy Jenő az esküt a közgyűlés színe előtt leteszi s Püspök úr őt meleg szavakkal üdvözli; a megválasztott az egyházkerület presbiteriumainak bizalmát hálás szavakkal megköszöni.

133-b. szám. A szavazatbontó-bizottság jelenti, hogy az egyházkerületi tanító-képviselőségre beérkezett szavazatokat 1935 okt. 15-én felbontván, a 206 érvényes szavazatból Czeglédy Sándor nagyszántói tanítóra 94, Kósa Károly ottományi tanítóra 36, Kósa Jánosra 32, Kósa Rezsőre 27, Ladányi Károlyra 7, Tóth Zsigmondra 3, Kádár Károlyra 2, Zöld Zoltán, Szántó Béla, Kelemen Ernő, Karikás Sándor és Török Bernátra 1—1 szavazat esett; ennek következtében Czeglédy Sándor és Kósa Károly között új szavazat rendeltetvén el, a november 15-iki szavazatbontás alkalmával a beérkezett 196 érvényes szavazatból Czeglédy Sándor nagyszántói tanító 118, Kósa Károly ottományi tanító 78 szavazatot nyert, ennek következtében az egyházkerületi tanító-képviselőségre Czeglédy Sándor nagyszántói tanító választott meg.

Közgyűlésünk a választás eredményét tudomásul veszi és Czeglédy Sándor megválasztott tanító képviselőt alkotó tagja sorába iktatja.

133-c. szám. A szavazatbontó-bizottság jelenti, hogy a zsinati rendes lelkészi tagságra beadott szavazatokat 1935 október 15-én felbontván, a beérkezett 206 érvényes szavazatból Arday Aladár nagyszalontai esperesre 93, Gönczy Sándor nagykárolyi esperesre 83, Boros Jenő 27, Magoss Ferenc, Lovász Béla, Nemes Elemérre 1—1 szavazat esett; abszolút többséget senki sem nyervén, újabb szavazás rendeltetett el: Arday Aladár és Gönczy Sándor között. A másodszori szavazás alkalmával beérkezett szavazólapokat a bizottság november 15-én bontotta fel, amely alkalommal a 201 érvényes szavazatból Arday Aladár nagyszalontai esperes 122, Gönczy Sándor nagykárolyi esperes 79 szavazatot nyert, ennek következtében zsinati rendes lelkészi tagnak Arday Aladár abszolút szótöbbséggel megválasztatott.

A zsinati lelkészi póttagságra beérkezett szavazatokat a bizottság október 15-én felbontván, megállapította, hogy Boros Jenő szatmári lelkész 166, Peleskey Sándor szatmárhegyi lelkész 108, Fogarasy Bálint 62, Kovács Lajos 39, Gönczy Sándor 25, Oláh Sándor 3, Kiss Károly 2, Donáth László 2, Arday Aladár, Bara József, Szép Kálmán, Kalmár István, Nagy Zoltán, Visky Ferenc 1—1 szavazatot nyert, ennek következtében a két zsinati lelkészi póttagságra abszolút többséggel Boros Jenő és Peleskey Sándor választatott meg.

A zsinati világi póttagságra beérkezett szavazatokat a bizottság október 15-én felbontván, megállapította, hogy Domokos László nyugalmazott semmitőszéki bíró 142, Fráter Emil 57, dr Helmeczy József 2, Gyenge Károly 2, Kozma Lajos, dr Sarkady Sándor 1—1 szavazatot nyert, ennek következtében Domokos László abszolút szótöbbséggel megválasztatott.

Közgyűlésünk a szavazatbontó-bizottság jelentését tudomásul veszi és igazolja, hogy

a zsinati lelkészi rendes tagságra Arday Aladár nagyszalontai esperes;

zsinati lelkészi póttagságra Boros Jenő szatmári és Peleskey Sándor börtvényi lelkészek;

zsinati világi póttagságra Domokos László nyug. semmitőszéki bíró, nagyváradlakos megválasztottak

és rendeli, hogy a megválasztott zsinati tagok részére a 16—1927. számú határozat 2. és 4. pontja értelmében a megbízólevél kiadásuk, a választásról a zsinat elnöksége értesítessék.

Az üresedésben levő 2 zsinati lelkeszi póttagságra a választást elrendeli s a szavazatok beküldésének határnapjául 1936 március elsejét kitűzi;

a szavazatok felbontásával a közgyűlésnek Nagyváradon lakó tagjait megbízva s erről Püspök urat jegyzőkönyvi kivonaton értesíti.

133-d. szám. A szavazatbontó-bizottság jelenti, hogy az első szavazás alkalmával szavazatot nem küldött a bánási egyházmegyéből: Dunaszentilona, Karánsebes, a bihari egyházmegyéből: Mezőtelki, Váradles, a nagybányai egyházmegyéből: Vetés, érvénytelen szavazatot küldött a bihari egyházmegyéből: Jákóhodos, az egyházmegyei tisztségekre, miután szavazólapját csak egy pecséttel látta el; nem szavazott a bihari egyházmegyéből: Nyüved, a nagykárolyi egyházmegyéből: Érkörtvélyes, a nagyszalontai egyházmegyéből: Köröstárkány, a zsinati világi póttagságra az érmelléki egyházmegyéből: Asszonyvásár, Berettyószéplak, Érkeserű, Érköbölkut, Micske, Tóti, a nagybányai egyházmegyéből: Csengerbagos, az egyik zsinati lelkeszi póttagságra.

A második szavazás alkalmával nem szavazott a bánási egyházmegyéből: Dunaszentilona, Nagybodófalva, Szigetfalu, a bihari egyházmegyéből: Nagykakucs, Szalárd, Váradles, az érmelléki egyházmegyéből: Gálospetri, Micske, Piskolt, a nagybányai egyházmegyéből: Kisperleske, Pettyén, Szatmárhegy, a nagykárolyi egyházmegyéből: Bere, Csomaköz, hibás szavazatot küldött a bánási egyházmegyéből: Lippa, mert szavazólapját csak egy pecséttel látta el, Lugos, mert Kósa Rezsőre szavazott, a bihari egyházmegyéből: Jákóhodos, mert szavazólapját csak egy pecséttel látta el, a nagykárolyi egyházmegyéből: Érendréd, mert egy Kósa Rezsőre és a szalontai egyházmegyéből: Köröstárkány, mert egy Torna Ferencre szavazott.

Az egyházkerületi közgyűlés a hibásan szavazott, vagy szavazatot nem küldött egyházközségek névsorát további eljárás végett kiadja az illetékes esperesi hivataloknak.

134-a. szám. A Főgondnok úr megnyitó beszédéből megilletődéssel értesül közgyűlésünk arról a veszteségről, amely kerületünket Rácz Lajos nyug. lelkész, Szabó Károly lelkész, dr Hantz Jenő nyug. szatmári főgimnáziumi igazgató, özv. Horváth Gézáné szatmári leánygimnáziumi tanárnő, Mikó Árpád tanító, dr Sarkady Dániel egyházmegyei világi tanácsbíró halálával érte.

A megboldogult hű munkásoknak emlékét kegyelettel örökíti meg jegyzőkönyvében.

134-b. szám. Dr Thúry Kálmán egyházkerületi főgondnok megnyitó beszédében kegyeletes szavakkal emlékezett meg arról a súlyos veszteségről, amelyet a testvér erdélyi egyházkerületnek Kovács Dezső nyugalmazott kolozsvári kollégiumi igazgató halála okozott.

Egyházkerületi közgyűlésünk az ország határain túl is ismert és nagyrabecsült kiváló tanférfiu és egyházi vezető férfiu halálát mély szomorúsággal veszi tudomásul, emlékét jegyzőkönyvében kegyelettel megörökíti és a testvér erdélyi egyházkerületet részvétéről jegyzőkönyvi kivonaton értesíti.

134-c. szám. Dr Thúry Kálmán egyházkerületi főgondnok közgyűlést megnyitó beszédében megemlékezik arról a veszteségről, amely a testvér erdélyi egyházkerületet Ugron István urnak, a kerület hivatalára legidősebb főgondnokának lemondásával érte.

Egyházkerületi közgyűlésünk halálával emlékezik meg az erdélyi egyházkerület lemondott főgondnokáról, Ugron István urról, aki a zsinatnak és a legfelső egyházi bíróságnak is egyik elnöke, az egész romániai református egyháznak disze és erőssége volt, aki egyházunk utolsó másfél évtizede alatt példaadó nemes munkás-

ságot fejtett ki szeretett egyháza érdekében. Őszintén kívánja a magas korára és meggyengült egészségére tekintettel visszavonult főgondnok urnak, hogy a nyugalom éveit jó egészségben és meglehetősen tölthesse el.

135. szám. Ez évi tavaszi közgyűlésünk távirati uton üdvözölte Alex. Lapedatu vallásügyi miniszter urat, aki az üdvözlét ugyancsak táviratilag megköszönte.

Tudomásul szolgál.

136. szám. Medgyaszay Vince dunántuli püspök egyházkerületünk tavaszi közgyűlésének üdvözlétét 1533—1935. számú levelében megköszönte.

Tudomásul szolgál.

137. szám. A magyarországi tiszáninneri egyházkerület elnöksége abból az alkalomból, hogy a tiszáninneri egyházkerület megalakulásának ez évben van a 200-ik évfordulója, a Sárospatakon 1935 augusztus 22-én 10 órakor a kollégium imatermében tartott ünnepi diszközgyűlésre egyházkerületünket is meghívta. A meghívásra Püspök úr és Főgondnok úr sajnálattal jelentették, hogy a jubiláris ünnepségen súlyos és elháríthatatlan okok miatt résztvenni nem tudunk, de a jubiláló egyházkerületet a királyhágómelléki egyházkerület nevében testvéri szeretettel köszöntötték, s a nagy mult iránt érzett teljes hódolattal tolmácsolták kerületünk jókivánságát.

Közgyűlésünk az egyházkerületi elnökség jelentését tudomásul veszi és kívánja, hogy a gondviselő Isten azt a felmérhetetlen erősséget, melyet a jubiláló tiszáninneri egyházkerület képvisel, a késő századok hosszu során keresztül tartsa meg a magyar református egyháznak.

138. szám. Az egyetemes egyházi főbiróságba egyházkerületünk részéről 16—1935. számú határozattal kiküldött tagok megbízatása 1935 december 31-én lejár, ennek következtében közgyűlésünk az Egyetemes Egyházi Főbiróságra az elnökségen — Sulyok István püspök és dr Thury Kálmán főgondnok urakon — kívül kiküldi, illetve megválasztja

rendes tagokul Csernák Béla egyházkerületi főjegyzőt és dr Nagy Sándor e. m. gondnokot,

póttagokul Vaday Béla esperest és dr Ajtay Nagy Gábor e. ker. vil. tanácsbíró, a megválasztott tagok megbízatása, ha a zsinat másként nem intézkedik, 1936. év végéig tart.

Erről az erdélyi egyházkerület elnökségét jegyzőkönyvi kivonaton értesíti.

139. szám. Püspök ur beterjeszti jelentését az egyházkerület 1934. évi valláserkölcsi és anyagi állapotáról.

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

Nem abban a magasztos értelemben ugyan, amelyben a zsoltáros király mondotta a maga imádságos elragadtatásában, sőt inkább a türelmetlen kifakadások illusztrálására bátran el lehet mondani az emberi nemzetség mai korszakáról, hogy: »nap napnak mond beszédet, éj éjnek ad jelentést« (Zsolt. XIX.).

Valóban nap a napnak, éj az éjnek adja át a békétlenkedő lelkek felkiáltásait: mikor áll már helyre a népek és nemzetek egymáshoz való bizodalma, mikor szűnik meg a szörnyű gazdasági nyomás, mely ott terpeszkedik a világ népei felett és ahelyett a sok gazdasági és politikai jövődőlés helyett, mely unos-untalan hangzik, mikor jön el végre az embertestvéri megértés korszaka. »Mikor történnek meg ezek?«

S a válasz ezekre a kérdésekre most is csak az lehet, amit az Ur Jézus adott tanítványainak: »Nem a ti dolgotok tudni az időket, amelyeket Isten maga hatalmába helyeztetett.«

Nem tudjuk tehát az időket, de azt tudjuk, hogy amíg az idők Ura és Istene virraszt mindeneken, addig nincsenek »időtlen idők« az emberi történések folyamatában, de semmiféle történésben sem. Az üdvösséggel összefüggő dolgokban meg éppen nem. És bár a világ végéig mindennap imádkoznunk kell is, hogy »jöjjön el a Te országod« bizonyos, hogy Isten-országa el fog jönni.

S most advent küszöbén, amikor a pusztában kiáltónak a szava nemsokára felhangzik, hogy »készítsétek meg az Urnak utját és egyenesítsétek meg az Ő ösvényeit«, kötelességemhez hiven el akarom mondani, mit tett, dolgozott egyházkerületünk

egész egyeteme, gyülekezetei, pásztorai, valamennyi felelős vezetője az Ur utjának készítésére s Istenországba eljövételére. Mert minden mozzanat — egyházkerületünk akár *belső*, akár *külső* életében — ezt a célt szolgálja. És amikor azt kell megállapítanom erről a

I. belső életről, hogy abban tavaszi közgyűlésünk óta lényeges változás nem történt, evvel nem mondtam azt, hogy a statisztikai adatokban, hol biztatóbb, hol meg kevésbé kívánatos eltolódások nem észlelhetők.

A *Heidelbergi Káté* magyarázat dolgában az 1933. évi adatok mozdulatlanul állanak. Lehetne mondani — berozsdásodva. Van egyuttal egy kuriozuma is ennek a statisztikának, amennyiben pld. egyik lelkész avval indokolja a káté magyarázat hiányát, hogy az már »befejeztetett«. Szinte úgy hangzik, mintha azt mondta volna, hogy »consummatum est«.

Nem! Halandó ember munkája örökké befejezetlen. Nem-hogy az esztendő valamelyik ciklusa, sőt esztendők sora, de még egész emberélet sem volna elég mindannak a kimerítésére, ami a kátében van. Sietni meg éppen nem jó vele, mert nem az a cél, hogy a káté tartalma minél előbb lemorzsoltsáék, hanem az, hogy annak alapján az öntudatos református hitbéli meggyőződés minél mélyebb gyökeret verhessen a lelkekben.

A *hétköznapi istentiszteletek* adata sem változott. Tehát maradt, mi volt: a néma, üres templomokban — »a pusztaság«.

Ellenben az *Uri szent vacsorával* élők száma az 1933. évi 114,008- al szemben 121,757-re emelkedett. A *házi istentiszteletek* adata az előző évihez (177) viszonyítva, csökkent (128-ra).

Apadt a *családlátogatások* száma is — 100-al. A *férfiszövetsége* viszont 77-ről 88-ra emelkedett.

A belső élethez számított ezuttal is azokat a népmozgalmi adatokat, amelyek a belső vallásos étellel kapcsolatosak s ennek — hogy úgy mondjam — vetületei, megnyilvánulásai. Ilyenek p. o.:

az 1934. évben született 3659 gyermek közül 37 maradt *kereszteletlen*, mely szám, — bár magában véve sajnálatos is, — de az előző évi 124 ilyen kereszteletlen gyermekkel szemben örvendetes javulást jelent,

1234 tiszta református házasságból 557 pár *nem esküdött meg templomban*, az állami anyakönyvekben bejegyzett 627

vegyes házasság közül pedig 412 pár *nem esküdött* református templomban

s végül 14 református halott temetésénél mellőzték egyházunk szertartását.

A *vallásváltoztatások* statisztikája az 1933. évi adatokkal szemben, (ahol is áttért hozzánk 151, kitért tőlünk 265 egyén, tehát a veszteségünk 114 volt) súlyos visszaesési mutat, mert 1934-ben áttért hozzánk 242 egyén, kitért tőlünk 448, veszteségünk tehát 206, ami az 1933. évi veszteségnek csaknem 100 százalékos emelkedése.

Tagadhatatlan, hogy 1934. és 1935. években a kitérésekre való jelentkezések szokatlan mértékben indultak meg. Szükségét látom tehát tisztázni ennek a jelenségnek az indító okait s éppen ezért kérnem kell a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlést, méltóztassék elrendelni, hogy a lelkészuurak, akiknek gyülekezetében az 1934. és 1935. években kitérésekre jelentkezések történtek, ezekről az évekről egyénenként jelentsék be az esperesek útján püspöki hivatalomnak — és pedig az 1936. évi február hónap első napjáig — mi volt az oka a kitérésnek. Az esperes urak pedig a hozzájuk beérkezett jelentéseket azonnal terjesszék be hivatalomhoz.

II. Az egyházkerület *külső életének* adataiból most is csak azokat említem fel, amelyek az előző esztendei adatoktól lényegesen eltérnek.

A kerület az 1934. év folyamán *belső jótékonyosságra* 548.492 leut fordított, *külső jótékonyosságra* pedig 272.066 leut, (előző évben 235.896 leut). Hogy a belső jótékonykodás hogyan oszlik meg a gyermekek és felnőttek közt, nem lehet megállapítani, mert egyik egyházmegye ezt a két címet nem mutatta ki külön tételként.

A *10.000 leut elérő vagy azt meghaladó adományok* ezuttal is szép, sőt — az előző évihez viszonyítva — emelkedő tételeket mutatnak. Azokat az épületes példa megbecsülése jeléül és okából itt közlöm: Sipos Imre és neje Kulcsár Mária Hegyközujlakon egy harangot öntettek 22.000 leu értékben a a várad-olaszi ref. leányszövetség a többi szövetségek támogatása mellett a téli hónapokban 60 szegény iskolás gyermeknek adott ebédet, a Lorántffy Zsuzsanna Egyesület az oradeai ref. árvaházat 194.739 leuval segélyezte, Paptamásiban a politikai község toronyjavításra 14.090 leut adományozott, Biharvajdán id. Kocsis Gábor 37.000 leu értékű harangot öntetett, Szalacson

néh. Szabó Eszter 60.000 leu értékű adományt, Avasujvároson 15.339 leut, a máramarosszigeti nőszöv. 10.000 leut, a Nagybányai nőszövetség, énekkar, kerti multság 91.320 leut, gróf Dégenfeld Erdőszádán iskolai célokra 10.061 leut, Asztalos Zsigmondné 10.000 leut, Ilyés László Szalonta-i presbiter 10.000 leut.

Az egyházközségek *választóinak* a száma 20.051. A *presbiterek* száma: 2.563. A hivekre kirótt *összes egyházi adók*: 8,570.053 leura rugnak. Tőkék s alapok összege: 11.663.510 leu (előző évben: 12,810.979 leu volt), magtári vagyon pénzértéke: 2,401.598 leu, (előző évben: 1,810.979 leu volt). az egyházközségi számadások: 18,046.842 leu bevételt, 19,222.321 leu kiadást mutat. Maradványok összege két egyházmegyéből nincs kimutatva. Tőkék összege: 11,663.610 leu, (előző évben: 12,810.979 leu volt), az egyházközségek adóssága: 8,175.376 leu. Új építkezésekre a gyülekezetek: 916.885 leut, épületjavításokra pedig: 2,235.997 leut fordítottak. Az egyházi épületek tűzkár ellen: 111,212.052 leu értékben voltak biztosítva.

A lelkészek fizetéséből 759.923 leuval, a tanítókéből pedig 629.482 leuval maradtak hátra az egyházközségek. A felsőbb egyházi közterhekből is sok a hátralék s az 50 százalékos kedvezményt, amelyet egyházkerületünk nyújtott a kilizetésre, több gyülekezet nem vette igénybe. Egyebekben pedig erre a pontra az összesített jelentések nem adnak biztos feleletet.

Ha még megemlítem, hogy az egyházközségek 1,120.505 leu segélyben részesültek és hogy az iratterjesztés 317 teljes bibliát, 1.656 ujszövetséget 7.568 árvaházi képes naptárt és 5.223 egyéb vallásos iratot adott el és hogy 9 077 példány vallásos néplap forgott gyülekezeteink hivei kezén, akkor evvel a kerület külső életére vonatkozó statisztikai adatokat le is zártuk.

Refotmátus hiveink lélekszámát ezuttal sem tudom közölni, mert az erre vonatkozó legutóbbi népszámlási adatok nem állnak rendelkezésemre.

Nem maradhat el, ahogy a lovas háta mögötti »atra cura« is mindig ott ül a nyeregben, a múlt adataiból sem egy-egy sötétebb vonás az egyházi élet változatos képéből. Panaszok hol innen, hol onnan, a közigazgatás legkülsőbb perifériáiról, egyes belmissziói akadályok miatt, amelyek bár a felsőbb hatóságok megértő és korrigáló intézkedései nyomán el is háritatnak, de addig, míg a helyzet odáig ér, sok gondot és keserűséget okoznak.

Püspöki hivatalom minden egyes esetben siet megkeresni az utat, amely az ilyen gátlások megszüntetéséhez vezet. Fájdalom, néha uttalan utak is akadnak köztük s párhuzamosan haladnak velük nehéz megpróbáltatások keresztutjai is.

E sulyos időkben tehát kétszeresen érzem rámnehezedni a Pál apostolt is lenyügöző gondjait valamennyi egyháznak s ezért járom évek óta rendszeresen a *püspöki vizitáció* utjait.

A folyó év május havában kénytelen-kelletlen megszakított látogató körutamat szeptember 9—11. napjain a szalontai egyházmegyében Isten segítségével sikerült befejeznem: Nagyzerind, Feketetót, Ant, Tamáshdai, Bélzerindi, Vadászi gyülekezetekben.

Nagyzerind szép, rendben tartott gyülekezet képét viseli lelkiekben. Belmissziói alakulatai szép eredménnyel működnek. Sajnálatos azonban, hogy anyagi ügyein a lelki megújulás áldása még nem tud a kellő mértékben átsugározni, mert a gyülekezet tagjai sem rendes egyházi adóik fizetésével, sem önkéntes adományaikkal nem igyekeznek rendezni egyházuk sulyos terheit és adósságait, holott pedig az adózás a szükségletekhez mérten aránylag csekély mértékű.

Feketető-n jóleső meglepetést váltott ki a vizitáló küldöttségből a szép, szabatos és áhitatos gyülekezeti éneklésmód, mely annál nagyobb elismerést érdemel, mert a templomnak nincs orgonája.

Lelki gondozás dolgában a gyülekezet teljesen rendben van, anyagiakban is — a körülményekhez viszonyítva, kivéve az egyházkerületnél fennálló elég tekintélyes tartozását, melyet — bár $\frac{2}{3}$ -ad részében elengedettett, nem képes megfizetni így sem.

Ant egyházközsége látogatása során megállapítottam, hogy ott családlátogatás nincsen és hétköznapi reggelenként csak a gyermekek részére van istentisztelet. Ezekre vonatkozóan megadtam a szükséges rendelkezést. Anyagiakban nagy elismeréssel vettem tudomásul, hogy az egyházközség adóssága, amely pár évvel ezelőtt még $\frac{1}{4}$ millió leut tett ki, ma már 17.000 leura csökkent és erre is meg van a kellő fedezet.

Egyre jobban előáll és érezhetővé válik a szüksége egy második tanterem fölállításának, melynek a gondolata már erősen éri a gyülekezetben.

Tamáshida-n már az esti órákban került a sor a presbiteri gyűlésre. Ennek során megnyugvásra szolgált, hogy az

egyházközség élete a lelkiekben általában rendben folyik. Van azért itt is fogvatkozás, mert a presbiterek közül kevesen élnek urvacsorával, továbbá hétköznapi istentisztelet itt is csak a gyermekek részére tartatik s a konfirmációkra való előkészítés is csupán hat hétig tart.

Anyagiak tekintetében rendezetlen viszonyok vannak, mert csak az egyházkerületnek több, mint 30.000 leu követeleése van az egyházközséggel szemben, amelyből semmit sem törlesztettek, sem pedig annak rendezése céljából az egyházkerület vonatkozó határozatával felkinált igen előnyös könnyítést a gyülekezet igénybe nem vette.

Bélzerind-ben érdekes jelenség az a körülmény, hogy ennek a községnek a tanácsa, esküdtei és bírása teljesen azonosak az egyházközség presbiteriumával, illetőleg gondnokával.

A presbiteri gyűlés során a gyülekezet lelki élete tekintetében semmiféle kifogás nem merült fel, de anyagiak dolgában az egyházközség nem tette meg a maga javaslatát 15.000 leu egyházkerületi tartozása rendezésére nézve s így az ma is egész összegében fennáll.

Megállapítottam az is, hogy az iskolásgyermek kezében még mindig található magyarországi kiadású énekeskönyv, miért is megadtam a kellő utasítást, hogy a gyülekezet egyházkerületünk idevonatkozó rendelkezéséhez szigorúan alkalmazkodjék s a lelkésznek legyen gondja rá, hogy ezek a könyvek kicseréltesse.

A presbiterium eredeti okmányokkal igazolta az ülés során, hogy az ottani tanítói állás 100 koronás alapon szervezetett meg annak idején, de segélyt ennek ellenére felderíthetetlen okokból még sem élvez. Erre pedig annál nagyobb szüksége volna, mert megroggyant tornyának helyreállítása kb. 40.000 leu költségbe kerül.

A Bélzerindból a közelfekvő Vadász egyházközségbe vitt utam, mely egyszersmint befejező állomása is volt vizitációs körutamnak.

A presbiteri gyűlésen — sajnos — az egyháznak sem anyagi, sem lelki ügyeibe nem nyerhettem kellő betekintést, mert új lelkésze alig néhány napja foglalta el állomását s így nem volt elég tájékozottsága egyházközsége külső és belső életviszonyairól.

Ugyanitt megjelentek *Simonyifalva leányegyház* presbiterei is részint tisztelgés végett, részint pedig, hogy életké-

pességüket bizonyítsák. Panasz tárgyává tették az evangélikusok által alkalmazott és a ref. egyháztagnak által is igénybevett tanító fizetésére vonatkozó adózás ügyét, amelynek bevizsgálásával az *Esperes urat biztam meg*.

Látogató körutamon *Fráter Emil* a nagyszalontai egyházmegye gondnoka és *Ardai Aladár* esperes kísérték végig testvéries és figyelmes támogatásukkal nemcsak megkönnyítve hanem kellemessé is téve a vizitáció fáradságait, az esperes ur ezenfelül egy izben éjjeli szállást is nyújtván.

Talán iölsleges is mondanom, hogy a vizitáló köruton ezuttal is örömmel tapasztaltam ugy a politikai hatóságoknak, mint az államegyház lelkészeinek és más testvérfelekezetek képviselőinek a szives megjelenésük és tisztelgésüket, melyeket a magam részéről nagy megbecsülésem kijelentése mellett hálás köszönettel fogadtam ezuttal is, mint minden hasonló alkalommal.

Idetartozik azonban egy kedves utam megemlítése is, amelyet Szinérváralja egyházközsége új gyülekezeti termének felavatása s egyuttal ott a püspöki hivatalos vizitáció megejtése céljából szeptember 29-én megtettem. Hogy éppen Erdössy-Sylvester János szülőföldjén láttam egybegyölve az istentiszteleten Szinérváralja és vidéke egész magyar intelligenciáját, a nagybányai egyházmegye illusztris fejének: Széll György esperesnek a vezetése alatt annak ünnepi palástos, jeles lelkészeit és vezetőit s hogy épen azon a földön létesült a magyar református kulturának egy új meleg otthona, mindebben az isteni gondviselés újmutatásait látom és dokumentálásait annak az isteni küldetésünknek, mely a bibliás kálvinista magyarság vállán, sorsán ott él, tündöklök multba-jövöbe messze sugárzón, mint örök determináció, hogy hordozója legyen annak a világosságnak, amely Isten igéjéből árad szét a népek, nemzetek minden kezdesén, akarásán, vergödésén, diadalain és bukásán, mert minden tragédiának, katasztrófának, mely egyeseket vagy egész nemzeteket ér, mindig az az okozója, hogy a lelkek sötétek maradnak, holott pedig a világosság örökké áramlik, amint János evangélista gyönyörűen és lapidáris egyszerűséggel mondja: «a világosság fénylik a sötétségben és a sötétség nem fogadta be azt».

A hivatalos vizitáción jól esett látnom a szinérváraljai szép gyülekezet belső és külső életének sokat ígérő menetét s vezetőinek: Szabó Endre lelkésznek, Mándy Zoltán főgondnok-

nak, akinek villájában kedves szállásom volt s presbitériumának nemes fáradozása eredményeként nyugodtan megállapíthattam magamban, hogy amikor a legutóbbi színérváraljai püspöki vizitáció eltelt hetven esztendőn Isten az én szerény megjele- nésemmel »megrövidítette«, ezzel a jeles gyülekezet életében új és minden jóval biztató »hetven hetek« korszakát szabad remélnünk Isten kegyelméből.

Amikor egyházkerületünk életének nevezetesebb mozza- natait ezekben előadni szerencsém volt, méltóztassék meg- engedni, hogy a Főtiszteletű és Méltóságos Közgyűlés figyel- mét néhány fontosabb dologra irányíthassam.

1. Mindenekelőtt szükségét látom annak, hogy Kálvin János »Institutió«-jának megjelenése 400-ik fordulójáról, ame- lyet a francia reformátusok nagy fénnel ünnepeltek meg, egy- házkerületünk lelkészei is emlékezzenek meg alkalmmal a gyü- lekezetekben s ennek a halhatatlan munkának korszakalkotó jelentőségét megfelelő módon méltassák,

2. Továbbá megfontolandó, hogy most, amikor évente csak egy kerületi gyűlést tartunk, az új egyházi törvényekben fölvetett egyházkerületi igazgatótanács és egyházmegyei taná- csok is megszerveztessenek.

Addig is tehát, míg a kerület jóváhagyja az igazgató- tanács és egyházmegyei tanácsok szervezeti szabályzatát, méltóztassék egy bizottságot küldeni ki, amely a szabályzatot el- készítse s egyben hívja fel az egyházmegyéket, hogy ha és amennyiben tavaszi közgyűlésüket megtartják, az egyházmegyei tanács megalkotásáról gondoskodjanak. Ami pedig az igazgató- tanács és egyházmegyei tanácsok ügykörét megállapító szabály- rendeletet illeti, a bizottság által elkészített szabályzatot tár- gyalják le, arra észrevételeiket tegyék meg és a szabályren- delet véglegesítése céljából az egyházkerület következő gyü- léiséhez terjesszék fel s a bizottság által elkészített szabályren- deletet addig is eljárásukban irányadóknak tekintsék.

3. Minthogy továbbá az utóbbi időkben sokszor tapasztaltuk, hogy nemcsak az alsó, de a felső bíróságok is félredob- ják egyházi törvényeinket avval az inkokolással, hogy szerve- zeti szabályzatunkat nem terjesztettük fel a kultusztörvény 51. cikke rendelkezése szerint, s minthogy ebből egyházi éle- tünkben magának egyházunk erkölcsi tekintélyének a sérelmén kívül mérhetetlen károk származnak, — hogy ne is érintsük egyházunk féltve őrzött autonómiája legfontosabb részének ev-

vel az eljárással illuzóriussá tételét, — kérdésbe kell tennem, vajjon egyházkerületünk közgyűlése e hátrányok megszüntetése céljából nem látja-e szükségesnek, hogy a zsinat elnöksége haladéktalanul intézkedjék egyházi törvényeink azonnali elkészítése és a kultuszminisztériumhoz való fölterjesztése iránt.

4. Az utóbbi időben egy erdélyi konkrét esetből kifolyólag a közfigyelmet erősen foglalkoztatta, sőt foglalkoztatja ma is a *szórványokban lakó magyar hittestvérek lelki gondozásának* nagy kérdése. Ugy tetszik, mintha egyesek nem tudnának semmit sem arról, hogy az 1881-ik évi debreceni zsinat már félszáz esztendővel ezelőtt a közalapot éppen azért teremtette meg, hogy ennek segítségével a szórványokban lakó hittestvéreink megtartásának egyházi és faji nagy problémáját megoldhassa.

Minden kétségen túl van, hogy még akkor sem volt elég anyagi eszközünk rendelkezésre, míg a világtörténeti nagy események folytán a magyar református egyház szét nem szakított, ma pedig még kevésbé lehet gondolni arra, hogy a magyar református egyház saját anyagi erejével ezt a kérdést olyan intenzitással kezelhesse, amelyet az ügy feltétlenül megkövetel.

Mikor ezt beismerem és vallom azt, hogy az impériumváltozás óta egyházkerületünk a maga gyöngé erejéből mindent elkövetett, hogy sokféleképpen megterhelt hiveinek filléréiből tovább vigye és folytassa veszélyeztetett helyeken lakó testvéreinknek a megtartását, ugyanakkor azt is lelkiismereti vád nélkül nyilváníthatom, hogy nagyon is messze maradtunk attól a céltől, mely ott állott és áll szemeink előtt. Sőt jelenlegi eszközeinkkel többre vállalkozni nem is merhetünk s magyar ref. egyházunk egyeteme egy percig sem ringathatja magát abban a hitben, hogy külső segítség nélkül mélyebb szántásra vetheti ekéjét. Ebben a nagy kérdésben tehát meg kell értenünk és értetnünk, hogy feltétlenül az erők összetételére van szükségünk, ma inkább, mint valaha.

Ennélfogva úgy ítélem meg a helyzetet, hogy a dolog természete szerint a szórványmisszió gondozása továbbra is az egyház kezében marad, de az egyház anyagi erejét kívülről jött támogatással kell fokozni és az egyházakat abba a helyzetbe hozni, hogy az új idők feladatainak komoly áttekintésével oldják meg az egyházak magyar fajuk érdekében ezt a nagy, tradicionális feladatot.

5. Föl kell hívnom egyházkerületünk nagybecsü figyelmét arra is, újabb időben előfordulnak esetek, amikor egyházközségeink belső hivatalnokaitól: lelkészekről, tanítóktól, sőt maguktól az egyházközségektől is az agrártörvény értelmében kiutalt földterületek vagy egészben, vagy részben az államkormányzat által visszavétnek.

Ezt is méltán sorozhatjuk azokhoz a sérelmekhez, amelyek az államkormányzat részéről érnek bennünket.

Az agrárpolitika bevezetésével ugyanis nagyon sok egyházközségünk a létfenntartástól fosztatott meg amiatt, hogy tekintélyes területeket sajátott ki tőlük a román állam. Olyan földeket, amelyeket atyáink saját filléreiken szereztek meg anyaszentegyházunk számára. Ennek a sérelemnek a megszüntetése végett éppen az albisi esetből kifolyólag ez év elején a Magyar Párt központi bizottságához Bukarestbe előterjesztést tettem, hogy illetékes helyen kövessenek el minden lehető ezeknek a sérelmeknek a megszüntetésére, s ma már a helyzet az, hogy a földmiv.ügyi minisztérium, — mint dr Soós István egyházkerületi főjegyző atyánkfia értesít, 198,283. sz. a. f. évi október hó 7-ről keltezett rendeletével az albisi egyháztól 35 hold földnek az elvételét javasolja. Vagyis annak a miniszteri elvnek, amit a 141,483—1933. sz. földmiv.-ügyi miniszteri rendelet megállapít, hogy t. i. ezek az állami rezervák visszavehetőek, erőteljesen megnyitják azt az utat, hogy egyházaink váratlanul arra ébrednek föl, hogy ezek az agrárföldek kicsuszhatnak használatukból. Mert egy percig sem lehetnek biztosak abban a tekintetben, vajjon nem fog-é hirtelen egy állandónak nevezett olyan követelés előállni, mely abban a kényelmes helyzetben, hogy ezek a rezervaföldek állami tulajdonok, minden komolyabb meggondoltság nélkül elvehetőek.

Jól tudom, nehéz és súlyos a helyzet részünkről ennek a támadásnak a kivédését illetőleg, mégis úgy gondolom, hogy ezek felett az esetek felett egyszerűen napirendre nem térhetünk, de egyházkerületünknek kell az illetékes miniszter urat felvilágosítani arról, hogy a már egyszer veszteségünk rekompenzálása végett egyházi tisztviselőink használatára kiadott földek ilyen bizonytalanságban nem tarthatók, mert ezáltal egyházközségeink fenállásának fundamentuma rendítettik meg, — tehát a miniszter tekintszen el a fentebb felhívott rendeletben foglalt ama kijelentésétől, hogy ezek az agrártörvény intézkedése folytán egyházközségeink kezébe került földek

máról-holnapra elvétessenek és a javadalmasok kezéből kivonassanak.

Kérem a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlést, hogy felterjesztett jelentésemet kegyesen elfogadni és ennek kapcsán a netalán szükségesnek vélt rendelkezéseket megtenni méltóztassék.

Kitünő tisztelettel vagyok

Nagyvárad, 1935 november 19.

Sulyok István.

püspök.

Közgyűlésünk a felolvasott jelentést nagy figyelemmel hallgatta végig és sajnálja, hogy az nem jelenhetett meg nyomtatásban a fennálló akadályok miatt. A jelentést egész terjedelmében jegyzőkönyvébe iktatja; azért a Püspök urnak köszönetét nyilvánítja, Határozatait a jelentés alapján a következőkben hozza meg:

1. Kálvin János Institutioja megiratásának és megjelenésének négyszázados évfordulója alkalmából hálát mond Istennek azért a kegyelemért, hogy a helvét irányu reformáció megszilárdítását hathatósan munkáló ez örökbecsű könyvet az ő alázatos de lánglelkű szolgájával megiratta s midőn széles e világ reformátusai örvendező lélekkel emlékeznek meg erről, közgyűlésünk is rendeli, hogy a tél folyamán gyülekezeteink is megemlékezzenek erről a nevezetes évfordulóról s lelkipásztoraink keressenek alkalmat arra, hogy e halhatatlan munka korszakalkotó jelentőségét megfelelő módon méltassák.

2. Nem szűnik meg sürgetni a Heidelbergi Káté vasárnap délutánonkénti magyarázását, annyival is inkább, mert iratterjesztésünk ezt a hitvallásos iratot olcsó kiadásban megjelentette s ezt úgy iskolásgyermekeink, mint egyházunk felnőtt tagjai olcsón megszerezhetik, utasítja tehát a lelkészeket, hogy a Heidelbergi Káté terjesztésén a műhöz méltó ügybuzgósággal fáradozzanak.

Úgy a Tiszántuli Egyházkerületnek, mint a Heidelbergi Káté tudós fordítójának, dr Erdöss József egyetemi professzornak a könyvkiadási jogának átengedéséért hálás köszönetét nyilvánítja s erről őket jegyzőkönyvi kivonaton értesíteni rendeli.

4. Mély sajnálattal hallja, hogy az egyházi szertartást mellőzők, valamint a kitérők száma az 1934-ik évben a multhoz viszonyítva emelkedett; utasítja ennél fogva az egyház minden hivatalos munkását, hogy egyházunk külső-belső életének védelmére, építésére minden tőlük telhetőt tegyenek: a lelkészi hivatalok, a kitérőkről úgy az 1934, mint az 1935-ik évről részletes kimutatást készítsenek, minden egyes kitérőről állapítsák meg, hogy mi volt a kitérés oka; jelentésüket ez alkalommal 1936 február 1-ig, jövőre pedig minden esztendő végén az esperesi hivataloknak két példányban megküldjék; a jelentés egyik példányát az esperesi hivatalok összegyűjtve a püspöki hivatalba terjesszék fel.

5. Felhívja a lelkészeket, hogy a családfőket utasítsák, hogy a születési, esketési bejegyzések alkalmával az állami anyakönyvi hivatalban gondosan utána nézzenek, hogy családnevők helyesen irassék be az állami anyakönyvbe, családnevők helyes irását születési bizonyítvánnyal vagy más megfelelő okmánnyal igazolják; ha az állami anyakönyvvezető az igazolás ellenére is helytelenül írná be családnevöket, akkor az anyakönyvi kiigazítást kérjék a törvényszéktől; a lelkészi hivatalok minden esetben jelentést tegyenek az esperesi hivataloknak.

6. Közgyűlésünk azoknak az áldozatkész egyháztagnak nevét, akik a jelen gazdasági-lag leromlott helyzetben is tekintélyes összegeket áldoztak egyházi és iskolai célokra, jegyzőkönyvében megörökíti és rendeli, hogy a ke-

gyes adakozóknak jegyzőkönyvi kivonaton köszönete tolmácsoltassék.

7. Megnyugvással veszi tudomásul, hogy Püspök ur a sérelmeket minden egyes esetben atyai gondossággal siet orvosoltatni; kérelmek tárgyában külön határoz.

8. Örömmel értesül arról, hogy Püspök ur fáradhatatlan buzgósággal folytatja egyházlátogató körutját s buzdítja és inti azokat az egyházközségeket, amelyek Püspök urat látogató körútjában nagy örvendezéssel, ünnepi díszbe öltözötten fogadták, hogy mindazokat megtartsák, amelyeket nekik a Lélek Püspök ur ajka által szólott.

9. Jóleső érzéssel hallja a Püspök ur jelentéséből, hogy a szórványokban lakó magyar reformátusok helyzetét az Országos Magyar Párt is figyelemmel kíséri, lelki gondozásukról, a romanizált vagy germanizált magyarok számáról a püspöki hivataltól tájékoztatást kért. E kérdéssel az esperesi kar is foglalkozott. A fölterjesztések kapcsán közgyűlésünk megállapítja, hogy a szétszórtságban élő református magyarok gondozását legeredményesebben az egyház végezheti; egyházkerületünk ezt a munkát kezdettől fogva kötelességszerűleg végzi a közalapi járulékok felhasználásával. A nagy feladathoz azonban elégtelen ez az anyagi erő, amelyet a közalapi pénztár nyújt s úgy egyházunk, mint népünk érdeke azt kívánja, sőt követeli, hogy egyházunkat ebben a munkájában a magyarság minden rétege támogassa anyagilag; felhívja közgyűlésünk az egyházmegyéket a nagy cél érdekében, hogy a közalapi járulékok beszedéséről lelkiismeretesen gondoskodjanak.

10. Megkéri az elnökséget, hogy feliratban keresse meg a miniszter urat, hogy olyan törvényes intézkedések meghozataláról gondoskodják, amelyek elejét vegyék annak, hogy egyházközségeinktől és belhivatalnokainktól a nekik adott agrárföld máról holnapra visszavéttessék.

11. Tekintettel arra, hogy az alsó és felső polgári bíróságok eljárásából, mely szerint egyházi törvényeinket nem tekintik érvényben levőknek, mérhetetlen erkölcsi és anyagi károk származnak, mely tisztelettel fordul a zsinat elnökségéhez, hogy egyházi törvényeink sürgős elkészítése és a minisztériumhoz való fölterjesztése végett a zsinatot haladéktalanul hívja össze.

140. szám. Püspök urnak javaslata, valamint az esperesi karnak előterjesztése alapján közgyűlésünk beható tárgyalás alá vette azt a kérdést, hogy a zsinat által alkotott s teljes szövegében elfogadott I. t. c. alapvető intézkedései szerint az egyházkerületi igazgatótanács és az egyházmegyei tanácsok megszerveztessenek és működésbe hozassanak addig is, míg a zsinat által alkotott és elfogadott törvény az állam részéről megerősítést nyerne.

1. Egyházkerületi közgyűlésünk, tekintettel arra, hogy egyházkerületünk a gazdasági helyzet kényszere alatt évente csak egy közgyűlést tarthat, minek következtében egyes sürgős ügyek elintézése egyik közgyűléstől a másikig halasztást szenved, mert az elnökség nem vállalhatja, hogy elnökileg intézzen el olyan tárgyakat, amelyek jelenleg a közgyűlés hatáskörébe tartoznak, — tekintettel továbbá arra is, hogy egyházi törvényeink megalkotója a zsinat, és zsinati törvények csak azért mutatandók be az állami hatalomnak, hogy azok nem ütköznek-e bele az állam érdekeibe; a zsinat által megalkotott első törvénycikknek az igazgatótanácsra vonatkozó rendelkezései pedig állami érdeket nem érintenek, — ennél fogva beható tanácskozás után általános szótöbbséggel elhatározta, hogy a zsinat által elfogadott I. T. c. 143. §-a alapján az egyházkerületi igazgatótanácsot megalakítja;

megválasztja az igazgatótanács tagjait:

Rendes tagok az elnökségen: Sulyok István püspök és dr Thúry Kálmán főgondnokon kívül: Csernák Béla egyházkerületi főjegyző,

Debreczeni István belmissziói előadó, Nemes Elemér, Vaday Béla, Szabó Zoltán, Széll György, Gönczy Sándor, Arday Aladár esperesek, dr Soós István egyházkerületi világi főjegyző, Tegledi József, Pappszász Lajos, dr Böszörményi Emil, dr Nagy Sándor, Fráter Emil gondnokok, Ligeti Imre tanár-képviselő, Bartha István tanító képviselő. Hivatalból tagok: dr Harcsár Géza egyházkerületi ügyész, Kursinszky Kálmán egyházkerületi tanügyi tanácsos, Kovács József pénztáros, Vargha László számvevő.

Póttagok: Peleskey Sándor, Boros Jenő, Jakab Viktor, dr Olosz Lajos, dr Ujfalussy Sándor, dr Szathmáry Lajos.

2. Közgyűlésünk utasítja az igazgatótanácsot, hogy az Igazgatótanács jog és hatáskörét, valamint belső szervezetét és ügyrendjét megállapító szabályrendeletet haladéktalanul készítse el és a szabályrendelet tervezetét az egyházmegyéknek küldje meg;

az egyházmegyéket pedig felhívja, hogy legközelebbi közgyűlésükön foglalkozzanak a szabályrendelettel s arra vonatkozó véleményüket oly időben terjesszék fel a püspöki hivatalba, hogy az igazgatótanács a szabályrendelet végleges szövegét mielőbb megalkothassa azt már a legközelebbi egyházkerületi közgyűlés elé terjeszthesse.

3. Felhívja az egyházmegyéket, hogy a zsinat által megalkotott és elfogadott I. t. c. 114-ik §-ának rendelkezése szerint az egyházmegyei tanácsok megalakításáról gondoskodjanak.

4. Rendeli továbbá, hogy úgy az Igazgatótanács, mint az egyházmegyei tanácsok a maguk eljárásában addig is, míg az egyházkerületi közgyűlés a vonatkozó szabályrendelet végleges szövegét megalkotná, irányadóul az igazgatótanács által készített szabályrendelettervezetet tekintsék.

141. szám. Dr Makkai Sándor erdélyi püspök úr folyó év október 9-én 804—1935. sz. a. levelet Sulyok István királyhágómelléki püspök urhoz, amelyben kéri az erdélyi egyházkerület Igazgatótanácsának a lelkészképzés kiegészítésére vonatkozó határozata áttanulmányozását, hogy egyházkerületünknek is módja legyen a maga részéről helyesnek tartott módon annak idején saját leendő lelkészeire nézve határozni e kérdésben.

Egyházkerületi közgyűlésünk az esperesi kar felterjesztése alapján kimondja, hogy

1. a lelkészképzésnek dr Makkai Sándor erdélyi református püspök úr által javasolt kiegészítését a királyhágómelléki theológus ifjúságra is kötelezőleg elfogadhatónak találja ;

2. óhajtja, hogy lehetővé tétessék, miszerint a reformot kidolgozó bizottságban egyházkerületünk is képviselést nyerjen.

3. Szükségesnek tartja, hogy a lelkészképesítő vizsgák alkalmával a királyhágómelléki theológus ifjakat vizsgáztató bizottságban egyházkerületünk képviselve legyen.

142. szám. Püspök úr jelentése elemi iskoláink állapotáról.

Főtiszteletű és Méltóságos Egyh. ker. közgyűlés!

Elemi iskoláink életében a legfontosabb esemény volt az elmúlt időszakban a tanítók szünidei román nyelvi tanfolyama

Már a tavaszi közgyűlésen jeleztem, hogy az 53774—1935. sz. miniszteri rendelet a románul nem tudó tanítók számára szünidei tanfolyamokat rendelt el.

A tanfolyamok megrendezésével a minisztérium a tanítóképzési igazgatóságot bizta meg. Tanítóinkat kerületünk északi részeiből Craiovába, középső részeiből Râmnicul Vâlcea-ba, egyeseket Câmpulung (Muscel)-be hívtak be, tanítónőinket ugyanazon sorrendben Craiovába, Turnu-Severinben és Bacauba, tanárainkat Iași-ba, tanárnőinket pedig Craiovába hívták be még pedig a minisztériumtól kiadott névszerinti kimutatások alapján.

Meglepetéssel láttuk, hogy ezek a névszerinti kimutatások olyan neveket tartalmaznak nagyobb számban, akikről az állami látogatási jegyzőkönyvek megállapításai alapján biztosan

tudjuk, hogy román nyelvtudásuk kielégítő. Gépiesen elfogadták tehát az 1934. augusztusi vizsgálat eredményét, anélkül, hogy annak nyilvánvaló hibáit (1-2 kivételtől eltekintve) az 1934—35. év folyamán elrendelt különleges ellenőrzés és a rendszeres ellenőrzés eredményeivel helyesbítették volna.

Maguknak a tanfolyamoknak megszervezésében is számos hibát kell megállapítanunk. A szervezést olyan ügyosztályra bízták, amely a magánoktatási követelményeket, különösen pedig a magyar tannyelvű iskolák szükségletét nem ismerhette. Ennek következtében a tanfolyamok vezetősége nem kaphatott kellő utasításokat a tanfolyam programjára nézve. Véleményünk szerint nem ismeretközlés volt a célja a tanfolyamoknak, hanem az, hogy a tanítók az elemi iskolai anyagot sikerrel tudják előadni. Ezzel szemben a befutott jelentések szerint irodalmat, filozófiát s más fölösleges tárgyakat is adtak elő, a történelmet, földrajzot, az elemi iskolai tanítók szükségletét meghaladó mértékben. De legsúlyosabb hibát követték el a román nyelvtan tanításánál, mikor ezt olyan tanerőkre bízták, akiknek a magyar nyelvről sejtelmük sem volt, annyira, hogy a tanítók nevét nem tudták kiolvasni még a tanfolyam végén sem, így tehát nem lehettek tájékozva arról, hogy mik a román nyelvtannak a magyar ember számára különös nehézséget okozó szabályai. Céltalannak kellett tekintenünk tanítóink kirendelését távoli, ókiráltságbeli helységekre, hol a román környezet hatását önműködően közömbösítette a tanítóink tömeges odarendelése.

Ezek mellett a főbb elvi hibák mellett az anyagi rendezés is hiányos volt. Az illetékes iskolaigazgatók későn kapták meg az értesítést és utasítást, a minisztériumtól megszabott ellátási díjat mindenütt jelentékenyen túllépték, volt olyan hely, amely nem tudott rendszeres tanítást biztosítani tanerők hiányában s más efélék.

Ezzel szemben meg kell állapítanom, hogy tanítóinkat mindenütt szeretettel és előzékenységgel fogadták, elhelyezésük modernül berendezett intézetekben, kifogástalan volt, ellátásuk az első napok próbálkozásai után kifogástalan és elegendő, a tanszemélyzet bánásmódja barátságos és méltányos. Ebben a tekintetben csak a craiovai tanítónői tanfolyamon tapasztaltam meg nem értést az előadók és hallgatók közt.

Tanítóink teljes kötelességérzettel mentek el a tanfolyamra. Hivatalból legtöbb tanfolyamot meglátogattam tanügyi elő-

adónkkal s jelentése alapján a craiovai tanítónői tanfolyam kivételével mindenünnen kedvező benyomásokat szereztem.

Egyházkerületünk és a fenntartók segélyekkel erőteljesen támogatták a tanítókat. Megállapítottam, hogy egy-egy tanító költsége ca 4.500 leut tett ki, s mivel 129 tanítónk vett részt a tanfolyamon, az egész kb. $\frac{1}{2}$ millió leuba került a kisebbségi oktatásügynek. Aligha tévedek, ha az állam kiadásait, óradijak, épülethasználat, utazási kedvezmény címén ugyanilyen összegre becsülöm. Hozzávéve ehhez az anyagi áldozathoz az erkölcsi erőfeszítést, tanítóink hat heti kiszakítását családjuk és munkájuk köréből, a részükről tanusított jóakaratot, az előadó személyzet által kifejtett nehéz munkát, sijnálattal kell megállapítanom, hogy az így elért eredmény az erőfeszítéshez képest nagyon csekély. Ez az eredménytelenség elkerülhető lett volna, ha a tanfolyam rendezését az illetékes magánoktatási ügyosztályra bízták volna, s előzőleg meghallgatták volna a miáltalunk előterjesztett javaslatokat.

Elemi iskoláink közül a következőknek kellett az elmúlt iskolai év végén magánvizsgálatot tartaniuk: Bihar, Hegyközcserék, Kiskereki, Kisnyégerfalva, Nyüved, Kügypuszta, Hegyközpályi, Hegyközszentmiklós, Kisszántó, Siter, Berettyószéplak, Asszonyvásár, Hegyközüjlak, Örvénd, Biharvajda. Ezek a működési engedélyt nyilvánossági jog nélkül kapták meg és mostanáig, minden igyekezetünk mellett sem tudtuk a nyilvánossági jogot visszaszerezni. A vizsgálatok lefolyása mindenütt szabályszerű volt, csak Nyüved és Kügypuszta tettek panaszt a vizsgálat szabályzatellenes lefolytatásáról, amit azonnal panasz tárgyává tettünk a minisztériumnál, ahonnan eddig válasz nem érkezett.

Géres, Berend és Kispeleske az elmúlt iskolai év folyamán kapták meg nyilvánossági jog nélkül autorizációjukat. Bár a vonatkozó miniszteri rendelet világosan mondja, hogy a nyilvánossági jog megvonása csak a rákövetkező szeptember hó 1-én lép életbe, Géresen és Kispeleskén a revizorátus mégis magánvizsgálatot tartott s bár a rendeletet annak idejében hivatalos lapunkban közöltük s azóta is megismételtük, az illető lelkész urak mégsem vették ugylátszik tudomásul, mert különben nem fogadták volna a vizsgáztató bizottságot. Magunk részéről a jelentés vétele után azonnal felterjesztéssel fordultunk a minisztériumhoz, kérve a törvénytelen vizsgálat megsemmi-

sítését és a jogtalanul felvett vizsgadíjak visszatérítését. A miniszter erre a felterjesztésünkre még nem válaszolt.

Az iskolai év kezdete, a beiratások a sorozatos visszavételek jegyében folytak le. Különös, hogy a törvény világos intézkedéseit hogyan lehet helytelen értelmezéssel iskoláink kárára elcsavarni, hogyan lehet félremagyarázhatatlan intézkedéseket alantas közegeknek figyelmen kívül hagyni iskoláink kárára s hogy a minisztériumtól mily nehéz, sőt lehetetlen olyan ügyekben, amelyekben világos igazságunk van, döntést kieszközölni.

Ilyen természetű ügyeink a következők voltak:

Törvény ellenére bezártak iskolákat, anélkül, hogy őket előzetesen az állandó tanács elé idézték volna. Ezek az esetek, a már előző jelentéseimben említett Dobrácsapáti és Tóti II. tantermén kívül: Dara, Atya, Hegyközszentimre, Valkány.

Különösebb figyelmet Valkány érdemel, mert ott az iskola fenntartása lehetetlennek látszik, teljes növendékhány következtében.

Mindezeknek az ügyében kiadott és ismételt sürgött felterjesztéseink mostanáig válasz nélkül maradtak.

Törvény ellenére el akarják venni iskoláinktól az első osztályos növendékeket, úgy, hogy az állami iskola akarja megszabni, ki iratkozhatik iskolánkba. Ilyen ügyek merültek fel Szárazberekben, Mikolán és Kiskolcson, Érkörtvélyesen és Gencsen.

Törvénytelenül beleavatkoznak iskoláink ügyeibe azzal, hogy az 1934 augusztusi vizsgán megbukott tanítók tanítványait a III.—IV. osztályból bukottaknak nyilvánítják. Ilyen rendeletet általánosságban a szilágymegyei revizorátus adott ki, azonban ebbe a kategóriába tartozó ügyeinket a miniszter kedvezően elintézte.

Hegyközpályiban a magánvizsgálaton egyszer bukott növendékeket nem engedték beiratkozni a ref. iskolába. Ezt a miniszter orvosolta.

Érbogyoszlón 15 növendék beírását tagadták meg a szilágymegyei revizorátus fenti indokolásával, máig orvoslás nélkül.

Nyüveden a III—IV. osztályos növendékek beírását nem akarják megengedni, mert a tanítónő az 1934 augusztusi vizsgán megbukott.

Kispeleskén, Géresen, a törvényes rendelkezések ellenére tartottak magánvizsgálatot.

Nyüveden és Kügyön az 1934—35. évi magánvizsgálatok törvénytelen formában való lefolytatásáért tettünk panaszt.

Mindezen nehézségek mellett is meg kell állapítanom, hogy iskoláink statisztikája egészen megnyugtató képet mutat. Főbb adataink 1934—35. isk. évről a következők, megemlítve mindenütt a vonatkozó előző évi számot is.

Református tanköteleseink száma 25,424 (24,301). Református iskolában osztályozott ref. növendékek száma 11,493 (11,983). Más vallásu osztályozott növendékek száma a ref. iskolában 329 (411). Nem ref. magyar tannyelvű iskolába járt 3542 (3477). Román tannyelvű iskolába járt 8284 (5817). Német tannyelvű el. iskolába járt 37 (32). Református elemi iskolánkból abszolváló vizsgálatot tett 67 (68). Más iskolából abszolváló vizsgát tett ref. növendék 190 (196). Növendékeink mulasztása átlagban 10 igazolt és 2 igazolatlan nap. Feltűnő egyes helyeken a nagyszámu mulasztás. Sajnálatos körülmény, hogy az elmúlt tanév folyamán a legtöbb iskolánk hosszabb, rövidebb ideig, járvány miatt kénytelen volt szünetelni (90 iskola). Tanítóink száma 243, akik közül 123 férfi, 117 nő. Nagyon kevés volt azoknak az egyházközségeknek száma, amelyek iskoláikra nagyobb mértékben áldoztak volna (23 helyen.)

A statisztikai adatok azt mutatják, hogy ref. elemi iskolánkban 11.500 ref. növendék keres anyanyelvén oktatást. Ez a szám kötelességeket ró az iskolafenntartó egyházra. Félre kell tennünk minden csüggedést, nem szabad megelégednünk a meddő sérelmi politikával. Bármily nehezünkre essék is, bármennyire ellene vannak is a körülmények, minden erőnket meg kell feszítenünk az építés munkájában. Legyen ez az építőmunka bármely csekély, legyen csak néhány taneszköz beszerzése, bármely csekély előrehaladás a tanszemélyzet továbbképzésében, iskolai módszerünk javításában, tanítóink anyagi helyzetének rendezésében, csak megállani nem szabad. Református vallásunk nem nyulhat a miszticizmus eszközeihez hivatásunk összetartásában, fegyverünk a tudás és felvilágosítás, ezért van az, hogy iskoláinkban alakul ki a református jövő.

Egyházkerületi közgyűlésünk:

a) Püspök úr jelentését elemi iskoláink állapotáról tudomásul veszi.

b) Sajnálataát fejezi ki a szünidei román tanfolyam csekély eredménye fölött.

c) Kötelezi a nyilvánossági jog nélküli elemi iskolákat, hogy 1936 január hó folyamán tekintet nélkül eddigi folyamodványaikra, a nyilvánossági jogért újból kérvényt adjanak be.

Felhatalmazza az Elnökséget, hogy indokolt esetekben a Mot. 64. fej. 6. bekezdés szerinti eljárást vezesse be, ill. a minisztériumtól ennek a törvényes intézkedésnek alkalmazását sürgesse.

d) Sajnálattal állapítja meg, hogy egyes iskoláknál az illetékesek főhatóságaink elvi jelentőségű rendeleteit nem tartják nyilván s ennek következtében egyházunk érdekeit súlyosan érintő mulasztásokat követnek el.

Egyházkerületi közgyűlésünk felkéri az Elnökséget, hogy ilyen esetekben az E. T. 34. §. A) 1., 2. pontok alapján a fegyelmi eljárás megindítására nézve intézkedjék.

e) Fájdalmas megdöbbenéssel látja az u. n. beiratási sérelmekből, hogy a Mot.-ban biztosított jogainkat az alsóbb hatóságok sorozatosan megsértik s a minisztériumnál az orvoslást hiába sürgetjük.

Maga részéről az összes elintézetlen ügyekben újból sürgős felterjesztéssel fordul a minisztériumhoz s ahol eredményt elérni nem sikerül, az Elnökséget felkéri a 26-f—1935. sz. határozat szerinti eljárásra.

f) Sajnálattal állapítja meg, hogy az ismételt egyházkerületi közgyűlési határozatok ellenére sem elég intenzív az egyházi ellenőrzés. Ennek következtében elrendeli egyházkerületi közgyűlésünk, hogy minden egyházmegyei közgyűlés szerkesztesse meg a megfelelő formulárét a szolg. szab. 271—273. §§. és 302—319. §§-ban előírt egyházi látogatások számára, összhangba hozva, ill. kiegészítve azokat a Mot. és az áll. el. isk. szabályzatban foglaltakkal. Az így megállapított formuláré kitöltése kötelező minden egyes iskolai látogatásról.

Addig is, míg ezeket az egyházmegyei

közgyűlések elkészíthetik, az e. k. elnökség gondoskodik ezen formuláré elkészítéséről és ideiglenes bevezetéséről.

g) Fölkéri egyházkerületi közgyűlésünk a Püspök urat, hogy a szolg. szab. 234. §. 2. bekezdését az elemi iskolai tanulók 1 Leus járulékának terhére hajtassa végre.

h) Miután az iskoláink ellen emelt kifogások egy része onnan származik, hogy azok idején nincsenek ellátva a szükséges nyomtatványokkal, egyházkerületi közgyűlésünk elrendeli, hogy a 62—1935. sz. határozat szerint saját kezelésbe vett iskolai nyomtatványokat a tanszerraktár az iskolafenntartó egyházközségeknek augusztus hó végén a növendéklétszám arányában küldje ki, s a tanszerekre bevezetett rendszer szerint az ellenértéket ugyancsak a növendéklétszám arányában szedje be.

i) Egyházkerületi közgyűlésünk a püspöki jelentés építő munkára utaló befejezésének szellemében elvileg magáévá teszi az érmelléki egyházmegyei közgyűlés 13—1935. okt. 15. határozatában ajánlott kör tanítói értekezletek szervezését a tanítói továbbképzés szolgálatában.

Elrendeli, hogy az E. T. I. t. 118. fejeben előirt tanítói értekezleteket minden egyházmegye szervezze meg.

Elrendeli, hogy ezen egyházmegyei értekezletek keretében mindenütt szervezzék meg a tanítói kör értekezleteket. Ezek számára szabályzat tervezetet ad ki s kötelezi az összes egyházmegyét, hogy az érdekelt tanítói értekezlettel és az egyházmegyei közgyűléssel le-tárgyaltatva, a jövő évi egyházkerületi közgyűlés elé terjesszék, a kérdésnek egyh. ker. szabályrendelettel leendő végleges rendezése céljából. (5283—1935.)

Ugyancsak magáévá teszi elvileg az elemi iskolai végvizsgák kérdésének rendezésére, a nemzeti tárgyak tantervére és tankönyvére vonatkozó javaslatot, amelyet az érmelléki

egyházmegyei közgyűlés ugyancsak 13—1935. okt. 15. sz. határozatával terjesztett elő, az előző bekezdésben említett módok szerint. (5283—1935.)

Megállapítja a tanuló törzslapok vezetésének szükségességét s a vonatkozó tervezetet elkészítteti, az érdekelt testületeket hozzájárulásra felszólítja, az előző két pontban megállapított módok szerint. (5247—1935.)

Szabályzatot dolgoztat ki a fák napjának olyatén megtartására, hogy a jelenleg sok helyen kopár iskolai és tanítói udvarok, esetleg az iskola és tanítói lakások előtt levő utca és térségnek hasznos gyümölcsfákkal rendszeresen befásítsanak s ezen szabályzat végrehajtására az elnökséget felhatalmazza.

Felhatalmazza az elnökséget, hogy ha a tanszerszámla állománya megengedi, az iskolákat butorzatuk és felszerelésük pótlására hosszú lejáratu kölcsönrel támogassa.

143. szám. Püspök úr jelentése középiskoláink állapotáról 1935. okt. 31-ig.

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

1934—35. tanévben középiskoláinkba 496 növendék iratkozott be. Mivel egyik középiskolánknak sincs meg a nyilvánossági joga, valamennyien magánvizsgálatra voltak kötelezve. A 496 növendék közül 464 jelentkezett vizsgálatra. Aránylag legtöbbben maradtak el a vizsgáról a szatmári kereskedelmi leányiskolából (35%), utána a szatmári leánygimnáziumból (13%), nagyváradi leánygimnáziumból (3%) és a szatmári liceumból (2½%). Eredményesen vizsgázott év végén a vizsgára jelentkezettek közül a szatmári leánygimnáziumban 55%, a liceumban 53½%, a nagyváradi leánygimnáziumban 49½%, a kereskedelmi leányiskolában 31%. Ez az eredmény a javító és pótló vizsgálatokkal a következőképen alakult: Kereskedelmi 100%, nagyváradi leánygimnázium 89½%, liceum 89%, szatmári leánygimnázium 77%. Ezek a számok legjobban mutatják, hogy teljesen indokolatlan középiskoláink nyilvánossági jogának megvonása, mert az eredmény százszázalékosan alig különbözik

attól az eredménytől, amit tanáraink munkássága után joggal elvárhatunk abban az esetben, ha az iskola nyilvánossági joggal bír. Pedig tudvalevő, hogy a magánvizsgálatok rendszere úgy a tanulót mint a tanárt sokkal nagyobb mértékben igénybe veszi, mint a nyilvános iskolák zavartalan tanítási menete.

Az iskolafenntartók mindent elkövettek, hogy a szédületesen magas vizsgadíjak fizetését a növendékeknek megkönnyítsék. Ide iktatom a vizsgadíjak átlagos összegét osztályozott növendékeként:

Nagyváradai leánygimnázium	Lei 799	Összesen: Lei 99.905
Szatmári leánygimnázium	Lei 871	Összesen: Lei 88.887
Szatmári fiuliceum	Lei 798	Összesen: Lei 178.745
Szatmári kereskedelmi leányisk.	Lei 2235	Összesen: Lei 29.065
		<hr/>
	Főátlag Lei 855	Főössz. Lei 396.602

Annak a rendszernek, amely középiskoláink nyilvánossági jogát következetesen megtagadja, szomorú következménye a növendékek létszámának csökkenése, kivéve a fiuliceumot. Ez a csökkenés a f. isk. évi beiratkozásoknál 60 leánynövendék, a tavalyi beiratkozott leánynövendékek $22\frac{1}{2}\%$ -a.

A fokozatos csökkenés tragikus eredményre vezetett a szatmári felső kereskedelmi leányiskolánál. A beiratkozott növendékek létszáma 1933—34-ben 34 volt, ezek közül csak 15 református. A következő esztendőben a beiratkozottak létszáma csak 22 volt, 12 református. Ugyanebben az esztendőben valamennyi más kereskedelmi iskolánál az I. osztályban lényeges létszámemelkedés mutatkozott, mert ebben az esztendőben jutottak fel a háboru utáni születések a ker. iskola I. osztályáig. Hogy iskolánknál ennek ellenére is létszámcsökkenés mutatkozott, teljesen érthetetlen jelenség volt. Fokozott figyelemmel ellenőriztettem az iskola működését, s azt kielégítőnek találtam. A vizsgálatok eredménye ugyan nagyon gyenge volt mind a két említett évben, de inkább a növendékek önbizalmának hiánya, mint előkészületlen volta miatt. Így történt meg az az abnormális dolog, hogy egy levizsgázott növendék a fenntartónak Lei 10.000, sőt többre is került. Ezt a költséget természetesen elviselni nem lehetett.

Mig így az iskola anyagi alapjai meginogtak és a létszámcsökkenés indokolatlanná tette a további áldozatokat, az állami hatóságoknak is feltűnt, hogy az iskola a törvényes létszámnál kevesebbel működik. Az állandó tanács az igazgatósággal való személyes tárgyalás után engedélyezett ugyan még egy év haladékot, azonban a kellő növendék létszámot nem tudtuk biztosítani 1935—36. évre sem.

A dolgok ilyen állása mellett az elnökség fájó szívvel bár, de kénytelen volt tudomásul venni a miniszterium azon, törvényen alapuló rendeletét, hogy a kereskedelmi leányiskola csak mint kereskedelmi tanfolyam működhetik. (196323—1034).

Különböző megbeszélések után az egyh. ker. elnökség úgy intézkedett, hogy a kereskedelmi iskola 1935—36. tanévben kísérletképpen működjék, mint kétéves kereskedelmi tanfolyam (természetesen csak az első évfolyam) saját tanterve és szabályzata alapján.

Kéri egyben az egyházkerületi közgyűlést, hogy az iskola ügyében az E. T. VI. tc. 73. §. 2. bek. szerint járjon el.

Az 59—1935. sz. egyh. ker. határozat értelmében a beküldött bizottság átvizsgálta a szatmári középiskolák betérjesztett rendtartását.

Megállapította, hogy a szatmári fiuliceum rendtartása egyrészt hiányos, mert nem terjeszkedik ki az iskolai belső életre, másrészt az iskola felsőbb hatósági viszonyait az E. T. figyelmen kívül hagyásával rendezzi. A leányiskolák pedig tulságosan terjedelmes és részletekbe bocsátkozó szabályzatukat nem alkalmazták a Mot. intézkedéseihez. A bizottság megállapítása szerint, a rendtartások olyan nagy átdolgozásra szorulnak, hogy az tulmegy megbizatásán.

Nagyvárad, 1935. okt. 31.

Kiváló tisztelettel:

Sulyok István, s. k.
püspök.

1. Egyházkerületi közgyűlésünk Püspök ur jelentését középiskoláink állapotáról tudomásul veszi.

2. Elrendeli, hogy a propaganda céljából rendelkezésünkre álló intézményekben és iratokban nyomatékosan fel kell hívni a ref.

szülőket arra, hogy különösen leánygyermeküket a ref. középiskolába irassák be.

Elrendeli, hogy mindaddig, míg a szabályzat értelmében középiskolából tanítóképzőbe át lehet lépni, a tanítóképző alsó osztályaiban növendékeket nem segélyez, ellenben segélyez indokolt esetben, jól tanuló növendékeket a szatmári és nagyváradi leánygimnáziumban, ha kötelezvényt adnak arra nézve, hogy tanulmányaikat a székelyudvarhelyi ref. tanítónőképzőben folytatják vagy a nagyváradi kat. tanítónőképzőben ugyan, de az ottani ref. leányinternátusban helyezkednek el.

3. Kimondja a szatmári felső kereskedelmi leányiskola szüneteltetésének szükséges voltát, felhatalmazza az elnökséget, hogy tegyen kísérletet a két éves kereskedelmi tanfolyam szervezésére s annak jövő, 1936—37. évben leendő további fenntartásáról döntsön, az igazgatótanács kellő időben megtett jelentése alapján, az egyházkerületi közgyűlésnek teendő utólagos jelentés mellett.

Megállapítja egyházkerületi közgyűlésünk, hogy romániai konvent nem létében az iskola szüneteltetésére vonatkozó intézkedése további jóváhagyást nem igényel.

Az 1935—36. tanévre a kereskedelmi tanfolyam betervezett szabályzatát és tantervét jóváhagyja s megbizsa az elnökséget, hogy a továbbiakban a Mot. 42. fej. értelmében járjon el és hogy a tanév tapasztalatai alapján a szükséghez képest a szabályzatot és tantervet módosítsa az 1936—37. tanévre, az egyh. ker. közgyűlésnek teendő utólagos jelentés mellett.

4. A szatmári fizetések körül uralkodó bizonytalanságok megszüntetése végett egyházkerületi közgyűlésünk megállapítja, hogy az E. T. V. tc. 85. §-ban megállapított fizetések a fenntartók teherbíró képességét a paritászerű átszámítási kulcs alkalmazásával s ennek következtében az ott elsorolt fizetésekre

nézve külön átszámítási kulcs [megállapítása szükséges 1936 szept. 1-i hatállyal, az ujonnan alkalmazott tanerőkre nézve.

Az elnökségtől kidolgoztatott javaslatot azzal teszi le az igazgatótanácsokhoz, hogy javaslataikat és intézkedéseiket tegyék meg, olyan időben, hogy a kérdés a legközelebbi egyházker. közgyűlésen letárgyalható s a fizetési szabályzat 1936 szept. 1-től kezdődő hatállyal (azaz ez időpontig visszamenőleg) életbeléptethető legyen.

5. Egyházkerületi közgyűlésünk a szatmári középiskolák rendtartását azzal adja vissza az illetékes igazgatótanácsoknak, hogy azokat a tényleges helyzetnek megfelelően dolgoztassák át, terjeszkedjenek ki az iskolai élet minden fontosabb mozzanatára, anélkül, hogy tulságosan terjedelmes voltuk miatt nehezen kezelhetőkké válnának.

144. szám. Püspök úr jelentése internátusaink állapotáról.

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

A szatmári fiuliceum internátusa 49 növendékkal, a nagyváradai leánygimnázium internátusa 36 növendékkal, a nagyváradai Lorántfy Zsuzsanna Egyesület Árvaháza 17 növendékkal, kedvező viszonyok között kezdte meg ez évi működését.

Lényeges változás a szatmári fiuliceum internátusába történt. Itten a vízvezeték és csatornázás teljes berendezését, jelentékeny költséggel modernül átalakították.

Egyházkerületi közgyűlésünk Püspök úr jelentését internátusaink állapotáról tudomásul veszi.

145. szám. Az Erdélyi Egyházkerület Igazgatótanácsa hivatkozással 90—1934, számú közgyűlési határozatunkra. 7541—1935-IV. szám alatt értesíti egyházkerületünket, hogy a műemlékek számbavételére már az 1930 február 20-iki ülésében megalakította az Erdélyi Egyházkerületi Műemlékbizottságot; a műemlékek felvétele még nem nyert befejezést, de az eddig feltárt anyag gazdagsága véleménye szerint kizártá teszi

azt, hogy annak kiadására, különös tekintettel arra, hogy az ilyen kiadványok csak bő és jó illusztrációs anyaggal használhatók, a Károlyi Gáspár Irodalmi Társaság vállalkozhasson jelenlegi anyagi keretei között.

Közgyűlésünk az Erdélyi Egyházkerület Igazgatótanácsának átiratát tudomásul véve, rendeli, hogy a 90—1934. számú határozata óta az egyházközségekből fölterjesztett leltárak, leírások további intézkedésig összegyűjtve egyházkerületünk levéltárában őriztessenek.

146. szám. Az Evangyéliumi Világszövetség erdélyi ágazatának megszervezése céljából, folyó évi augusztus 28-ikára Marosvásárhelyre összehívott konferencián egyházkerületünk képviseltetéséről Püspök úr gondoskodván, a konferenciára kiküldött főjegyző jelenti, hogy a konferencia az Erdélyi Ágazat elnökéül, a szervezés munkáját végző nagybizottság élére Couder Thomas kolozsvári skót missziói lelkészt választotta meg; kerületünk részéről a bizottság tagjai: Csernák Béla egyházkerületi főjegyző, Debreczeni István belmissziói előadó, Kiss Bertalan belmissziói titkár és Orth Imre végvári lelkész.

Közgyűlésünk a jelentést tudomásul veszi abban a jóreménységben, hogy az Evangyéliumi Világszövetség Erdélyi Ágazatának megszervezésével egyházunk szorosabb kapcsolatba jő a külföldi protestáns testvérekkel, s ez a szövetség egyházunk érdekeinek védelmét, Istenországának építését szolgálni fogja.

147. szám. Előterjesztett az egyházmegyei közgyűléseknek az egyházfegyelmi szabályrendelet tervezetre felterjesztett véleménye, mely szerint a tervezetet lényegében minden egyházmegye és pedig három változatlanul, három pedig módosításokkal elfogadja. (Lásd a mellékletet.)

Egyházkerületi közgyűlésünk az egyházfegyelmi szabályrendeletet az egyházmegyék javaslatainak figyelembevételével elfogadja, illetőleg megállapítja és 1937 január 1-i hatállyal életbelépteti. Egyben kötelezi a lelkipásztorokat és presbytériumokat, hogy az addig ren-

delkezésre álló időt az előkészítés és a gyülekezetek, illetőleg hívek ránevelése céljából a leggondosabban használják fel.

E célból kötelezi a lelkipásztorokat, hogy az elfogadott szabályrendeletet a presbytérium, az egyes belmissziói alakulatok kebelében és a vallásos estélyeken ismertessék. Egyben ismertessék az egyházfegyelem történetét és jelentőségét a szentírásban, az öskeresztyénségben, Kálvin gyülekezetében, a református és közelebbről a mi magyar református egyházunkban.

Iratatterjesztésünk által e célra kis tractátust adat ki.

Dr Imre Lajos: »Az Ige és Fegyelem« c. munkáját — az erdélyi egyházkerülettel leendő tárgyalás után — a paróchiális könyvtárak részére megszerzi.

Felhivja a »Reformátusok Lapja« és a »Református Jövő« szerkesztőségét, hogy megfelelő cikkekkel legyen segítségére az előkészítés munkájának.

Felhivja a lelkészértekezletek elnökeit, hogy az értekezletekre állandóan vegyék fel az egyházfegyellemmel és bevezetésével, illetőleg előkészítésével kapcsolatos kérdéseket.

Elhatározza közgyűlésünk, hogy az egyházfegyelmi szabályrendelet egyöntetű bevezetése és a fegyelmezés gyakorlásának egységessége céljából a szabályrendelet mellé végrehajtási utasítást ad ki, melynek elkészítésével megbizsa a szabályrendelet elkészítésére kiküldött bizottságot. Felhivja belmissziói előadót, hogy a bizottság részére tervezetét oly időben készítse el, hogy a bizottság munkálatát az egyházmegegyék letárgyalhassák és javaslataikat az őszi egyházkerületi közgyűlésre felterjeszthessék.

148. szám. Egyházkerületünk lelkipásztorainak szorongató szegénysége enyhítésére alakítandó »Lelkészi segélyegylet« előkészítésére, a 76—1935. számú határozatunkkal kiküldött bi-

zottság a maga javaslatát elkészítette és azt a kebelbeli egyházmegyék lelkészértekezeteihez, közgyűléséhez hozzászólásra megküldötte. A hozzászólásokból kitűnik, hogy a javaslatot az összes egyházmegyék, — az egy biharit kivéve — örömmel fogadták és elfogadták, a szalontai egyházmegye némi módosítással. E kívánt módosítással a bizottság javaslata felolvasatott s elfogadásra ajánlatott.

Egyházkerületi közgyűlésünk a felolvasott javaslatot tárgyalás alapjául elfogadja s azt a pénzügyi bizottsághoz utalja, hogy a végleges megoldásra és életbeléptetésre az igazgatótanácsnak mielőbb tegyen javaslatot.

149. szám. Tárgyaltatott az egyházkerületi közigazgatási pénztár 1936. évi költségvetés előirányzata.

Az egyházkerületi közgyűlés a királyhágómelléki ref. egyházkerület 1936. évi költségvetés előirányzatát a pénzügyi bizottság által javasolt módosítások mellett ugy általánosságban, mint részleteiben elfogadja és a költségelőirányzatot 796.680 lei szükségleti főösszeggel, 799.800 lei bevételi főösszeggel és 10.080 lei költségvetési felesleggel elfogadja és felhatalmazza az elnökséget, hogy azt 1936. évi január hó 1-től kezdődőleg életbe léptesse. Ugyszintén felhatalmazza az elnökséget, hogy a személyzeti illetményeknél a két segédtsízt javadalmazására felvett összesen 40.000 lei illetményt legjobb belátása és az illetőkkel végeztetendő munkakör alapján ossza meg.

150. szám. Tárgyaltatott az egyházkerület gazdasági ügyosztályának szabályrendelet módosítása a kiküldött albizottság javaslata alapján.

A Királyhágómelléki ref. egyházkerület közgyűlése a pénzügyi bizottság által kiküldött albizottság által a gazdasági ügyosztály szervezetének módosítására vonatkozólag kidolgozott tervezetet az azon eszközölt stiláris módosítások mellett egész terjedelmében elfogadja

és jövähagyja. Tekintettel pedig arra, hogy jól lehet az átdolgozott szabályrendelet életbeléptetése az egyházkerületi pénztár szempontjából sürgösnek látszik, azonban annak életbeléptetését, a jelenlegi pénzügyi helyzet nem engedi, az egyházkerületi közgyűlés felhatalmazza az egyházkerület elnökségét, hogy az új szabályzatot mihelyt az általános pénzügyi helyzet lehetővé teszi, egészben, vagy részben életbe léptethesse. Miről az egyházkerületi elnökség eljen határozaton értesítettik.

151. szám. Tárgyaltatott a jóléti intézmény tervezetere vonatkozólag a pénzügyi bizottság javaslata.

Az egyházkerületi közgyűlés arra való tekintettel, hogy az egyházkerület által felállítandó segélyezési és jóléti intézmény megvalósítása céljából szükséges, hogy úgy azon jogi forma, amelynek keretében működni fog, mint a működésnek összes részletei úgy jogi, mint más szempontból alaposan megtárgyaltassanak, elhatározza, hogy e célból egy szűkebb körű bizottságot szervez, amelynek tagjai az egyházkerületi elnökség, az egyházkerületi lelkészi és világi főjegyző, az egyházkerületi ügyész és egyházkerületi számvevő és ezen bizottságot megbizsa avval, hogy a tervezett jóléti intézmény szabályzatát sürgösen dolgozza ki.

Amennyiben ezen bizottság munkálatával elkészült és azt a pénzügyi bizottság elő fogja terjeszteni, úgy az egyházkerületi közgyűlés utasítja a pénzügyi bizottságot, hogy haladéktalanul tárgyalja le a beterjesztett szabályzatot egyben felhatalmazza az igazgatótanácsot, hogy ezen jóléti intézményt életbe is léptethesse, ha az életbeléptetés feltételei meglesznek. Felkéri az egyházkerület elnökségét, a kiküldött bizottság mielőbbi összehívására és a jóléti intézmény szabályzatának letárgyalására.

152. szám. Tárgyaltatott az erdélyi ref. egyházkerület igazgatótanácsának 9449—1935. számú átíráta a Nagyenyedi Bethlen Kollégium előjáróságának 860—1935. számú megkeresése ügyében a református tanítóképző-intézet fenntartási költségeihez leendő hozzájárulás végett.

A királyhágómelléki ref. egyházkerület közgyűlése a pénzügyi bizottság javaslata alapján kimondja, hogy mindaddig, amíg az itteni egyházkerület részére szükséges tanítók kiképzése tekintetében másképpen gondoskodni nem tud, a nagyenyedi ref. kollégium keretében működő ref. tanítóképző intézete tehetségéhez képest támogatja és ebből a célból figyelembevéve az egyházkerület jelenlegi nehéz pénzügyi helyzetét, egyelőre az 1936. évre 30.000, azaz harmincezer Lei fenntartási hozzájárulást megszavaz azzal, hogy ezen összeg az 1936. évi költségvetés kiadási tételeinél felvétellett.

153. szám. Tárgyaltatott a pénzügyi bizottság javaslata az 1933. évi december hó 31-ig fennálló hátralékok rendezése ügyében.

A királyhágómelléki ref. egyházkerület közgyűlése arra való tekintettel, hogy az egyházkerületi pénztárnoknak a pénzügyi bizottsághoz terjesztett jelentése szerint még mindig 37 egyházközség van, akik az egyházkerület által engedélyezett kedvezmény dacára, a fenti hátralékokra semmiféle befizetést nem eszközölt, felkéri az egyházkerület elnökségét, hogy értesítse nevezett egyházközségeket, hogy amennyiben az egyházkerületi közgyűlés által jelen határozatban kivételesen engedélyezett utolsó terminusig, azaz 1935. évi december 31-ig nem tesznek eleget kötelezettségüknek, úgy a kedvezmény hatályát veszti és az illető egyházközségek az egész hátralék megfizetésére kötelezteni fognak.

154. szám. Tárgyaltatott Fratelia Egyházközség kérésére az 1934. évi egyházkerületi járadékok elengedése tárgyában.

Az egyházkerületi közgyűlés arra való tekintettel, hogy minden anyaegyháznak kötelessége az egyházkerületi járadékot befizetni, a kérésnek elvi okokból nem adhat helyt, utasítja azonban a Frateliai egyházközséget, hogy amennyiben az 1934. évben az egyházi adót az egyháztagok a temesvári egyházközség pénztáránál fizették be, úgy a vonatkozó összegnek megtérítését kérik a temesvári egyházközségtől.

155. szám. Tárgyaltatott a kisperegi ref. egyházközség kérése egyházkerületi járulékeinak befizetésére haladék megadása iránt.

Az egyházkerületi közgyűlés arra való tekintettel, hogy a kisperegi egyházközség tetemes hátralékokkal tartozik az egyházkerületi pénztárnak és dacára a többbizben kért és kapott haladékoknak fizetési kötelezettségének nem tett eleget, ezen kérését elutasítja és felhívja az egyházkerületi elnökséget, hogy utasítsa a kisperegi egyházközséget, hogy tartozásának haladéktalanul tegyen eleget, ellenkező esetben felhatalmazza az elnökséget, hogy az iratokat az ügyészséghez tegye át megfelelő eljárás végett.

156. szám. Tárgyaltatott a bihari egyházmegye 65—1935. számú határozata a Váradlesi ref. egyházközség felsegélyezése tárgyában.

Az egyházkerületi közgyűlés a bihari egyházmegye közgyűlésének javaslata alapján tekintettel arra, hogy a váradlesi egyházközség már évek óta gondnok és presbiterium nélkül van és teljes szétzülléssel fenyeget, amely körülménynek egyik oka az egyházközség kétségbeejtő anyagi helyzete, magáévá tévén az egyházmegye javaslatát, felkéri az egyházkerület elnökségét és a bihari egyházmegye elnök-

ségét, hogy a fenti egyházközséget a rendelkezésre álló valamely alapból legalább oly mértékben segítse, hogy az egyházközség tagjai tehermentesítsenek és ez által az egyház iránti szeretetük, érdeklődésük visszaálljon. Miről az egyházkerület elnöksége értesítettik.

157. szám. Tárgyaltatott Misztótfalu egyházközség lélekszám kiigazítás iránti kérvénye.

Az egyházkerületi közgyűlés a fenti kérvényt a nagybányai egyházmegye közgyűlésének javaslata alapján teljesíti és a Misztótfalui egyházközség lélekszámát 349-ben állapítja meg.

158. szám. Tárgyaltatott Avasfelsőfalu fiókegyház kérése a közalapi és kerületi járulékok alól való mentesítése tárgyában.

Az egyházkerületi közgyűlés az Avasfelsőfalui fiókegyház kérését a nagybányai ref. egyházmegye közgyűlésének 60. számú meglej ajánlata alapján és a kérésben foglalt fontos érdekekre való tekintettel kivételesen abban a formában teljesíti, hogy az Avasfelsőfalui fiókegyházközséget egyelőre 5 évre mentesíti a közalapi és kerületi járulékok fizetése alól, amíg imaházát felépítheti és anyagi ügyeit rendbe hozhatja.

159. szám. Tárgyaltatott a kisházai és tenkeszéplaki fiókegyházak kérése központi tartozásaiknak elengedése tárgyában

Az egyházkerületi közgyűlés a pénzügyi bizottság javaslata alapján tekintettel a fenti fiókegyházak nehéz helyzetére a kérelmet teljesíti, és a fentnevezett fiókegyházak egyházkerületi tartozásait törölni rendeli. Egyben utasítja a pénzügybizottságot, hogy tekintettel arra, miszerint a szórványok helyzete rendkívül nehéz és így nem képesek az egyházkerületi járulékokat fizetni, vegye revízió alá a vonatkozó egyházkerületi határozatot és ebben az irányban terjesszen be mielőbb javaslatot.

160. szám. Tárgyaltatott a köröskisjenői egyházközség kérése, régi kulturadó tartozásának törlése ügyében.

Az egyházkerületi közgyűlés a kérést teljesíti és tekintettel arra, hogy a köröskisjenői egyházközség 2000 leit kifizetett régi kulturadó tartozásából, a többi összeget törölni rendeli. Miről a köröskisjenői egyházközség értesítetik.

161. szám. Tárgy a köröstárkányi ref. egyházközség kérése az 1933. év végéig mutatkozó hátralékai 50 százalékanak törlése tárgyában.

Az egyházkerületi közgyűlés a pénzügyi bizottság javaslata alapján a kérést teljesíti és arra való tekintettel, hogy a fenti egyházközség 1933. év végéig mutatkozó hátralékainak 50 százalékat be is fizette, elrendeli, hogy törlésbe hozassék 1938. évi közigazgatási járulék 648 lei kulturtaxa és 648 lei tanügyi segély.

Miről a köröstárkányi egyházközség értesítetik.

162. szám. Tárgyaltatott a Valkányi egyházközség és a Magyar-remetei egyházközség kérése, melyben súlyos anyagi helyzetükre való tekintettel megfelelő segély kiutalását kéri.

Az egyházkerületi közgyűlés a pénzügyi bizottság javaslata alapján a fenti egyházközségnek kérését méltányosnak tartva azzal teszi át az egyházkerület elnökségéhez, hogy a rendelkezésre álló alapból nevezett egyházközségeket megfelelő segélyben részesíteni sziveskedjék.

163. szám. Tárgyaltatott a pénzügyi bizottság javaslata a 3 százalékos özvegyi segély ügyében.

Az egyházkerületi közgyűlés a pénzügyi bizottság javaslata alapján kimondja, hogy az egyházkerületi pénztárnok jelentését tudomásul veszi és a 3 százalékos özvegyi segély szétosztására vonatkozólag az eddigi szétosztási arányt kategória beosztás tartja fenn, 1936. évi április

hó 31-ig, mikor is az új kongrua folyósítása után az elnökség az esetleges szükséges módosítási javaslatát közvetlenül a pénzügyi bizottsághoz tegye meg.

164. szám. Tárgyaltatott Dunaszentilona egyházközség megadóztatásának és egyházi helyzetének ügye.

Az egyházkerületi közgyűlés a pénzügyi bizottság javaslata alapján megbizva a bánsági egyházmegyét, hogy foglalkozzon ezen egyházközség helyzetével abban az irányban, hogy a királyhágómelléki egyházkerület ezen nem magyar anyanyelvű egyházközség jövőbeli joghelyzete tekintetében milyen álláspontot foglaljon el és javaslatát a legközelebbi egyházkerületi közgyűléshez terjessze be.

165. szám. Tárgyaltatott az egyházkerületi számvevő jelentése az egyházközségek tüzbiztosítási helyzetéről.

Az egyházkerületi közgyűlés az egyházkerületi számvevő f. évi október 16-án kelt jelentését az egyházközségek tüzbiztosítási helyzetéről tudomásul veszi és a számvevői javaslat alapján, a pénzügyi bizottság javaslatának megfelelőleg kimondja az alábbiakat :

1. Tekintettel arra, hogy az egyes egyházközségek részéről eszközölt biztosítások még az elmúlt évi összeget sem érik el, holott azóta az ingatlanok értéke emelkedett, szükségesnek tartja, hogy az egyes egyházközségek a számvevő jelentésében foglalt javaslathoz képest és a mellékelt kimutatásban megállapított mértékben utánbiztosításokat, illetve pótbiztosításokat eszközöljenek és azokat legkésőbb 1936. évi január hó 1-től kezdődőleg foganatosítsák, hogy ezáltal az érdekelt egyházközségek ingatlanai veszélyeztetve ne legyenek.

2. Az egyházkerületi közgyűlés utasítja a lugosi, radnalippai, piskolti, temesvári egyház-

községeket, hogy ingatlanainak tűzbiztosítását haladéktalanul rendezzék olyképen, hogy azok az Agricola Fonciera Biztosító Társasághoz ténnyesenek át az e tárgyban már hozott egyházkerületi határozat respektálásával.

3. Minthogy a dunaszentilonai egyházközség ingatlanai még a mai napig sincsenek biztosítva, utasítja az egyházkerületi közgyűlés az illetékes esperesi hivatalt, hogy intézkedjék, miszerint a fenti egyházközség haladéktalanul eszközölje a biztosítást az »Agricola Fonciera« Társaságnál.

4. Az egyházkerületi közgyűlés tekintettel arra, hogy az egyházközségek 1935. évi október hó 1-ig 23836 lei biztosítási tüzdíjat nem szolgáltatottak be és pedig a bánáti egyházmegyéből Igazfalva 1240 leit, a bihari egyházmegyéből Váradles 317 leit, Siter 355 leit, Mezőtelegd 1225 leit, az érmelléki egyházmegyéből Hegyközszentimre 829 leit, Érköbölkut 857 leit, Éradony 801 leit, Csokaly 716 leit, Albis 366 leit, Aszszonyvására 85 leit, a nagybányai egyházmegyéből Szatmár 85 lei, Dobrácsapáti 353 leit, Szamoskóród 553 lei, Szamosdob 576 leit, Szatmárpálfalva 942 leit, Nagybockó 229 leit, Köszegremete 616 leit, Kiskolcs 1240 leit, Józsefháza 891 leit, Csengerbagos 1097 leit, Adorján 595 leit, a nagykárolyi egyházmegyéből Gencs 815 leit, Érendréd 1414 leit, Mezőpetri 82 leit, Csomaköz 807 leit, a nagyszalontai egyházmegyéből Szentleányfalva 404 leit, Gyanta 912 leit, Belényes 838 leit, továbbá nem egyenlítették ki tüzdíj tartozásukat az Éradonyi egyházközség 1933. évről 1514 lei összegben, 1934 évről 1007 lei összegben, továbbá a belényesi egyházközség 582 lei összegben, utasítja az esperesi hivatalokat arra, hogy haladéktalanul intézkedjenek miszerint a fenti egyházközségek tüzdíj-fizetési kötelezettségüknek haladéktalanul tegyenek eleget.

166. szám. Tárgyaltatott a szatmári főgimnázium 1933—34. isk. évi számadásának felülvizsgálásáról szóló számvevői jelentés.

Egyh. ker. közgyűlésünk a szatmári főgimnázium 1933—34 isk. évi számadását 1.431.148 lei bevételi, 1.278.935 lei kiadási és 142.313 lei pénztár maradvány összegekkel tudomásul veszi.

Tekintettel arra, hogy a számadási főnaplóból az állapítható meg, hogy a gimnázium pénztárnoka külön tandijpénztárt kezel és annak bevételét csak az év végén állítja be a számadási főnaplóba és így a gimnázium pénztárnaplója nem ad teljes képet a mindenkori pénztár készletről, így közgyűlésünk utasítja a gimnázium igazgatótanácsát arra, hogy intézkedjék aziránt, miszerint a tandij címen befolyó összegek hetenként vagy havonként összegyűjtve vételeztessenek be a számadási főnaplóba, hogy ezáltal a gimnázium pénzkészlete a számadási főnaplóban mindenkor pontosan megállapítható legyen.

Közgyűlésünk utasítja az igazgatótanácsot arra, hogy a mintegy 136.270 leit kitevő tandijhátralék beszédese iránt az intézkedéseket tegye meg.

167. szám. Tárgyaltatott a mármaroszigeti liceum 1933. évi számvevőileg is felülvizsgált zárszámadása.

Egyházkerületi közgyűlésünk a mármaroszigeti ref. liceum 1933. évi számadását 670.109 lei bevételi, 630.657 lei kiadási főösszeggel és 39.457 lei készpénz maradvánnyal tudomásul veszi és helybenhagyja.

Egyh. ker. közgyűlésünk utasítja a liceum igazgatótanácsát arra, hogy a bérlőkkel szemben fennálló bérkövetelések behajtása érdekében a további eljárást a legerélyesebben folytassa és különös gondot fordítson arra, hogy a Sima-puszta bérlőjével szemben fennálló mintegy 403.081 lei bérhátralék behajtatassék. Külö-

nös gond fordítottassék arra is, hogy a pusztá bérlője adófizetési kötelezettségének és más a szerződésben vállalt kötelezettségének eleget tegyen.

Közgyűlésünk utasítja az igazgatótanácsot arra, hogy a liceum 1934. évi pénztárszámadását, valamint a költségvetési előirányzatát úgy az 1934, mint az 1935. és 36. évekre vonatkozólag felülvizsgálás céljából mielőbb küldje be a püspöki hivatalnak.

Végül közgyűlésünk tudomásul veszi azt, hogy a számvevői jelentés, mely az 1933. évi számadások felülvizsgálására vonatkozik, kifejezetten csak a számadási főnapló számszerű helyességének megállapítását érinti, míg a vagyonelejtárra vonatkozólag későbbben tétetik külön jelentés.

168-a. szám. Tárgyaltatott a szatmári fiú főgimnázium 1934—35. isk. évi számadásának felülvizsgálásáról szóló számvevői jelentés.

Egyh. ker. közgyűlésünk a szatmári fiú főgimnázium 1934—35. isk. évre vonatkozó számadását 1.452.501 lei bevételi, 1.282.075 lei kiadási és 170.026 lei pénztármaradvány összeggel tudomásul veszi és jóváhagyja.

Egyben utasítja az igazgatótanácsot arra, hogy a 152.872 lei összeget kitevő tandíjhátralék behajtása iránt tegye meg az intézkedéseket. Szintén intézkedjék aziránt is, hogy a személyi kiadásoknál bizonyos csökkentések eszközöltessenek, mert a számadásból az tűnik ki, hogy e címen bizonyos összeg megtakarítható. Közgyűlésünk elvárja, hogy az igazgatótanács erre vonatkozólag jelentését mielőbb beküldi a püspöki hivatalnak.

168-b. szám. Tárgyaltatott a szatmári leánygimnázium 1934—35. isk. évi számadásának felülvizsgálásáról szóló számvevői jelentés.

Egyh. ker. közgyűlésünk a szatmári leánygimnázium 1934—35. isk. évi számadását 493.353 lei bevételi, 493.353 lei kiadási főösszegekkel tudomásul veszi és jóváhagyja. Egyben utasítja igazgatótanácsot arra, hogy a 177.830 leit kitevő tandijhátralékot szedje be. Ami az iskola személyi kiadásait illeti, közgyűlésünk elvárja az igazgatótanácstól azt, hogy annak mérséklése érdekében az intézkedéseket megteszi annyival is inkább, mert a számadásból itt is az tűnik ki, hogy e címen bizonyos összeg megtakarítható.

168-c. szám. Targyaltatott a szatmári felső kereskedelmi leányiskola 1934—35. isk. évi számadásának felülvizsgálásáról szóló számvevői jelentés.

Egyh. ker. közgyűlésünk a szatmári felső kereskedelmi leányiskola 1934—35. isk. évi számadását 301.567 lei bevételi, 301.567 lei kiadási főösszegekkel tudomásul veszi és jóváhagyja. Egyben utasítja az igazgatótanácsot arra, hogy a tanároknak fizetési hátralékként feltüntetett 8.200 lei kifizetéséről gondoskodják, ill. az elszámolást az érdekeltekkel ejtse meg.

169. szám. A nagykárolyi egyházmegye közgyűlése 49—1935. számú határozatában jelentést tesz arról, hogy Gencsen özv. Mészáros Lajosné gör. kath. vallásu anyának a ref. vallásu apa halála után született leány gyermekét, — akit anyja férjének tett ígérete folytán, református vallásunak akart beírni az anyakönyvbe, a községi jegyző erőszakos fellépéssel az édesanyával okiratot iratva alá, gör. kath. vallásunak írták be az állami anyakönyvbe, —

jelentést tesz továbbá arról, hogy a nagykárolyi presbitérium gondnokával szemben a vagyoni felelősség kimondása tárgyában határozatot hozott, megállapította, hogy a gondnok lelkiismeretlenül járt el s félrevezette a presbitériumot, jelentést tett az egyházmegyei közigazgatási bíróságnak. A gondnok büntető eljárást tett folyamatba a lelkész, a gondnok s a határozathozatalban résztvett presbiterek ellen, kimondva, hogy a

presbitérium nem hatóság, hanem magánalakulat, a határozatban foglalt kitételek miatt, a járásbiróság s a törvényszék elmarasztalta a lelkészt, a gondnokot s a presbitereket, most az ügy a nagyváradi kir. ítélőtábla előtt van elintézés alatt.

A nagybányai egyházmegyei közgyűlése 21—1935. számú határozatában arról tesz jelentést, hogy Amac községben Chirvai Ignác gör. kath. lelkész Sárga Sándor ref. vallású cigányt betegségének utolsó napjaiban meggyóntatta s anélkül, hogy nevezett a gör. kath. vallásra áttért volna, átvette a gör. kath. egyház tagjaként s a ref. lelkész tiltakozása ellenére. a gör. kath. egyház szertartásai szerint eltemette. Ugyancsak Amac községben, ugyancsak Chirvai Ignác gör. kath. lelkész Kiss Sándor ref. vallású ember ref. vallású János nevű fiát betegségében meggyóntatta s bár Kiss János a ref. egyházból ki nem lépett, gör. kath. vallásúnak iktatva be, átvette a gör. kath. egyház tagjaként.

Egyházkerületi közgyűlés megállapítja, hogy a gencsi esetben a községi jegyző vázolt cselekményével megsértette a kultusztörvény 47. §-át, az amaci két esetben Chirvai Ignác gör. kath. lelkész vázolt cselekményeivel megsértette a kultusztörvény 42. és 45. §-aiban foglalt rendelkezéseket, ezek miatt a vallásszérelmi esetek miatt a kultuszminiszter ur előtt panaszt emel s megtorló intézkedéseket kér nevezettek ellen alkalmazni.

A nagykárolyi egyház presbitériuma által emelt panasz tárgyában, mivel birói eljárás van folyamatban, ezidőszerint érdemleges intézkedést nem tesz, az Egyházk. felhívja azonban a nagykárolyi egyházmegye esperesét, hogy a birói eljárás befejezése után az ítéletek másolatai bemutatása mellett tegyen jelentést.

170. szám. A nagyszalontai egyházmegyei közgyűlése 56-d—1935. számú határozatában támogatja a lelkészek amiatt emelt panaszát, mert az adókvető és felebbezési bizottságok a lelkészi stólajvédelem után az adót önkényesen a bevallott jövedelemnél nagyobb összeget véve az adó alapjául, állapítják meg.

Egyházkerületi közgyűlés előterjesztést tesz a pénzügyminiszter urhoz s azt kéri, méltóztassék utasítani az adókető bizottságokat, hogy a lelkészi stólajövedelmek megadóztatásánál fogadják el alapul a bevallásban foglalt adatokat, mivel azok való adatokat tartalmaznak s intézkedni méltóztassék, hogy jövedelem 4%-os adóval róvassék meg s az adóösszeg vonassék le az állam által a lelkészeknek adott fizetéskiegészítésből.

171. szám. Egyházkerületi közgyűlés a bánsági egyházmegye közgyűlésének 92—1935. számu határozatát, mellyel a nagylaki egyház presbitériumának utasítást adott, hogy Papp János és neje ellen egész követelése behajtása iránt tegyen peres eljárást folyamatba,

hivatalból felülvizsgálva, érintetlenül hagyja.

172. szám. Az aradi egyház megvásárolta Ispravnik Jánosné szül. Hemmen Mária aradi lakostól 155.000 lei vételárért az aradi 8509. sz. betétben 6920—4008. hrszám alatt felvett házastelket. A házastelek a Mosóczi-telepen van, jelenben a protestáns kör bérlő 19.200 lei bér ellenében. Itt tartják a telepi református egyháztagok vallásos összejöveteleiket, itt van e telep gyermekei számára a vasárnapi iskola. Az ingatlan jövöben is ezt a célt szolgálja. A presbitérium 1935. év október hó 7-én tartott ülésében hozott 57. számu határozatával, amely a törvény alakiságai betartásával hozatott, az ingatlan megvételét elhatározott és elhatározta azt is, hogy az egyházkerületi lelkészi nyugdíj és özvegy-árva gyámintézettől 100.000 leit vesz kölcsön s kölcsön veszi 70.000 lei összegű saját alapjait azért, hogy a vételárat kifizethesse.

Egyházkerületi közgyűlés Ispravnik Jánosné szül. Hemmen Mária aradi lakos mint eladó s az aradi ref. egyházközség mint vevő között Aradon 1935. október hó 22-ik napján kötött adásvételi szerződést, mellyel az aradi egyház az aradi 8509. sz. betétben 6920—4008. hrszám alatt felvett házastelket 155.000 lei vételárért megveszi, jóváhagyja s az eredeti adásvételi szerződésre a jóváhagyási záradékot reá vezetni rendeli.

Megerősíti a presbitérium határozatának azt a részét is, mellyel a vételár kifizetésére 100.000 lei kölcsön felvételét rendelte el s engedélyt ad az aradi egyháznak arra, hogy a fenti ingatlan vételára kifizetésére 100.000 lei kölcsönt vegyen fel az egyházkerületi lelkeszi nyugdíj és özvegy-árva gyámintézet pénztárából, megerősíti a presbitérium 1935. szeptember hó 27-ik napján 56. sz. a. hozott határozatának azt a részét is, mellyel ugyancsak a fenti ingatlan vételára kifizetésére saját alapjaiból 70.000 lei összeg kölcsönvételét határozta el azzal a kiegészítéssel, hogy a kölcsön-összegről az alapok javára kötvény lesz kiállítandó, az alapoktól kölcsönvett összeg 5 év alatt 1940. év december hó 31-ig visszafizetendő lesz s a kölcsöntőke után az alapoknak az egyház 5 százalék kamatot lesz köteles fizetni félévi utólagos részletekben. A nagyszalontai egyházmegye esperesét utasítja, hogy a határozat végrehajtását ellenőrizze.

173. szám. A Nyugdíj és Özvegy-Árva Gyámintézet Végrehajtó-Bizottsága felterjeszti az 1936. évi költségvetési előirányzatot. Közgyűlésünk a Végrehajtó-Bizottság javaslata alapján a királyhógómelléki egyházkerület Nyugdíj és Özvegy-Árva Gyámintézet 1936. évi költségvetési előirányzatát a következőképpen állapítja meg.

A Királyhógómelléki Ref. Egyházkerület Nyugdíj és Özvegy-Árva Gyámintézetének költségvetési előirányzata az 1936. évre.

REMÉLHETŐ BEVÉTELEK :

Kintlevőségekből :

1. Köt. tagok 1935 dec. havi államsegélyéből	Lei	58.560	
2. Köt. tagok belépési jár. hátr. (152.274)	Lei	120.000	
3. Köt. tagok belépési jár. hátr. kam. (9000)	Lei	7.200	
4. Jog. tagok belépési jár. hátr.	Lei	12.693	
5. Jog. tagok belépési jár. hátr. kamata . . .	Lei	720	
6. Jog. tagok tagsági díj hátr. (51.955) . . .	Lei	15.000	
7. Jog. tagok tagsági díj hátr. kam. (3120)	Lei	900	
8. Kölcsönök hátralékos kamataiból . . .	Lei	90.000	305.073

Különböző kamatokból:

1. Betét kamat 3 % 3,000.000 Lei után . Lei	90.000	
2. 1 % kam. 190.000 Lei konv. kölcsön után Lei	1.900	
3. 9 % kam. 407.300 L. bekeb. mag. kölcs. u. Lei	36.700	
4. 8 % kam. 124.230 L. bekeb. egyh. kölcs. u. Lei	9.940	
5. 8 % kamat 1,563.235 Lei egyh. kölcs. u. Lei	125.100	
6. 9 1/2 % kamat 35.050 Lei lelk. kölcs. után Lei	3.150	
7. 5 % kamat 235.835 Lei lelk. kölcs. után Lei	11.790	278.580

Ingatlan bérjövedelméből:

97.000

Fenntartói járulékokból:

1. 210 kötelezett tag után á Lei 500	105.000	
2. 11 jogosított tag után á Lei 500	5.500	
3. 8 jogosított tag után á Lei 250	2.000	112.500

Tagsági díjakból:

1. Kötelezett tagoktól 1936. évre	702.720	
2. Jogosított tagoktól 1936. évre	58.059	760.779

Perselypénzekből:

5.000

Visszatérítésekből:

1. Régi kötelezett tagoktól . . . . . Lei	208.651	
2. Régi jogosított tagoktól 6×5048 . . . Lei	20.696	
3. Uj kötelezett tagoktól 2×5048 . . . Lei	10.096	269.731

Remélhető bevételi főösszeg: Lei 1,828.663

ELŐRELÁTHATÓ KIADÁSOK:

Nyugdíjak kötelezett tagok részére:

1. 12 régi nyug. lelk. 100 % á 36.000 Lei	432.000	
2. 1 régi nyug. lelk. 60 % á 21.600 Lei	21.600	
3. 3 uj nyug. lelkész 100 % á 36.000 Lei	108.000	561.600

Özvegyek nyugdíja:

1. 29 régi özvegy 100 % á 18.000 . . . Lei	522.000	
2. 1 árva özvegyi segélye jan.—áprilisra Lei	6.000	
3. 3 uj özvegy nyugd. á 18.000 . . . Lei	54.000	582.000

Nyugdíjak jogosított tagok részére:

1. 1 régi 100 %/o á 36.000	Lei	36.000	
2. 2 régi özvegy 100 %/o á 18.000	Lei	36.000	
3. 1 régi özvegy 50 %/o á 9.000	Lei	9.000	
4. 2 uj 100 %/o á 36.000	Lei	72.000	153.000

Árva-segélyek:

1. 19 régi árva á 1000	Lei	19.000	
2. 3 uj árva á 1000	Lei	3.000	22.000

Helyettes, ill. s. lelk. hozzájárulás:

1. 11 régi helyettesítésért á 12.000	Lei	132.000	
2. 3 uj helyettesítésért á 12.000	Lei	36.000	168.000

Temetkezési segély:

5 elhalálozás után á 5000			25.000
Ingtalan közterheire			43.000
Tőke kamat-adóra			12.000
Nyomtatvány-költségekre			6.000
Tőke kezelésért			50.000

Előrelátható kiadási főösszeg: Lei 1,622.600

Remélhető bevétel . . . . . Lei 1,828.663

Előrelátható kiadás . . . . . Lei 1,622.600

Remélhető tőke emelkedés Lei 206.063

174. szám. A nagybányai egyházmegye felterjeszti 16—1933. számú határozatát, amelyben arra kéri az egyházkerületi közgyűlést, hogy állítsa össze a Nyugdíj és Özvegy-Árva-gyámintézet matematikai mérlegét, találja meg a módját a jogosított tagok révén évről-évre mutatkozó hiány kiküszöbölésének, ha másképpen nem tudná, használja fel erre a lelkészek államsegélyéből levont kezelési költséget és a Fonciera Biztosító intézet jutalékát. Az egyházmegye felterjesztésével a Végrehajtó-Bizottság is foglalkozott.

Egyházkerületi közgyűlésünk a felelősség-érzetből és féltő szeretetből fakadó kéréssel kapcsolatban, meghallgatva a Végrehajtó-Bizott-

ság vonatkozó javaslatát, utasítja a Végrehajó-Bizottságot, hogy mikor elérkezettnek látja a 35—1935. számú egyházkerületi határozatban említett alkalmasabb időt, haladéktalanul eleget tegyen a 61—1934. számú egyházkerületi határozatban foglalt megbízásnak.

175. szám. A nagybányai egyházmegye 19—1935. számú határozatában arra kéri az egyházkerületi közgyűlést, hogy helyezze hatályon kívül a 41—1935. számú határozatának utolsó szakaszát, amelyben kimondja, hogy a Közalapból a IV. t. c. 2. §. a. b. c. és d. pontjaiban említett célokra segélyt nem folyósít s a segélyt kérő egyházakat vagy a Baldácsi-alapítványhoz, vagy a segélyosztó-bizottsághoz utasítja; az egyházmegye véleménye szerint az egyházkerület határozata az érvényben álló törvénnyel ellentétben áll.

Közgyűlésünk megállapítja, hogy a 41—1935. számú határozatával a IV. t. c. 2. §. a. b. c. d. pontjait nem helyezte hatályon kívül, csak azt állapította meg, hogy az ott említett célokra segélyt nem folyósíthat ez idő szerint, mert a közalapi járulékok befizetésének némelyek részéről lelkiismeretlen elmulasztása olyan súlyos helyzetbe hozta a Közalapi Pénztárt, hogy még a legfontosabb célra, a szórványokban élő hivek lelkigondozására fordítható összeg is elégtelen; kénytelen tehát fenntartani határozatát mindaddig, amíg a közalapi pénztárnak olyan jövedelme nem lesz, hogy a többi célokra is folyósíthat segélyt.

A missziói segélyeket az 1936-ik évre az 1935-iki előirányzott összegekben folyósítja a Közalapi Pénztár terhére.

176. szám. A nagybányai egyházmegye esperesi hivatala hatályon kívül helyezni kéri közgyűlésünk 40—1935. számú határozatát, hogy a nagybányai egyházmegye a missziói körzetek segélyezésére adott összegről a püspöki hivatalnak negyedévenként számoljon el és mutassa ki, hogy mely egyházközségeket részesített segélyben szórványaik gondozásáért, mivel sohasem veszi fel a missziói segélyt, míg az esperes nem

jelenti a püspöki hivatalnak, hogy a segély hogyan használtatott fel.

Közgyülésünk megállapítja, hogy a nagybányai egyházmegye 1934. évi missziói jelentése a 41—1935. számú egyházkerületi határozat IV. pontja alatt jelent meg. A jelentés egyedül a nagybocskói és nagytarnai missziói körök után jelzi a missziói segély összegét, a többi missziói körökről összefoglaltan mondja: »a nagybányai« egyházmegye a szórványok gondozására külön 6000 lei missziói segélyt kap, mely összeget az esperesi hivatal oszt szét.« De hogy kiknek és mily összegben, azt a jelentés nem részletezi; már pedig egyházkerületünk nyilvántartani óhajtja a segélyezetteket, annyival is inkább, mert a 38—1935. számú határozat azt is rendeli, hogy ott, ahol az egyházközség, vagy a lelkész missziói segélyben részesül, a közalapi hátralék teljes egészében levonassék a segélyből, így járjon el a nagybányai egyházmegye is ott, ahol az egyházmegye címén előirányzott missziói segélyből az egyházközséget, vagy a lelkészt segélyezi. Ennek következtében a 40—1935. számú rendelkezését közgyülésünk fenntartja.

177. szám. A nagybányai egyházmegye 33—1935. számú határozatával bejelenti, hogy a máramaros-megyei szórványokban lakó reformátusok lelkigondozását a nagybocskói missziói körbe osztotta be, felhíván a nagybocskói missziói lelkészt, hogy jövőben a megye területén szétszórta lakó reformátusok gondozásáról tegyen jelentést. Együttal megkeresi az egyházkerületi közalapi missziói bizottságot, hogy a nagybocskói missziói kör segélyét emelje fel. Az egyházmegye felterjesztéséhez csatolt iratok szerint a nagybocskói missziói egyházközség templomát rombadulás fenyegeti s míg a római katolikusok a csehszlovákiai területről átjárnak, az itteni római katolikus templomba, addig református részről senki sem gondol azzal, hogy Nagybecskónak Csehszlovákiához szakított területéről a reformátusok átjöjjenek a templomba.

Egyházkerületi közgyűlésünk megdöbbenéssel értesül a nagybocskói missziói körben uralkodó tarthatatlan állapotokról, amelyek mélyen érintik a nagybányai egyházmegye tekintélyét is; ennél fogva mielőtt az egyházmegye határozatát E. T. I. t. c. 11. §-a alapján megerősítené, felhívja az egyházmegye esperesi hivatalát, hogy haladéktalanul vizsgálta be:

1. hová fordította a nagybocskói missziói egyházközség az 1927-től 1935. években neki éppen templomának karbantartása végett folyósított évi 3—3000 lei missziói segélyt?

2. Megfelel-e a valóságnak az, hogy a nagybocskói templomot rombadülés fenyegeti s kit terhel a felelősség a templom ily nagyarányu romlásáért.

3. Nagybocskón lakik-e a missziói lelkész és ha nem lakik ott, miért türi ezt az egyházmegye?

4. Micsoda lépéseket tett az egyházmegye arra nézve, hogy a nagybocskói missziói kör lelkésze a református lelkek gondozását lelkiismeretesen teljesítse.

5. Miképen reméli elérhetőnek azt az egyházmegye, hogy a nagybocskói missziói kör lelkésze a most pásztorolás alatt álló egyháztagok mellett a máramarosi szórványokban lakó többi reformátusokat is eredményesen gondozza?

178. szám. A nagykárolyi egyházmegye 57—1935. számú határozatával felterjeszti a berei és csomaközi presbiteriumoknak határozatait Bere és Csomaköz társegyházi viszonyáról. Mind a két egyházközség elfogadja a társegyházi kapcsolatot. Csomaköz kéri, hogy ha lehetséges, a kerület törölje különböző járulékait, ha nem lehetséges, találjon módot arra, hogy a rárovarandó járulékok minden évben valamelyes segélyből fedeztessenek. Az egyházmegye Csomaközt 6—8000 lei missziói segélyre ajánlja.

Közgyűlésünk a nagykárolyi egyházmegye felterjesztése alapján jóváhagyja Bere és Csoma-

köz társegyházi viszonyát, azonban a csomaközi református egyházközsége eső járulékok törlését nem rendeli el, miután ezt a terhet lélekszáma arányában Csomaköznek is el kell viselnie ;

a berei lelkésznek a gondozása alá kerülő csomaközi szórványokért utiköltségek címén 1000 leit szavaz meg az 1936. évre is, a Baldácsi-alap terhére.

179. szám. A bánsági egyházmegye 91—1935. számú határozatával jelenti, hogy Major László Károly tanárnak a zarándi egyházmegye feltámasztására vonatkozó javaslatát, mivel a javaslatban jelzett egyházközségek elszakítása az egyházmegye létérdekét veszélyeztetné, nem fogadta el.

Tudomásul szolgál.

180. szám. A nagyszalontai egyházmegye a Varsánd-Péri fiókegyház megalakításához hozzájárulván 62—1935. számú határozatával jóváhagyta a kisjenői anya és a varsánd-péri fiókegyház jogviszonyát szabályozó egyességlevelet s azt megerősítés végett felterjeszti.

Közgyűlésünk tudomásul veszi a varsánd-péri fiókegyház megalakítását s a kisjenői anyaegyház 1935. szeptember 1-én 37. számú presbiteri határozattal és a varsánd-péri fiókegyház 1935. július 31-én 15. számú presbiteri határozattal megkötött egyességet megerősíti

181. szám. A bánsági egyházmegye felterjeszti Nits István ujkisodai lelkész kérését, aki csekély fizetésére hivatkozással a Baldácsi-alapítványból 10.000 lei évi segélyt kér fizetéspótlék címén ; továbbá a bunyaszekszárdi református egyház kérését, amelyben a Baldácsi-alapítványból segélyt kér a templom építéséhez szükséges faanyagra.

A nagybányai egyházmegye a Baldácsi-alapítványból segélyezésre ajánlja a következő folyamodó egyházakat : Nagytarnát, imaház, paplak renoválására, Kőszegremetét egyházi épületek javítására és iskolai padok pótlására, Turterebest egyházkerületi járulékaik és a lelkészi fizetésből fennálló tartozásának apasztására, Apahegyet jégverés folytán szenvedett kára

pótlására, Nagybockót adósságfizetésére, Kisbábonyt iskolai beruházásokra, Tamásváralját templomjavításra, Kakszentmárton lelkészlak renoválásra és kerületi tartozásai törlesztésére.

A nagyszalontai egyházmegye pártolólag terjeszti fel a belényesujlaki egyház kérvényét, amelyben segélyért folyamodik a Baldácsi-alapítványból templomjavításra.

Közgyűlésünk sajnálattal állapítja meg hogy a Tiszántuli egyházkerület még nem utalta át a Baldácsi-alapítványból egyházkerületünket illető 1934. évi osztalékot s teljesen bizonytalan, hogy a kedvezőtlen gazdasági évek következtében számíthatunk-e részesedésre, s ennek következtében a fölterjesztett kérvények felett most nem dönt, hanem a Baldácsi-alapítványhoz érkező kérvényeket az 1936. év folyamán intézi el.

Rámutat arra, hogy a folyó évben 44—1935. számú határozatával a most folyamodó egyházközségek közül már többet segélyben részesített.

S felhatalmazza Püspök urat, hogy amennyiben a Baldácsi-alapítvány időközben arra fedezetet nyújtana, a szórványban lakó református egyháztagok gondozásáért az 1936. év folyamán Csermőnek 1500, Kisjenőnek 500 leit folyósítson.

182. szám. A bányai egyházmegye felterjeszti a Valkányi levita-lelkész kérését, amelyben egyházközsége részére 10.000 leif segélyt kér,

a nagybányai egyházmegye segélyre ajánlja Kisbábonyt lelkészlakjavításra, Batizt kerületi hátralékok fizetésére, Turterebest templom és lelkészlak renoválásra, Kispelékét tanítói tanfolyam költségeinek megtérítésére, Kakszentmárton iskola renoválásra, Atyát iskolai beruházásokra,

a nagyszalontai egyházmegye segélyre ajánlja Magyarcsékét lelkészlak renoválásra, Kisházát és Tenkeszaplakot szegénységökre tekintettel.

Közgyűlésünk megállapítja, hogy egyházkerületünknek ezidő szerint semmi olyan ösz-

szeg nem áll rendelkezésre, amelyből segélyt adhatna.

Erről folyamodó egyházakat értesíti.

183. szám. Jelentés a segélyosztó-bizottság működéséről.

Segélyosztó-bizottságunk a vonatkozó számlák állományához képest gondoskodott a teológusok, tanító és tanítónőjelöltek segélyezéséről és előterjeszti a beérkezett segélykérvényeket.

Egyházkerületi közgyűlésünk a beérkezett segélykérvényeket az einökség hatáskörébe utalja a következő megjegyzésekkel:

1. A tanulmányi segélyalap állapotához képest elsősorban segélyezendők a lelkészek és tanítók, teológus, tanító és tanítónő-jelölt gyermekei.

2. Másodsorban segélyezendők más egyháztagok, teológus, tanító és tanítónő-jelölt gyermekei.

3. Harmadsorban, az eddigi egyh. ker. határozatok módosításával segélyezhetők, lelkészek és tanítók középiskolába járó gyermekei.

4. Végül egész kivételesen és csak különösen indokolt esetben segélyezhetők más egyháztagok középiskolás gyermekei.

5. Tekintettel arra a különbségre, amely a tanítók és az egyházközségek isk. segélye közt fennáll, elrendeli kiegészítésül 67—1935. sz. határozatához, hogy az egyházközségek számára engedélyezett iskolai segélyekből bármely természetű egyházkerületi tartozás levonható a segély 50 százaléka erejéig.

184. szám. Jelentés a tankönyvraktár állapotáról.

Vallástani kézikönyveink, ABC-s könyvünk és nagybetűs Énekes-könyvünk forgalma az iskolai év kezdetével normálisan alakult.

Ez a forgalom lehetővé tette, hogy szept. hó 26-án 53.500 lei lefizetésével a tankönyvraktárnak a nyugdíjintézeti pénztárral szemben fennálló tartozását 100.000 leire csökkentettük.

Ennek a tartozásnak fedezetéül szolgál a raktáron levő hangjegyes énekeskönyvek nettó értéke ca 150.000 lei.

Az egyházkerületi közgyűlés által 54-a) sz. a. engedélyezett gyermekzsoltárokat 75 leire leszállított áron, a határozatban foglalt feltételek mellett kiszolgáltattuk. Az érdeklődés azonban olyan nagy volt, hogy nem tudtuk az összes igénylőket kielégíteni. A közgyűlés napjáig a szabályszerűen bejelentett igénylések száma 500 drb volt, az engedélyezett 500 drb-on felül.

Tekintettel arra a körülményre, hogy a nagybetűs hangjegyes énekeskönyvből már csak 3000 drb van raktáron, egyh. ker. közgyűlésünk 54—1935. sz. a. a zsolttárok ujrrányomására nézve már intézkedett is.

Az elnökség a tankönyvraktár jelentéséből meggyőződött arról, hogy általános és élénk kereslet mutatkozik kisbetűs, hangjegyes énekeskönyvek után. Remélhető volna, hogy ezen kereslet kielégítésével a zsolttárforgalmat a mostani 2.000 darabról 3.000 darabra fel lehetne emelni, s a kisbetűs, hangjegyes énekeskönyvet olyan árban lehetne forgalomba hozni, hogy az az olcsóságra nézve emelt követelésnek is eleget tegyen. A kiadás időpontja a raktár szempontjából is a legkedvezőbb, mert ha most kihozzuk a kisbetűs zsolttárt a még készletben levő nagybetűs zsolttárok évekre fedezik a szükségletet s nem kerülünk abba a kényszerhelyzetbe, hogy vagy egyszerre kétféle típust kell nyomtatnunk, vagy az egyik típusról ismét évekre le kell mondanunk.

Egyházkerületi közgyűlésünk 53—1935. sz. határozata azon feltevésen épült, hogy az 1936. évi tavaszi közgyűlésig a szükséges munkálatok elvégezhetők.

Miután az 1935. évi őszi közgyűlésig ezeket a munkálatokat elvégezni nem lehetett, 1936. évben pedig a tavaszi közgyűlés tartása bizonytalan, a tankönyvek kiadásával pedig várni az iskolai év kezdete miatt nem lehetett, az elnökség úgy intézkedett, hogy a tankönyvszükségletet két évre (1935—36 és 1936—37) a régi könyvek ujrrányomásával biztosítja, egyben az egyh. ker. közgyűlés elé javaslatot terjeszt a tanterv és a tankönyvreform tárgyában az 53—1945. sz. egyh. ker. határozat intézkedéseinek kibővítésére.

a) Egyházkerületi közgyűlésünk a tankönyvraktárról szóló jelentést tudomásul veszi,

b) Engedélyezi, hogy mindazon iskolás-
gyermek részére, akiknek igényét 1935. nov.
19-ig az 54-a sz. határozatnak megfelelően be-
jelentették, számszerint 500-nak, a hangjegyes
énekeskönyv 75 lei előzetes befizetése ellené-
ben kiszolgáltatható, az 54-a. sz. ek. közgyü-
lési határozatban lefektetett elvek szerint.

c) Felhatalmazza egyh. ker. közgyűlésünk
az elnökséget, hogy az 54-b—1935. sz. határo-
zatban megszabott anyagi keretek közt gon-
doskodhatik kisbetűs hangjegyes énekeskönyv
kiadásáról, amennyiben a tankönyvraktár ke-
zelője és ellenőre által elkészített, az egyh.
ker. számvevőtől ellenjegyzett, s az egyh. ker.
ügyész által javasolt tervezet szerint az dara-
bonkint legfeljebb 60 leis árban forgalomba
hozható, az összes költségek, kamatok, kiadá-
sok teljes biztosítása mellett.

d) Egyházkerületi közgyűlésünk az 53—
1935. sz. ek. határozat intézkedéseit a követ-
kezőkben kiegészíti:

1. A jelenleg használatos vallástani kézi-
könyvek változatlanul használatban maradnak
az 1935—36, 1936—37, 1937—38. tanévekben.

2. Az eddigi I—II. osztályos vallástani
kézikönyvek címéből az utánnomásnál az I. o.
elhagyandó.

3. Az esperesi vélemények az 1927-es ke-
rületi tanterv, az 1929-es konventi tanterv, a
bihari egyh.-megye új tanterve alapján az
53—1935. sz. határozatban a tankönyvek revi-
ziójával megbízott bizottság új tantervet készít,
figyelembe véve az elnökség utasításait, s ezt
a tervezetet még 1936. jan. hó folyamán az
esperesek rendelkezésére bocsátja, akik azt ma-
guk részéről a lelkészi és tanítói értekezleten
részletesen tárgyalatják s a javasolt válto-
ztatásokat pontonként felsorolva és indokolva
1936. jul. 1-ig a püspöki hivatalba beterjesztik.
Újabb bizottsági tárgyalás után az átdolgozott
tanterv az 1936. évi őszi közgyűlés elé ter-

jesztendő, amely annak elfogadása után a tankönyvek megiratására vonatkozólag intézkedni fog.

e) Ugyanezen uton fog dönteni az egyházkerület az áll. isk. vallástanítási tervre vonatkozólag is, s ebből a célból az 57—1935. sz. határozattal kiküldött bizottság a jelen határozatban említett bizottsággal párhuzamosan és összhangban fog működni.

185. szám. A tanügyi bizottság előterjeszti a vallástani pótképesítő vizsgálatok szabályzatát.

Egyházkerületi közgyűlésünk a vallástani pótképesítő vizsgálatok utasítását jóváhagyja, s annak életbeléptetését 1936 szeptember 1-től kezdődőleg elrendeli.

186. szám. Az Iratterjesztési Bizottság jelenti:

A 63—1935. sz. egyházker. határozat elrendelte, hogy az Iratterjesztést vegye át a belmissziói titkár. Ezen átadás folyó év augusztus 6-án megtörtént s az átadásról szóló jegyzőkönyvet mellékelten bemutatjuk.

Átmeneti intézkedést kér az Iratterjesztési Bizottság a paróchiális könyvtár ügyében.

Az Iratterjesztés kezelésében az átadás következtében beállott változás és az átadás óta eltelt rövid idő miatt még nem lehet tisztaképet alkotni az elért haladásról. Az Iratterjesztési Bizottság programjában főleg 3 pont szerepel: 1. Traktátus füzeteink kiadásának intenzív folytatása. 2. Az u. n. Református Könyvbarátok Társaságának megalakítása, külön erre a célra kiadott művek minél szélesebb körben leendő propagálása céljából. 3. Gyermekek traktátus füzeteinek megindítása.

Ezek mellett az iratterjesztési munka többi, eddig bevezetett ágait is intenzíve fejleszteni kívánja s a szükséges előkészületeket erre nézve már meg is tette.

Minden reményünk megvan arra, hogy a következő egyházkerületi közgyűlés előtt szép eredményekkel számolhatunk be.

Ezen intézkedések részben fedik a szalontai egyházmegye 53—1935. sz. felterjesztésében foglaltakat.

Egyházkerületi közgyűlésünk a jegyzőkönyvben foglalt adatokat tudomásul véve, határozatilag megállapítja a következő adatokat:

a) Az iratterjesztési raktár értéke átadás napján 54.123 Lei a leltári tárgyak értékelése nélkül.

b) Kintlevőségek értéke ugyanakkor 9756 Lei. Ezeknek az esedékesség napján leendő behajtását egyházker. közgyűlésünk elrendeli.

c) Átadás napján a készpénzegyenleg 456.714 Lei.

d) Átadás napján a ki nem fizetett terhek (szerzői tiszteletdíjak, bizományi áruk, kezelési járulék) 23.933 Lei. Egyházkerületi közgyűlésünk elrendeli ezek kifizetését, szerzői tiszteletdíjaknál és bizományi áruknál a fogyás arányában.

e) Megállapítja egyházker. közgyűlésünk, hogy az egyházkerülettől rendelkezésre bocsátott tőkék, a befolyt perselypénzek, valamint az egyházkerülettől az iratterjesztési tőke terhére utalt kifizetések számításba vételével a forgalom útján elért tiszta haszon az iratterjesztést szervező 66—1927. sz. egyházkerületi határozat kelte óta 176.451 Lei.

f) Az idézett egyházkerületi határozatnak a tiszta haszonra vonatkozó intézkedéseinek végrehajtása céljából elrendeli egyházker. közgyűlésünk, hogy ezen elért tiszta haszon 10%-át 17.645 Leit a következőképen osztja meg: a kezelő díjazására fordítja ezen összeg $\frac{2}{5}$ részét, azaz 7058 Leit (évenkinti díjazás 880 Lei), az összeg $\frac{3}{5}$ részét pedig, azaz 10.587 Leit átutal egyházker. közgyűlésünk a hangjegyes énekeskönyv számlájára s ennek ellenében köteles tankönyvraktárunk 90 drb nagybetűs énekeskönyvet, az esperes uraktól bekérendő javaslat alapján ez évi karácsonyi ajándéku a szórványok közt szétosztani a 64-d—1935. sz. határozatban megállapított felülbélyegzéssel, 2487 Lei

ellenében pedig az Iratterjesztési Bizottság hasonló módon Heidelbergi Kátét oszt ki.

Egyházkerületi közgyűlésünk nem tekinti a fent megállapított díjazást az iratterjesztés kezelője által 8 éven át kifejtett munka teljes ellenértékének s ezért Kovács József egyházker. pénztárnoknak az iratterjesztés kezelésben 8 éven át kifejtett munkásságáért köszönetet mond.

Ezon pont első bekezdésében foglalt elszámolás és százalékelosztásról az elnökségnek jelentés teendő.

g) Egyházkerületi közgyűlésünk felhatalmazza a 63—1935. határozatban szervezett szűkebb bizottságot, hogy az átadástól számított 6 hónap múlva ideiglenesen döntsön abban a tekintetben, hogy mely kezelési költségek háritandók át a kezelőnek engedélyezett jutaléokra és melyek utalandók ki az iratterjesztési számla terhére; végleges döntésre pedig javaslatot tegyen az Iratterjesztési Bizottságnak.

h) Bár az iratterjesztés eddigi eredménye a rendelkezésre álló eszközökhöz képest kielégítő, megállapítja egyházker. közgyűlésünk, az eredeti elképzelést nem elégíti ki s ezért újból nyomatékosan felszólítja az összes lelkészeket az iratterjesztési fiókok megszervezésére és az iratterjesztési anyag intenzív propagálására.

i) Egyházkerületi közgyűlésünk 65—1935. sz. határozatának kiegészítéséül felhatalmazza az elnökséget, hogy a paróchiális könyvtár 1936. évi folyamának számára szükséges művet, előző 147—1935. sz. határozata értelmében megszerezze s annak szétosztásáról az Iratterjesztési Bizottság útján intézkedjék.

Az 1937. évi folyamra vonatkozó javaslat az 1936. évi közgyűlésen terjesztendő elő.

j) Egyházkerületi közgyűlésünk az iratterjesztési munkaprogramot tudomásul veszi.

A nagyszalontai egyházmegye 53—1935. sz. javaslatát — a kiadványok terjesztésének intenzívebbé tétele a modern eszközök felhasználásával, új propaganda füzetek felhasználása, ingyenes szétosztása, különös tekintettel az »egyke« elleni védekezésre és a házasságkötések egyházi megáldásának propagálására, — kiadja lehetőségszerint való figyelembevételével véget az Iratterjesztési Bizottságnak.

k) A gyermek traktátus füzetek kiadására a szajtó-alap kamat és perselypénz jövedelméből támogatást engedélyez s annak mértékének megállapítását az elnökségre bizza.

187. szám. Tárgyaltatott a bánsági egyházmegye 5288—1935. szám alatt iktatott, a bihari egyházmegye 5353—1935. szám alatt iktatott, az érmelléki egyházmegye 5146—1935. szám alatt iktatott, a nagyszalontai egyházmegye 5173—1935. szám alatt iktatott, a nagykarolyi egyházmegye 5601—1935. szám alatt iktatott és a nagybányai egyházmegye elnökségének 4195—1935. szám alatt iktatott jelentése egy református szellemű napilap megindítása tárgyában.

A Királyhágómelléki ref. egyházkerület közgyűlése arravaló tekintettel, hogy valamennyi egyházmegye elvileg helyesnek tartja egy református szellemű napilap támogatását és az összes egyházmegyék a nagybányai egyházmegye kivételével a lap mielőbbi megindítását is szükségesnek tartják, ennél fogva kimondja, hogy tekintettel azokra a fontos érdekekre, amelyek megvédése miatt szükséges egy protestáns szellemű napilap megindítása, a maga részéről helyesli a református társadalom részéről ilyen irányban megindult mozgalmat és azt a maga részéről a legmesszebbmenő erkölcsi támogatásáról biztosítja. Ugyanakkor azonban kijelenti, hogy a megindulandó lap nem lévén az egyházkerület hivatalos lapja, azt a maga részéről megfelelő alapok hiányában is, anyagi támogatásban nem részesíti, tehát óhajtandónak és megszívlelendőnek tartja, hogy az ezen lap

megindítását szorgalmazó református társadalmi akció vezetői csak akkor és az esetben indítsák meg a lapot, amennyiben a lap előfizetői tábora garanciát nyújt a tekintetben, hogy a lap állandó megjelenése minden körülmények között biztosítva lesz.

Az egyházkerület közgyűlése óhajtandónak tartja, hogy a lap vezetése gyakorlott, kellő érzékkel és rutinnal bíró protestáns ember kezébe kerüljön és a lap megjelenését szorgalmazó vezetőség állandó ellenőrzést gyakoroljon a lap irányára. Felhívja az egyházkerület elnökségét, hogy a lelkészi karnak, továbbá a világi vezetőknek a fenti lap erkölcsi támogatása tekintetében megfelelő felhívást bocsásson ki.

188. szám. Tárgy Kalmár István bályoki lelkész felebbezése az egyházkerületi elnökség 4141—1935. számú végzése ellen, amely felebbezőnek az érmelléki egyházmegye esperesét beiktató határozata ellen beadott felebbezését visszautasította.

Tekintettel arra, hogy Kalmár István lelkész a felebbezést a közgyűlés napján visszavonta, az ügyet a tárgysorozatból levenni és irattárba helyezni rendeli.

189. szám. A bihari egyházmegye felterjeszti közgyűlésének 60—1935. sz. határozatát, melyben megnyugvással veszi tudomásul az esperesnek a bihari unitárius mozgalom ügyében tett jelentését, hogy a helyzet nem súlyosbodott és felkéri az esperest, hogy folytassa tovább is a hivek visszaszerzése tekintetében eddig kifejtett buzgó tevékenységét.

Közgyűlésünk a maga részéről is megnyugvással veszi tudomásul a sok nyugtalanságot okozott bihari unitárius mozgalom ügyében felterjesztett jelentést és felhívja az egyházmegye esperesét, hogy úgy a maga, mint lelkészek és világiak által mindent tegyen meg, hogy az egyházunkat elhagyott hivek — különösen most a lelkészváltás bekövetkeztével — egyházunkba visszatérjenek.

190. szám. A nagybányai egyházmegye 18. sz. határozatában az egyházkerület belmissziói 70—1935. sz. határozatának tudomásulvétele és foganatosításával kapcsolatban a belmissziói munkák szükséges időszerü és hasznos voltának kihangsúlyozása mellett annak a tiszteletteljes véleményének ad kifejezést, hogy mindaddig, amíg a már elrendelt belmissziói munkaágak kellőleg nem működnek, új munkaágakat és új szerveket feleslegesnek tart elrendelni. Sőt az eddigieket sem látja tanácsosnak parancsszóra erőszakolni, mert ez a csekély lélekszámú gyülekezetekben lehetetlen és szükségtelen is.

Közgyűlésünk a maga teljességében fenntartja 70—1935. sz. határozatát.

191. szám. A nagykarolyi egyházmegye 77—1935. sz. határozatunkra felterjeszti a 12—1935. sz. határozatával megerősített »nagykarolyi egyházmegye« lelkészértekezleti ügyrendet jóváhagyó megerősítésre.

Közgyűlésünk a hozzá felterjesztett ügyrendet jóváhagyja és megerősíti, de egyben felhívja a bánsági, a bihari, érmelléki, nagyszalontai egyházmegyék esperesi hivatalait, hogy a 77—1935. sz. e. ker. határozatnak mielőtt tegyenek eleget és a lelkészértekezleti ügyrendet az Igazgatótanácshoz terjesszék fel.

192. szám. A bánsági egyházmegye 7—1935. sz. közgyűlési határozatával felterjeszti a temesvári rendes lelkész díjlevelét végső jóváhagyásra.

Egyházkerületi közgyűlésünk, — miután a 79—1935. sz. határozatában tett felhívásnak megfelelően van felterjesztve a nevezett díjlevel s így az minden törvényes kivánalomnak megfelel, — a díjlevelet megerősíti, s a 75—1934. sz. határozatunknak figyelembevételével záradékolását elrendeli.

193. szám. 80—1935. sz. közgyűlési határozatunk felhívására, a bánsági egyházmegye 82—1935. számú megerősítő határozatával fölterjeszti a temesvári állandó vallásstanító lelkészi állás díjlevelét, végső fokon való megerősítés végett.

Egyházkerületi közgyűlésünk a beterjesztett díjlevelet nem erősíti meg, hanem felhívja a bánsági egyházmegye útján a temesvári egyházközséget, hogy: 1. az állás-rendszeresített felállításának engedélyezhetése céljából hozzon az E. T. I. t.-c. 127. §-ának f. pontja és a II. T. C. 61. §-a szerinti határozatot és pedig a törvényes formák betartásával, körülírva szabatosan és világosan a vallástanító lelkész kötelességeit, megállapítva pontosan heti óráinak számát, lelkészi teendőit s így kérjen engedélyt az állás-rendszeresítésére. 2. Az állás díjlevelét szabatosan állapítsa meg, figyelembevéve azt, hogy a E. T. I. t.-c. 114. §. a. pontja szerint stóla csak a rendes lelkészt illeti meg.

194. szám. A bánsági egyházmegye közgyűlése 21—1935. sz. határozatával, végső fokon való megerősítésre felterjeszti az igazfalvai lelkészi állás díjlevelét.

Miután e fölterjesztésben a 81—1935. sz. határozatunknak mindenben elég tétetett, közgyűlésünk a díjlevelet megerősíti és záradékolását a 75—1934. sz. szerint elrendeli.

195. szám. A bánsági esperesi hivatal felterjeszti a nagylaki lelkészi állásnak a bánsági egyházmegye 74—1935. számú határozatával megerősített és egyházkerületünk 82—1925. számú határozata szerint felszerelt díjlevelét, végső megerősítés végett.

Egyházkerületi közgyűlésünk az ügyiratokat azzal teszi le a bánsági esperesi hivatalhoz, hogy a díjlevél A. 2. b. pontjának törlésére hívja fel a nagylaki egyházat, mert a díjlevélben csak fixirozott és garantált tételek lehetnek.

196. szám. A bánsági egyházmegye esperesi hivatala felterjeszti az ujmosnicai lelkészi állás díjlevelét megerősítés végett.

Egyházkerületi közgyűlésünk, miután a 83—1935. sz. határozata szerinti kívánalmának

mindenben elég tétetett, a díjlevelet megerősíti és záradékolását a 75—1934. sz. határozatunk szerint elrendeli.

197. szám. A bánsági egyházmegye 86—1935. sz. határozatával megerősített ujmosnicai kántori állás díjlevelét, 83—1935. számú határozatunknak megfelelőleg fölterjesztvén.

Közgyűlésünk a törvénynek mindenben megfelelő díjlevél megerősítését és a 75—1934. számú határozatunk szerinti záradékolását elrendeli.

198. szám. A bihari egyházmegye esperesi hivatala fölterjeszti a bihari egyházmegye közgyűlésének 69—1935. számú határozatával megerősített hegyközkovácsi-i lelkészi állás díjlevelét, végső fokon való megerősítés és záradékolás végett.

Egyházkerületi közgyűlésünk a törvényes rendelkezések szerint kiállított díjlevelet megerősíti és záradékolását a 75—1934. sz. szerint elrendeli.

199. szám. Az érmelléki egyházmegye esperesi hivatala 965—1935. sz. alatt fölterjeszti az érmihályfalvai lelkészi állásnak a presbiterium által felajánlott, újraértékelt díjlevelét, amelyet az egyházmegye közgyűlése 16—1935. számú határozatával nem fogadott el, hanem a díjlevelnek az E. T. II. t.-c. 6. §. d. pontja betartásával való kiállításra utasította a presbiteriumot, Ezt az egyházmegyei határozatot Szabó Imre és társai, érmihályfalvi lakosok kerületi közgyűlésünkhöz megfelebbezték, kérve a presbiterium határozatának megerősítését.

Egyházkerületi közgyűlésünk a felebbezést az egyházmegyei határozatban foglalt indok alapján visszautasítja és felhívja az esperesi hivatalt, a törvényszerinti díjlevél kiállíttatására, különösen az 50—1935. sz. e. ker. határozat szigorú betartására.

200. szám. Az érmelléki egyházmegye esperesi hivatala 966—1935. sz. alatt felterjeszti a micskei lelkészi állásnak díjlevelét, melyet az egyházmegye közgyűlése 17—1935. számú

határozatával nem fogadott el, hanem utasította az egyházat, hogy csonkítatlan díjlevelet állítson ki. Ezt az egyházmegyei közgyűlési határozatot Nagy Péter és társai meglebbeztek közgyűlésünkhöz.

Egyházkerületi közgyűlésünk a felebbezést visszautasítja s egyben felhívja az esperesi hivatalt, hogy az iratokból kitetsző körülményekre tekintettel helyszini tárgyalás útján, gondoskodjék a helyi viszonyoknak megfelelő és törvényes díjlevél kiállításáról, de legyen figyelemmel az 50—1935. számú közgyűlési határozatunkra is.

201. szám. A nagyszalontai egyházmegye beterjeszti a 60—1935. számú határozatával megerősített belényesi lelkészi állás díjlevelét, végső fokon való jóváhagyó megerősítés végett.

Egyházkerületi közgyűlésünk a törvényes intézkedések pontos betartásával kiállított díjlevelet jóváhagyva megerősíti és a 75—1934. számú határozatunk figyelembevételével záradékolását elrendeli.

202. szám. A nagyszalontai egyházmegye esperesi hivatala beterjeszti a tenkei lelkészi állásnak 59—1935. sz. egyházmegyei közgyűlési határozattal megerősített díjlevelét jóváhagyó megerősítés végett.

Egyházkerületi közgyűlésünk a törvény kívánalmainak teljesen megfelelő és az ügyiratokban teljesen indokolt 25 százalékkal redukált díjlevelet megerősíti s egyben kimondja, hogy a 25 százalékos redukció fenntartását csak az ügyiratokban foglalt visszamajor fennállásáig engedi meg, annak megszűntével azonban a régi díjlevél csonkítatlanul visszaállítandó.

203. szám. A nagyszalontai egyházmegye közgyűlése 25—1935. számú határozatával megerősített díjlevelét felterjeszti megerősítés végett a szentleányfalvai lelkészi állásnak.

Egyházkerületi közgyűlésünk a törvényes formák betartásával és a valóságnak megfelelő

indokolással kiállított díjlevelet megerősíti és a 75—1934. számú egyházkerületi határozat szerinti záradékolását elrendeli.

204. szám. A bányai egyházmegye elnöksége 67—1935. számú határozatával felterjeszti a lippai egyházközség kérelmét 20.000 leies az Egyházkerületi nyugdíj- és özvegy-árva gyámintézettől felveendő kölcsön tárgyában.

Miután a lippai egyházközség presbitériuma e tárgyban hozott határozata az iratokhoz nincs csatolva és így nem állapítható meg, hogy a kölcsön felvétele tárgyában hozott határozat tekintetében a törvényes eljárás megtörtént-e tartva, nemkülönben hiányzik a szabályszerűen kiállított és aláírt adós-levél, ennélfogva az egyházkerületi közgyűlés a felterjesztett iratokat visszaküldi a bányai egyházmegye elnökségének azzal, hogy az ügyet a lippai egyházközség presbitériumának szabályszerűen meghozott határozatával és megfelelően kiállított és aláírt adós-levéllel együtt újból terjessze fel és utasítsa a presbitériumot, hogy a kölcsön visszafizetésére vonatkozó módokat is határozatában állapítsa meg.

205. szám. A bányai református egyházmegye elnöksége felterjeszti a karánsebesi egyházközség telekvásárlásának jóváhagyása tárgyában hozott 93—1935. számú határozatát.

Tekintettel arra, hogy a telekvásárlás tárgyában a karánsebesi egyházközség presbitériuma 7—1935. szám alatt az egyházi törvények vonatkozó intézkedéseinek betartásával szabályszerű határozatot hozott és azt az egyházmegyei közgyűlés is jóváhagyta, tekintettel továbbá arra, hogy a jóváhagyás végett felterjesztett adás-vételi ügylet által az egyházközség megfelelő áron céljai számára szükséges telekhez jut, tekintve, hogy az adás-vételi szerződés szabályosan megkötött és az annak kiegészítő részeit képező megosztási térrajz ki-

állított, az egyházkerületi közgyűlés a bán-sági egyházmegye 93—1935. számú jóváhagyó határozatát megerősíti és a vonatkozó iratokat és a megerősítési záradékkal ellátott okiratokat az egyházmegye elnökségének leküldi azzal, hogy utasítsa a karánsebesi egyházközség presbitériumát, hogy a vételárat csak a tehermentes és jogerős bekebelezés után fizesse ki eladó kezeihez.

206. szám. A bihari egyházmegye elnöksége felterjeszti 41—1935. számú egyházmegyei határozatát a borsi egyházközség rendezetlen jogi helyzetű agrár-földjeire nézve a borsi egyházközség presbitériuma és közgyűlése, valamint az állami iskola között létrejött megállapodás tárgyában.

Noha 1923 szeptember hóban az agrár hatóság a borsi református leányiskola javára 12 és fél hold ingatlant örökhasználatul az állam tulajdonjogának fenntartása mellett átadott, miután azonban Bors egyházközségben református leányiskola 1918. óta nincs, miután továbbá az ottani állami iskolai tanítók által kezdeményezett újabb eljárások a borsi református egyházközséget annak a veszélynek tették ki, hogy az egész 12 és fél hold kiosztott agrár javadalmat elveszti, ezért az egyházker. közgyűlés az egyházmegyei ügyész kikért véleményében foglalt jogi indokok figyelembevételére alapján a megkötött egyezséget a maga részéről megerősíti.

207. szám. A nagybányai egyházmegye elnöksége felterjeszti 26—1935. számú em. határozatát a nagybányai presbitériumnak a borpataki szórványban imaház számára történt ingatlanvásárlás és azon eszközlendő építkezés jóváhagyása tárgyában.

A nagybányai egyházközség és özv. Székely Nagy Sándorné és társai között a nagybányai 2439. számú telekkönyvi betétben 5333. hrsz. alatt felvett ingatlanból kihalasított 51 négy-

szögöl területre vonatkozólag létrejött adás-vételi szerződést és a bemutatott építési tervet és költségvetést az egyházkerületi közgyűlés megerősíti.

208. szám. A nagybányai református egyházmegye elnöksége felterjeszti 39—1935. számú határozatát a patóházai református egyház által torony-építési alapjából eszközölt adás-vétel szerződésének jóváhagyása tárgyában.

Az egyházkerületi közgyűlés a patóházai egyházközség által eszközölt és a szamoskrassói 887. számú telekkönyvben 740—45. hrsz. alatt felvett 1 katasztrális hold 200 négyszögöl kiterjedésű szántóföldre vonatkozó adás-vételi szerződést és az annak jóváhagyására nézve hozott egyházmegyei határozatot megerősíti.

209. szám. A nagybányai ref. egyházmegye elnöksége felterjeszti 40—1935. számú határozatát. E határozat és a hozzá csatolt iratok szerint a sándorhomoki egyházközség újtemető céljára megvette Kádár Mihály és neje Váradi Antónia sándorhomoki lakosoktól a 85. számú betétben 555—12. hrsz. alatt felvett 2615 négyszögöl kiterjedésű ingatlant 22.500 lei vételáron. Ezen vétel fedezetére a sándorhomoki egyházközség nyilvános önkéntes árverésen eladta az ótemető területét, amely a 26. számú betétben 88. és 89. hrsz. alatt, valamint a 63. számú betétben 90. hrsz. alatt van felvéve és az első parcellák egészében, ez utóbbi parcellák felerészében teszi ki összesen 909 négyszögöl kiterjedésben, ezen ótemetők mint legtöbbet ígérőnek Ilonczai Zsigmond és neje szül. Károlyi Mária sándorhomoki lakosoknak adta el 20.000 lei árverési vételáron. Ezen árverési eladásra vonatkozólag a végleges adás-vételi szerződés az iratokhoz *csatolva nincs*. Tartalmazzák az iratok végül dr Király Zsigmond sándorhomoki presbiter azon bejelentését, hogy a Gödény-család a birtokán fekvő betemetett temetőt tulajdonjogilag a sándorhomoki egyházközségnek *adományozta*. Miután a fentt körülírt vétel és eladás az egyház érdekei által megvan indokolva és miután az azokra vonatkozó 37—1935. és 38—1935. számú presbiteriumi határozatok az egyházi törvények idevonatkozó törvényes határozomá-

nyai betartása mellett lettek egyhangulag meghozva, ennél fogva a nagybányai egyházmegye 40—1935. sz. határozatát

megerősíti és Kádár Mihály és nejével megkötött adás-vételi szerződést megerősítési, záradékkal ellátni rendeli, míg az Ilonczai Zsigmond és neje Károlyi Mária vevőkkel kötendő, valamint a Gödény-család és a sándorhomoki egyházközség között kiállítandó adás-vételi, illetve átadási okiratokat a nagybányai egyházmegye elnöksége által felterjeszteni rendeli és felhatalmazza az egyházkerületi elnökséget, hogy amennyiben a kiállított okiratok törvényes keltekeknek megfelelnek, azokat az egyházkerület megerősíti, záradékával ellássa.

210. szám. A nagybányai egyházmegye elnöksége felterjeszti 50—1935. számú közgyűlési határozatát a színérváraljai egyházközség által az egyházkerületi nyugdíjintézettől felveendő 15.000 leies kölcsönének jóváhagyása tárgyában.

Tekintettel arra, hogy a felveendő kölcsön tárgyában a presbitérium szabályszerű határozatot hozott és annak három év alatt évi egyenlő részletekben leendő visszafizetésére kötelezettséget vállalt és tekintettel arra, hogy a felveendő kölcsön dicséretre méltó egyházépítési célt szolgál, az egyházkerületi közgyűlés a nagybányai egyházmegye 50—1935. sz. közgyűlési határozatát megerősíti, utasítja az egyházmegyei elnökséget, hogy a színérváraljai egyházközség presbitériuma által kiállítandó egyházmegyei jóváhagyási záradékkal ellátott adós-levelet sürgősen terjessze fel és felhatalmazza az egyházkerületi elnökséget, hogy arra a megfelelő megerősítő záradékot reávezesse.

211. szám. A nagybányai egyházmegye elnöksége felterjeszti 51—1935. számú határozatát a nagytarnai egyházközségnek az Ugoceana-banktól konverziós egyezség következtében visszakapott 3531 lei összegű betétjének az alapoktól épület-tatarozási célokra leendő kölcsönvétele tárgyában,

Az egyházkerületi közgyűlés a nagybányai egyházmegye vonatkozó határozatát megerősíti, fölhívja az egyházmegyei elnökséget, hogy a nagybányai presbitérium által kiállított és egyházmegyei jóváhagyással ellátott adóslevelet sürgősen terjessze fel és felhatalmazza az egyházkerületi elnökséget, hogy arra a szabályszerű megerősítést reáveze.

212. szám. A nagybányai ref. egyházmegye elnöksége felterjeszti 52—1935. számú határozatát az ombódi egyházközség által a lelkész-lakás kijavítása céljára a lelkészi nyugdíj-intézet felvett 30.000 leies kölcsön tárgyában.

Az egyházkerületi közgyűlés, miután az ombódi egyházközség presbitériuma a kölcsön felvételét a törvényes formák mellett határozta el, miután a kölcsön a külső egyházi építkezés célját szolgálja és annak visszafizetésére nézve három egyenlő évi részletben leendő törlesztéssel az egyházközség presbitériuma kötelezettséget vállal, ezért a nagybányai egyházmegye vonatkozó jóváhagyó határozatát megerősíti és utasítja az egyházmegyei elnökséget, hogy az ombódi egyházközség presbitériumától a szabályszerűen kiállított adóslevelet kérje be és azt egyházmegyei jóváhagyási záradékkal ellátva sürgősen terjessze fel, egyúttal felhatalmazza az egyházkerületi elnökséget, hogy ezen adós-levélre a megerősítési záradékot reáveze.

213. szám. A nagybányai református egyházmegye elnöksége felterjeszti az adorjáni egyházközség ingatlanainak eladása és ingatlanok vétele tárgyában hozott 58—1935. számú egyházmegyei határozatát. A felterjesztett határozatokból és azok mellékleteiből kitűnik, hogy az adorjáni egyházközség az ottani 1. sz. telekkönyvi betétben foglalt 497—2., 498—1., 498—2. hrsz. ingatlanokat négy kat. hold 820 négyszögöl kiterjedésben 18,050 Lei vételárért eladta dr Klein Béláné szül. Weisz Anna marosújvári lakosnak, míg az ugyanezen telekkönyvben 497—1. és 498—4. hrsz. ingatlanokat 10 kat. hold

kiterjedésben eladta Sepsi János adorjáni lakosnak 40.000 Lei vételáron. Ezzel szemben megvette dr. Koronka Pál ref. lelkész adorjáni lakostól és nejétől az ottani 3. számú telekkönyvben 701—26., 701—8. és 701—22. hrsz. 3 hold 600, 4 hold 800 és 1 hold 200, azaz összesen 9 kat. hold kiterjedésű ingatlanságokat 72.000 Lei vételáron, végül megvette az adorjáni 67. számú telekkönyvben 688. és 689. hrsz. alatt felvett 2 kat. hold 27 négyszögöl kiterjedésű ingatlanságot Zelenka Györgyné szül. Borz Mária és társai adorjári lakosoktól 9000 Lei vételáron. Tekintettel arra, hogy az ingatlanokat közvetlenül ismerő presbitérium 134—1934. és 145—1935. számú, az ingatlanok elidegenítése tekintetében fennálló törvényes rendelkezések betartása mellett hozott egyhangú határozataival a fentebb körülírt eladásokat és vételeket elhatározta és tekintettel arra, hogy az illetékes esperesi hivatal által az eladás és vétel tárgyát képező ingatlanok megtekintésére és becslésére kiküldött becsüs lelkész véleménye szerint az eszközölt eladások és azok helyébe eszközölt vételek által az adorjáni egyházközség sokkal jobb minőségű és magasabb jövedelmezőségű ingatlanokhoz jut, ezen indokok alapján

az egyházkerületi közgyűlés a nagybányai egyházmegye 58—1935. számú e. m. határozatát megerősíti és az adorjáni egyházközség fentebb tüzetesen körülírt két rendbeli eladási és két rendbeli vételi jogügyleteit szabályszerű egyházkerületi megerősítési záradékkal ellátni rendeli.

214. szám. A nagybányai ref. egyházmegye elnöksége felterjeszti 24—1935. számú határozatát a szatmárgörbedi leányegyház tulajdonát képező és a sikárlói községi határban fekvő 8 okta lelkészi, 4 okta tanítói javadalmat képező és 1 és fél okta egyház használatában levő, mintegy 20 katasztrális hold kiterjedésű erdőterületnek kat. holdankint 250 Leiért Borgó község közbirtokossága részére leendő eladása tárgyában.

Az egyházkerületi közgyűlés, miután az aranyosmedgyesi lelkész 1935. január 26-án kelt jelentése szerint a szóbanforgó erdőterület tulajdonos részét lelkészi javadalmat képez, amely a lelkészi díjlevélben is be van foglalva, ennél

fogva a nagybányai egyházmegye 24—1935. számú határozatának megerősítését megtagadja, mert egyfelől a lelkészi javadom ily módon leendő csorbitását nem engedélyezheti, másfelől a felajánlott vételár is oly potom, hogy az az eladás tárgyát képező értékkel arányban nem áll és abból ki nem pótolható.

215. szám. A nagykárolyi egyházmegye elnöksége felterjeszti 61—1935. sz. határozatát az érkörtvélyesi egyházközség templom- és iskolatető javításának fedezetére szolgáló, 1935. évre szóló rendkívüli póttadó kivetése tárgyában.

Az egyházkerületi közgyűlés az egyházmegye vonatkozó határozatát az E. T. III. t. c. 16. §-a alapján megerősíti.

216. szám. A nagykárolyi egyházmegye elnöksége felterjeszti 66—1935. számú határozatát és annak mellékleteit Nagy Ágnes érkörtvélyesi egyháztag által az ottani egyházközség részére adományozott 998. számú telekkönyvben felvett 1 hold 190 négyszögöl, 30,000 lei értékű házas beltelek adományozása tárgyában.

Az egyházkerületi közgyűlés a nagykárolyi egyházmegye vonatkozó határozatát és az adományozási jogügyletet megerősíti.

217. szám. A nagykárolyi egyházmegye elnöksége felterjeszti 67—1935. számú határozatát a szaniszlói homokföldeknek, amelyek az egyházközség tulajdonát képezik és a lelkészi, illetve tanítói javadalomhoz tartoznak és amelyek silány minőségük folytán kellő jövedelmet nem hoznak, jobb minőségű és termő erejű földekkel leendő kicserélése tárgyában.

Habár az egyházkerületi közgyűlés általában helyesli, ha az egyes egyházközségek törzsvagyonuk állagának javítására törekeshetnek, esetleg megfelelő cserék útján is, miután azonban ily üdvös célt szolgáló és az illető egyházközség javadalmainak jövedelmezőségét emelő meghatározott jogügyletet nevezett egyházközség eleddig nem kötött, ezért megerősítésre

szorult jogügylet hiányában az e tárgyban való határozat hozatalát mellőzi és az összes iratokat a nagykárolyi egyházmegye elnökségének visszaküldi.

218. szám. A nagykárolyi református egyházmegye elnöksége felterjeszti 68—1935. számú határozatát a nagykárolyi egyházközség presbiteriumának a lelkészi javadalomhoz tartozó szőlőföld eladása tárgyában.

Tekintettel arra, hogy úgy a nagykárolyi egyházközség, mint a nagykárolyi egyházmegye csak elvben foglalt állást az eladás tárgyában, de meghatározott eladási jogügylet még nem jött létre és a nagykárolyi presbiterium is fenntartotta magának a jogot, hogy egy ilyen esetleg kínálkozó jogügyletet első fokban elbíráljon, tekintettel továbbá arra, hogy meghatározott jogügylettől elvonatkoztatva az eladás elvi jóváhagyása nem jelent egyebet, mint az egyházi törvényekben rejlő általános lehetőségek ismétlését, ezért az egyházkerületi közgyűlés megerősítésre szoruló jogügylet hiányában azt mellőzi és az iratokat visszaküldeni rendeli.

219. szám. A közgyűlés munkáját bevégezvén, dr Nagy Sándor egyházmegyei gondnok a közgyűlés tagjai nevében az elnökségnek a bölcs és szeretetteljes vezetésért hálás köszönetet mond.

Püspök úr a közgyűlést imádsággal be-rekeszti.

Birósági ügyek.

220. szám. A Királyhágómelléki ref. egyházkerület bírósága 1935 november 19-én Nagyváradon tartott ülésében az 1936. esztendőre az Időszaki Tanácsot a következőképen alakítja meg;

Rendes tagok: Arday Aladár, Szabó Zoltán esperesek, Telegdi József, Pappszász Lajos egyházmegyei gondnokok, dr Kotzó Jenő egyházkerületi tanácsbíró.

Póttagok: Vadai Béla, Gönczy Sándor esperesek, Balajthy Jenő egyházkerületi tanácsbíró, dr Nagy Sándor egyházmegyei gondnok, dr Ujfalusy Sándor egyházkerületi tanácsbíró.

221. szám. A királyhágómelléki ref. egyházkerület bírósága, mint másodfoku fegyelmi bíróság, Laczák Dezső éradonyi lelkész panaszára Péter Béla székelyhidi tanító ellen folyamatba tett ügyben az érmelléki egyházmegyei bíróságnak, mint fegyelmi bíróságnak 1935. év február hó 25-én tartott ülésében 2. szám alatt hozott ítéletét, panaszos felebbezése folytán Nagyváradon 1935. év november hó 19-én tartott ülésében felülvizsgálván, zárt ülésben meghozta és nyilvános ülésben kihirdette a következő

V É G Z É S T.

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Bírósága, mint felebbezési fegyelmi bíróság az érmelléki egyházmegyei bíróság, mint fegyelmi bíróság 1935. év február hó 25-én 2. szám alatt hozott ítéletét az E. T. V. tc. 116. §. 5. pontja alapján feloldja és az érmelléki egyházmegyei bíróságát új ítélethozatalra utasítja azzal, hogy

1. Állapítsa meg azt, hogy Laczák Dezső panaszosnak az egyházmegyei bíróság 2. számú ítélete ellen beadott felebbezése a törvényes határidőn belül lett-e beadva.

2. Utasítja, hogy a bíróságot akként alakítsa meg, hogy annak tagjai között Szabó Zoltán volt tanácsbíró, az érmelléki egyházmegye jelenlegi esperese érdekeltség miatt helyet ne foglaljon.

3. Utasítja, hogy amennyiben Péter Béla székelyhidi tanító nem az egyházközségek presbitériumainak szavazattöbbsége által megválasztott s az egyházmegyei közgyűlésen esküt tett jegyzője az egyházmegyének, úgy a törvény rendelkezése szerint választott jegyző behívásáról gondoskodják.

4. A tárgyalási jegyzőkönyvet az E. T. V. tc. 105. §. összes pontjaiban foglalt rendelkezés szerint készíttesse el.

5. Utasítja, hogy a már felterjesztett ügyiratokhoz a sérelmezett 197-B.—1934. számú ítéletét, iratcsomójával együtt csatolja.

222. szám. A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Birósága, mint másodfoku fegyelmi bíróság a Bagosi Ferenc nagyszalontai lakos által Dohi Árpád nagyszalontai református lelkész ellen folyamatba tett és részben hivatalból fenntartott fegyelmi ügyben, Dohi Árpád perújítási kérelme tárgyában a szalontai egyházmegye bíróságának ítélete ellen Bagosi Ferenc fellebbezése folytán a Nagyváradon 1935 november 19-én megtartott tárgyaláson a következő

V É G Z É S T

hozta:

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Birósága, mint fellebbviteli fegyelmi bíróság felhívja a szalontai egyházmegye bíróságának lelkészi elnökét, hogy csatolja az iratokhoz az ügyben szerkesztett eredeti jegyzőkönyvet és az így kiegészített iratokat terjessze fel érdemleges elbírálás végett.

223. szám. A Királyhágómelléki Egyházkerületi Biróság, mint fegyelmi bíróság Nagyvárad 1935 nov. 19-én tartott ülésében tárgyalás alá vevén a Major László, Bacsilla Géza, Rádai Imre borosjenői presbiterek ügyét, a következő

V É G Z É S T

hozta :

Az Egyházkerületi Biróság, mint fegyelmi felebbviteli bíróság a nagyszalontai egyházmegyei bíróság 40—1935. számú ítéletét a Bacsilla Géza és Rádai Imre presbiterekre vonatkozó részében nem érintvén, a Major László presbiterre vonatkozó részében feloldja és az egyházmegyei bíróságot új ítélethozatalra utasítja.

224. szám. A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület bírósága, mint felebbezési fegyelmi bíróság a sárközi egyházközség panaszára Lőrinczi János templomalap-kezelő pénztáros ellen folyamatba tett fegyelmi ügyben, a nagybányai egyházmegye, mint fegyelmi bíróság, 1935 aug. hó 29-én tartott ülésében hozott ítélete ellen a panaszlott által beadott felebbezést Nagyváradon, 1935 nov. 19-én tartott nyilvános ülésében vizsgálat alá vévén, zárt ülésen meghozta és nyilvános ülésben kihirdette a következő

I T É L E T E T :

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Bírósága, mint II. foku fegyelmi bíróság a nagybányai egyházmegye fegyelmi bíróságának ítéletét helyben hagyja.

Együttal elrendeli, hogy a jogerős birói ítéletet a Lőrinczi János templomalap-kezelő pénztárost terhelő vagyoni felelősség folytán az okozott kár megállapítását célzó közigazgatási birói eljárás bevezetése végett a nagybányai egyházmegye bíróságának elnökségéhez tétessék át.

225-a. szám. A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Bírósága, mint felebbviteli fegyelmi bíróság, Nagyváradon 1935 nov. 9-én tartott ülésében, Kovács Lajos tóti-i ref. lelkész és Adorján Mihály tóti-i ref. kántor-tanító egymás elleni, illetve az Adorján Mihálynak, Lakatos Zsigmond tóti-i ref. egyházgondnok, Fazekas Sándor és Sólyom Elek tóti-i presbiterek elleni panaszára indított fegyelmi ügyben Adorján Mihály felebbezése folytán, a következően

Í T É L T :

Az érmelléki ref. egyházmegye bíróságának, mint fegyelmi bíróságnak 1935 szeptember 10-én 634—1935. szám alatt hozott ítéletének Adorján Mihály ref. kántor-tanító, Lakatos Zsigmond egyház-gondnok, Fazekas Sándor és Solyom Elek presbiterekre vonatkozó részét helybenhagyja; Kovács Lajos tóti-i ref. lelkészre vonatkozó részét feloldja s utasítja az első fokon eljáró egyházmegye fegyelmi bíróságát, hogy az alább részletezett ténykörülményekre vonatkozó precíz tényállás megállapítása után, hozzon új ítéletet.

1. Megállapítandó, hogy igaz-e az, hogy Poroszlay Pál által a Poroszlay Ferenc elhalálozásakor temetési stóla fejében Kovács Lajos lelkésznek 1.500 leit adott azon rendeltetéssel, hogy abból 500 leit Adorján Mihály tanítónak adjon át s lelkész csak 400 leit adott a tanítónak, így 100 leit jogtalanul megtartott magának?

2. Megállapítandó, hogy az iskolaszék megalakítása és működtetése tekintetében lelkész az E. T. VI. tc. 47. §-ának rendelkezése szerint járt-e el?

3. Megállapítandó, hogy a presbiteri jegyzőkönyvek vezetésénél lelkész betartotta-e az E. T. vonatkozó rendelkezéseit?

4. Megállapítandó, hogy az agrár kisajátítás során cserébe adott földeknek a tanító használata alól elvonása mily alapon és kinek a rendelkezése szerint történt.

5. Megállapítandó, hogy Kovács Lajos lelkész tanított-e vallást az állami iskolában, e tárgyban az iskolai naplók is bevizsgálandók.

225-b. szám. A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Bírósága, mint felelbbviteli fegyelmi bíróság, Nagyváradon 1935 november 19-én tartott ülésében Adorján Mihály tóti-i ref. kántor-tanítónak felfüggesztése ügyében az érmelléki ref. egyházmegye bírósága, mint fegyelmi bíróság által 1935 szept.

10-én 634—1935. sz. a. hozott végzését Ádorján Mihálynak kellő időben beadott felebbezése folytán felülbírlván, a következő

V É G Z É S T

hozta :

A Királyhágómelléki Ref. egyházkerület Birósága, mint felebbviteli fegyelmi bíróság, az érmelléki ref. egyházmegye bíróságának, mint fegyelmi bíróságnak, 1935 szeptember 10-én 634—1935. sz. a. hozott végzését indokainál fogva helyben hagyja.

226. szám. A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Birósága, mint közigazgatási felebbezési bíróság, Nagyváradon 1935 november 19-én tartott ülésében Nyiry Margit volt bihari tanító perujítási kérésében, a bihari ref. egyházmegye bírósága, mint közigazgatási bíróság által 1934 november 5-én 55—1934. sz. a. hozott végzését panaszos felebbezése folytán felülbírlván, a következő

V É G Z É S T

hozta :

Az egyházkerület Birósága, mint közigazgatási felebbezési bíróság, a bihari egyházmegye bíróságának 56—1934. sz. végzését indokainál fogva helyben hagyja.

227. szám. A Királyhágómelléki Egyházkerület Birósága, mint másodfoku felebbezési közigazgatási bíróság, Nagyváradon 1935 november 19-én tartott ülésében Szép Kálmán turterebesi lelkész és Makrai Emma tanítónő által a turterebesi egyház elleni ártéri adó fizetési kötelezettség megállapítása tárgyában beadott felebbezése ügyében a következő

V É G Z É S T

hozta :

A Királyhágómelléki Egyházkerület Birósága, mint másodfoku felebbezési bíróság, a nagybányai egyházmegye közigazgatási bíróságának Szép Kálmán és Makrai Emma ügyében hozott 67—1835. számú ítéletét feloldja és utasítja az elsőfokon eljáró bíróságot, hogy az E. T. V. tc. 86-ik §-ának 2-ik bekezdésében

foglalt rendelkezés figyelembe vételével hozzon új határozatot.

228. szám. A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Birósága, mint közigazgatási bíróság, Nagyváradon 1935. évi november hó 19-ik napján tartott ülésében Csókáné Thamó Anna asszonyvásárai tanítónő és Csóka Lajos volt asszonyvásárai kántortanító panaszosoknak, tanítói fizetésük teljes egészében ki nem szolgáltatása miatt az asszonyvásárai református egyház, mint panaszlott elleni közigazgatási ügyben, a panaszosok szóbeli és a panaszlott egyház képviselője által írásban is leadott felelőbeszés folytán az érmelléki református egyházmegye első folyamodási bíróságnak, mint időszakos közigazgatási tanácsnak 1935. évi október hó 14-ik napján kelt, 920—1935. számú ítéletét vizsgálat alá vevén, következőképpen

I T É L T:

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Birósága, mint felelőviteli bíróság az érmelléki egyházmegye közigazgatási bíróságának fentnevezett ítéletét részben és akként változtatja meg, hogy panaszlott egyházközség felelőbeszését elutasítja s Csókáné Thamó Anna panaszos kérésének helyt ad és a panaszolt egyházközséget arra kötelezi, miszerint nevezett tanítónőnek az őt megillető korpótléket iskolai évenként szolgáltatassa ki s kötelezi az egyház presbitériumát, hogy az 1934—35. iskolai évről hátralékos 4800, azaz négyezernyolcszáz Leit jelen ítélet kézbesítésétől számított 30 nap alatt, különbeni végrehajtás terhe alatt fizesse meg.

Az ítéletnek Csóka Lajos nyugalmazott kántortanító korpótlék iránti panaszos kérését érintő részét helybenhagyja, ellenben nevezett tanítónak a fizetési különbözetre vonatkozó felelőbeszésének helyt ad s elkötelezi a panaszolt egyház presbitériumát, hogy Csóka Lajos nyugalmazott tanítónak 3250, azaz háromezerkettőszázötven Leit az ítélet kézbesítésétől számított 30 nap alatt, különbeni végrehajtás terhe alatt fizessen meg.

229. szám. A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Birósága, mint másodfoku közigazgatási bíróság tárgyalás alá vevén Bicsics György volt fogyvásárhelyi egyháztag, harangozó felebbezését a fogyvásárhelyi ref. egyház elleni közigazgatási ügyben a bihari ref. egyházmegye birósága által hozott 76—1935. sz. ítélet ellen Nagyváradon 1935 nov. 19-én a következő

I T É L E T E T

hozta :

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Birósága, mint közigazgatási felebbezési bíróság a bihari egyházmegyei bíróság 76—1935. számú ítéletét helybenhagyja azzal az indokolással azonban, hogy minthogy nevezett nem volt egyházi tisztviselő, igényét nem érvényesítheti az egyházi bíróság előtt.

Betűrendes tárgymutató.

Adorján ingatlan eladása	— — — — —	213
Adorján Mihály tóti kántortanító fegyelmi ügye	— — — — —	225-a
Adorján Mihály felfüggesztése	— — — — —	225-b
Agrár földek biztosítása	— — — — —	139-10
Arad telekvásárlása	— — — — —	172
Arday Aladár zsinati rendes tag	— — — — —	133-c
Avasfelsőfalu járulékai törlését kéri	— — — — —	158
Áldozatkész egyháztagnak köszönet nyilvánítottak	— — — — —	139-6
Balajthy Jenő biharpüspökii lelkész egyh. ker. tanács- bíró esküt tesz	— — — — —	133-a
Baldácsi alapítványhoz folyamodó egyházak	— — — — —	181
Belényesi lelkészi díjlevél	— — — — —	201
Bere és Csomaköz társegyházi viszonya	— — — — —	178
Bicis György panasza	— — — — —	229
Bihari e. m. lelkészértekezleti ügyrendjét terjessze fel	— — — — —	191
Bihari unitárius mozgalom	— — — — —	189
Borpataki szórvány (nagybányai egyházközség) ingatlan- vásárlása	— — — — —	207
Boros Jenő zsinati póttag	— — — — —	133-c
Borosjenői presbiterek fegyelmi ügye	— — — — —	223
Borsi agrár-föld rendezése	— — — — —	206
Czeglédy Sándor nagyszántói tanító tanító-képviselő	— — — — —	133 b
Családi nevek helyes anyakönyvvezetésére gond fordít- tassék az állami anyakönyvelésnél	— — — — —	139-5
Csomaköz és Bere társegyházi viszonya	— — — — —	178
Csóka Lajos asszonyvásári tanító és menyje Csóka Béláné sz. Thamó Anna panasza	— — — — —	228
Dohy Árpád perujítási kérése	— — — — —	222
Domokos László zsinati póttag	— — — — —	133-c
Dunaszentilona egyházi helyzete	— — — — —	164

É gyházfegyelmi szabályrendelet — — — — —	147
Egyházkerületi lelkészi tanácsbiróságra szavazat elrend.	132
Egyházkerületi Igazgatótanács szervezése — — — —	140
Egyházkerületi Igazgatótanács tagjai — — — —	140
Egyházmegyei tanácsok — — — — —	140-2, 3, 4
Egyházmegyei tanácsok ügyrendje — — — — —	140-4
Egyházmegyék tárgyalják le a Tanterv-tervezetet	184-d. 3
Egyházközségek tartozása az egyházak iskolai segélyéből vonandó le — — — — —	183-5
Egyházközségek járulékainak hátraléka — — — —	153
Egyháztagok gyermekeinek segélyezése — — — —	183-4
Egy leus elemi iskolai taxa — — — — —	142-g
Elnökség a gazdasági ügyosztály megszervezésében intézkedik — — — — —	150
Elnökség állapítja meg a gyermek-traktátus füzetek kiadására engedélyezhető segélyt — — — —	186-k
Dr Erdős József debreceni egyetemi professzornak köszönet a káté fordításaért — — — — —	139-3
Evangéliomi Világszövetség — — — — —	146
Énekeskönyvajándékok az iratterjesztés számlájára —	186-f,
Érmelléki e. m. lelkészértekezleti ügyrendjét terjessze fel	191
Érkörtvélyes pótadója — — — — —	215
Érkörtvélyesen Nagy Ágnes telket adományozott az egyháznak — — — — —	216
Érmihályfalvai lelkészi díjlevél — — — — —	199
F ák napja — — — — —	142
Főbiróság tagjai 1936-ra — — — — —	138
Főgondnok gyűlést megnyitó beszéde — — — —	128
Fratélia (Ujkisoda) kérése — — — — —	154
G azdasági ügyosztály szervezése — — — — —	150
Gyermektraktátus füzetek kiadása — — — — —	186
Gyűlés bezárása — — — — —	219
H alottaink emlékének kegyeletes megörökítése — —	125
Hegyközkovácsi lelkészi díjlevél — — — — —	198
Heidelbergi Káté magyarázása — — — — —	139-2
Hibásan, vagy épen nem szavazó egyházak — — —	133-d
I dőszaki tanács 1936-ra — — — — —	220
Igazgatótanács ügyrendje — — — — —	140-2

Igazfalvai lelkési díjlevél	— — — — —	194
Irattejesztési-Bizottság jelentése	— — — — —	186
Irattejesztés raktára	— — — — —	186-a
Irattejesztési tiszteletdíjak stb. kifizetése	— —	186-d-e-f
Irattejesztés kezelési költségei	— — — — —	186-g
Irattejesztési kintlevőségek	— — — — —	186-b
Irattejesztési-Bizottság javaslatot tegyen az 1937. évi par. könyvtári illetményre vonatkozólag	— —	186-i
Iskolák mulasztása	— — — — —	142-k
Iskolai sérelmek	— — — — —	142-e
Iskoláink ellenőrzése	— — — — —	142-f
Iskolai nyomtatványok beszerzése	— — — — —	142-h
Iskolai butorok pótlása	— — — — —	142
Iskolásgyermek részére hangjegyes énekeskönyv	—	183-b
Jelenvoltak. Lásd a jegyzőkönyv elején	— — — —	
Jóléti intézmény	— — — — —	151
Kalmár István bályoki lelkész felebbezését visszavonta		188
Karánsebes telek vásárlása	— — — — —	205
Kálvin Institutiojának négyszázados évfordulójáról gyüle- kezeteink megemlékezzenek	— — — — —	139
Kereskedelmi tanfolyam	— — — — —	133-3
Kisbetűs hangjegyes énekeskönyv kiadása	— — —	184-c
Kispereg járulékainak befizetésére haladékot kér	— —	155
Kisháza tartozása	— — — — —	159
Kitérőkről jelentés adassék	— — — — —	139-4
Kovács Dezső kolozsvári kollégiumi igazgató emlékének megörökítése	— — — — —	134-b
Kovács József e. ker. pénztárosnak köszönet az irat- tejesztés kezeléséért	— — — — —	186-f
Kovács Lajos tóti lelkész bírósági ügye	— — — —	225-a
Költségelőirányzat 1936-ra	— — — — —	149
Köröskisjenő kulturadója	— — — — —	160
Köröstárkány hátraléka	— — — — —	161
Közalapi járulékok befizetése	— — — — —	139-9
Közalapi-missziói segélyek 1936-ra	— — — — —	176
Közgyűlést a katonai parancsnokság engedélyezte	—	129
Kerületünk képviseltetése a lelkész képesítő bizottságban		141-3
Lelkészek az irattejesztést intenzíve propagálják	—	186-h
Lelkész és tanítógyermekek segélyezése	— — —	183

Lelkészi segélyegylet — — — — — — — —	148
Lelkészi stólaák megadóztatása — — — — — — — —	170
Lelkészképzés reformja — — — — — — — —	141
Lelkészőzvegyek 3 százalékos segélye — — — — — — — —	164
Lippa kölcsöne — — — — — — — —	204
Lőrinczi János fegyelmi ügye — — — — — — — —	224
Magánvizsgák a középiskolákban — — — — — — — —	143
Magyarremete segélyt kér — — — — — — — —	162
Makrai Emma turterebesi tanítónő panasza — — — — — — — —	227
Máramarosi szórványok — — — — — — — —	177
Máramarosszigeti lyceumi vagyon számadása 1933-ról — — — — — — — —	167
Medgyaszay Vince dunántuli püspök köszönő irata — — — — — — — —	136
Micskei lelkeszi díjlevél — — — — — — — —	200
Misztótfalu lélekszám kiigazítást kér — — — — — — — —	157
Műemlékeink — — — — — — — —	145
Nagybányai e. m. felterjesztése a nyugijintézet mérlege tárgyában — — — — — — — —	174
Nagybányai e. m. felterjesztése a közalap felhasználása tárgyában — — — — — — — —	175
Nagybányai e. m. a missziói segélyek tárgyában — — — — — — — —	176
Nagybányai e. m. a belmisszióról — — — — — — — —	190
Nagybocskói misszióról jelentés adassék — — — — — — — —	177
Nagyenyedi tanítóképző-intézet segélyezése — — — — — — — —	152
Nagykárolyi e. m. lelkeszértekezleti ügyrendjének megerősítése — — — — — — — —	191
Nagykárolyi adásvétel — — — — — — — —	218
Nagylak alapítványi vagyona — — — — — — — —	171
Nagylaki lelkeszi díjlevél — — — — — — — —	195
Nagyszalontai e. m. javaslatai az iratterjesztésre vonatkozólag — — — — — — — —	186-j
Nagyszalontai e. m. lelkeszértekezleti ügyrendjét terjessze fel — — — — — — — —	191
Nagytarna kölcsöne — — — — — — — —	211
Nyilvánossági jogért iskoláink folyamodjanak — — — — — — — —	142-c
Nyiry Margit tanítónő panasza — — — — — — — —	226
Nyugdíj és Özvegy-Árva Gyámintézet 1936. évi költségvetése — — — — — — — —	173
Ombód kölcsöne — — — — — — — —	212

P arochiális könyvtár 1936. évi jelentése	— — — — —	186-i
Patóházai adásvétel	— — — — —	208
Péter Béla fegyelmi ügye	— — — — —	221
Peleskey Sándor zsinati póttag	— — — — —	133-c
Püspök gyűlést megnyitó imádsága	— — — — —	127
Püspök ur generalis visitációja	— — — — —	139-8
Püspöki jelentés az elemi iskolákról	— — — — —	142
Püspöki jelentés a középiskolákról	— — — — —	143
Püspöki jelentés az internátusokról	— — — — —	144
Püspök ur a Baldácsi-alapból segélyt folyósíthat Csermőnek, Kisjenőnek	— — — — —	181
R eformátus Árvaház	— — — — —	144
Református szellemű napilap	— — — — —	187
S ándorhomoki ujtemető-vétel	— — — — —	209
Segély kérvények	— — — — —	182
Segélyosztó-Bizottság jelentése	— — — — —	183
Sérelmek	— — — — —	139-7 és 169
Sulyok István püspök évi jelentése	— — — — —	139
Szabó Zoltán érmelléki esperes	— — — — —	132
Szaniszlói adásvétel	— — — — —	217
Szatmári középiskolák rendtartása	— — — — —	143-5
Szatmári főgimnázium számadása 1933—34-ről és 1934—35-ről	— — — — —	166 és 168-a
Szatmári leánygimnázium számadása 1934—35-ről	— — — — —	168-b
Szatmári kereskedelmi leányiskola szüneteltetése	— — — — —	142-3
Szatmári felső leány-kereskedelmi iskola számadása 1934—35-ről	— — — — —	168-c
Szatmárgörbedi adásvétel	— — — — —	214
Szavazatbontó-Bizottság jelentése az egyházker. lelkeszi tanácsbiróságra adott szavazatról	— — — — —	133-a
Szentleányfalvai lelkeszi díjlevél	— — — — —	203
Szép Kálmán turtérebesei lelkeszi panasza	— — — — —	227
Szinérváralja kölcsöne	— — — — —	210
Szórványok ügye	— — — — —	139-9
Szórványokba énekeskönyveket ad az iratterjesztés	— — — — —	186-f
T anári fizetések rendezése	— — — — —	143-4
Tanítói értekezletek	— — — — —	142-i
Tanítóképviselő választás	— — — — —	133-b
Tanítók nyári tanfolyama	— — — — —	142

Tankönyvraktárról jelentés	— — — — — — — —	184-a
Tanterv-tervezet	— — — — — — — —	184-d-3
Tanulók segélyezése	— — — — — — — +	143-2
Távolmaradottak	— — — — — — — —	131
Temesvári lelkészi díjlevél megerősítése	— — — — — — — —	192
Temesvári vallástanító lelkészi állás díjlevele	— — — — — — — —	193
Tenkei lelkészi díjlevél	— — — — — — — —	202
Tenkeszéplak tartozása	— — — — — — — —	159
Tiszáninneri (Magyarország) kerület jubileumi meghívója	— — — — — — — —	137
Tűzbiztosításról jelentés	— — — — — — — —	165
Ugron István erdélyi főgondnok érdemeinek megörökítése		134-c
Ujkisoda (Fratelia) lelkésze segélyt kér	— — — — — — — —	181
Ujmosnicai lelkészi díjlevél	— — — — — — — —	196
Ujmosnicai kántori díjlevél	— — — — — — — —	197
Üdvözlő táviratok	— — — — — — — —	130
Valkány segélyt kér	— — — — — — — —	162
Vallásügyi miniszter válasza a közgyűlés táviratára	— — — — — — — —	135
Vallástanítási tanterv az állami iskolába járók számára	— — — — — — — —	184-e
Vallástani kézikönyvek változatlanul maradnak	— — — — — — — —	184-d 1
Vallástani kézikönyv a II. oszt. számára	— — — — — — — —	184-d 2
Vallástani pótképesítő vizsgálatok szabályzata	— — — — — — — —	185
Váradles segélyezése	— — — — — — — —	156
Varsánd—péri fiókegyház	— — — — — — — —	180
Végvizsgák	— — — — — — — —	142
Vizsgadíjak a középiskolákban	— — — — — — — —	143
Zarándi egyházmegye feltámasztásának kérdése	— — — — — — — —	179
Zsinati rendes és póttagok választása	— — — — — — — —	133-c
Zsinati lelkészi póttagságokra szavazás elrendelése	— — — — — — — —	133-c
Zsinat összehívásának sürgetése	— — — — — — — —	139-11

Egyházfegyelmi Szabályrendelet.

1. §. Az egyházi fegyelmezés célja az egyháztagjainak Isten igéje és Krisztus szerint való élet folytatása, nevelése és a tévelygőknek a helyes *utra* vezetése.

2. §. Az egyházi fegyelmezés alá tartozik minden konfirmált, illetve 14 évet betöltött egyháztag. Nem konfirmált gyermekekért szülők, vagy gyámjaik tartoznak felelősséggel.

A fegyelmezést gyakorolják:

a) Az egyháztagok felett a presbytérium.

b) Lelkész, tanító, énekvezér, egyházközségi tisztviselők felett az egyházmegyei tanács, illetve annak megalkotásáig az egyházmegyei tanácsbirói kar.

c) Az esperes, az egyházmegyei gondnok, egyházmegyei tisztviselők felett az egyházkerületi igazgatótanács.

d) A püspök, egyházkerületi főgondnok és egyházkerületi tisztviselők felett az esperesi és gondnoki kar.

3. §. Egyházi fegyelmezés alá tartozik minden olyan cselekmény, vagy mulasztás, mellyel valamely egyháztag tudományával, tanításával, vagy életével Isten törvényét, Krisztus tanításait, egyházunk törvényei által tőle megkivánt kötelességeket megsérti, kigunyolja, vagy azok ellen izgat, továbbá olyan életet él, mely által nyilvános botránkozást okoz. Fegyelmezésre különösebben okot adnak azok:

a) Akik az evangélium szellemével össze nem egyeztethető, magán vagy családi életet élnek; előljáróikkal, vagy felebarátaikkal szemben botránkozást okozó magatartást tanúsítanak.

b) Akik a vasárnapot és egyházunk többi ünnepeit nem tartják meg, a nyilvános istentisztelet gyakorlását elhanyagolják, urvacsorával nem élnek, egyházunk keresztelési, esketési, temetési szertartásait mellőzik és vadházasságban élnek.

c) Akik gyermekeiknek református vallásunkban neveléséről, oktatásáról, konfirmálásáról nem gondoskodnak, akik beleegyezésüket adják ahhoz, hogy születendő gyermekeik más vallásra irattassanak és más vallásban nevelkedjenek, akik olyan

házasságkötésnél viselnek tanui tisztet, melynél a gyermek válására nézve kárunkra történt megegyezés.

d) Akik az egyházi és iskolai közterhek viselését megtagadják, vagy elfogadható indok nélkül ebbeli kötelességüket nem teljesítik és másokat is erre izgatnak, akik egyházunk intézményeinek támogatását megütközést okozó módon megtagadják, egyházunk intézményeinek, munkáinak indokolatlanul rossz hírét költik és másokat is hasonló eljárásra biztatnak.

e) Akik az egyházi felsőbbség rendeleteinek és az egyházi törvénykezéseknek nem engedelmeskednek s akik a legfőbb törvénnyel: a Szentirással és egyházunk hitvallásával nyilvánosan ellenkező értelmet vallanak, hirdetnek, tanítanak, akik egyházunkból kitérésnél tanuként segédkeznek, vagy hitelveinkkel ellenkező szertartáson önként cselekvőleg részt vesznek és hitelveinkkel ellenkező szokást gyakorolnak.

4. §. A fegyelmezés fokozatai :

a) Figyelmeztetés négyszemközt a lelkész által.

b) Megintés a lelkész által a presbytérium 2—3 tagja előtt.

c) Dorgálás a presbytérium színe előtt, illetőleg meg nem jelenés esetén a presbytérium gyűlésében hozott és írásban kézbesített határozat útján.

d) Eltiltás az urvacsorától és az egyháztársadalmi alakulatokból kirekesztés, melyek a szószékről a gyülekezetnek kihirdetendők. Az urvacsorától eltiltott csak a legegyszerűbb szertartással, harangozás nélkül temethető el.

e) Kirekesztés az egyházból.

A *d)* és *e)* pontok alatti fokozat alkalmazása mindig írásban is közlendő a fegyelmezzettel. A fokozatok nagyon súlyos esetek kivételével megtartandók.

5. §. A fegyelmezési eljárás és hatálya megszűnik, ha a fegyelmezzett a megbánás és megjobbulás bizonyosságát adta és eklézsiaát követett. Az eklézsia követés a *c)* pont alatti fokozatok fennállása esetén a presbytérium, a *d)* és *e)* pontok alatti fokozatok fennállása esetén a gyülekezet előtt az istentisztelet keretében történik.

6. §. Ha a presbytérium a 4. §. *d)* és *e)* pontjában foglalt fokozatot alkalmazza, határozatát köteles az egyházmegyei tanácshoz, illetve annak megalakulásáig az egyházmegyei elnökséghez hivatalból felterjeszteni. Az elnökség két tanácsbíróval két hónap alatt az illető meghallgatásával, de bizonyítás mellőzéseivel határoz. Az *e)* pont alkalmazása esetén a kire-

kesztés a szószékről csak az egyházmegyei megerősítés után hirdetendő ki.

7. §. A fegyelmezési eljárás szóban, vagy írásban történt feljelentésre, vagy hivatalból indítandó meg. A fegyelmezett mindig meghallgatandó, amikor bizonyítékait előterjeszheti. Az eljárásról, mely mindig zárt ülésben folyik, minden fokon jegyzőkönyv vezetendő.

8. §. A presbytérium fegyelmező határozatai az egyházmegyei tanácshoz — a határozatot felfüggesztő hatállyal — felelbezzhetők.

9. §. Egyházi fegyelmezési ügyben költségeket felszámítani sehol sem lehet.

10. §. E szabályrendelet életbeléptetésével minden egyházmegyei, vagy egyházközségi fegyelmezési szabályrendelet hatályát veszíti.

